

LEGISLAȚIE ROMÂNIA

Portal legislativ actualizat din surse publice oficiale

VERSIUNE INFORMATIVĂ PENTRU CONSULTARE

CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ nr. 0/1968

CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

În vigoare

EMITENT

Marea Adunare Națională

PUBLICARE

Monitorul Oficial nr. 351 din 27 mai 2002

ULTIMA VERIFICARE

27 mai 2026, 18:10

SURSA OFICIALĂ

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/38111>

Document generat informativ din surse publice oficiale. Nu înlocuiește Portalul Legislativ - legislatie.just.ro.

Cuprins

1. Articolul 1	36. Articolul 31
2. Articolul 2	37. Articolul 32
3. Articolul 3	38. Articolul 33
4. Articolul 4	39. Articolul 34
5. Articolul 5	40. Articolul 35
6. Articolul 5 ¹	41. Articolul 36
7. Articolul 5 ²	42. Articolul 37
8. Articolul 6	43. Articolul 38
9. Articolul 7	44. Articolul 39
10. Articolul 8	45. Articolul 40
11. Articolul 9	46. Articolul 41
12. Articolul 10	47. Articolul 42
13. Articolul 11	48. Articolul 43
14. Articolul 12	49. Articolul 44
15. Articolul 13	50. Articolul 45
16. Articolul 14	51. Articolul 46
17. Articolul 15	52. Articolul 47
18. Articolul 16	53. Articolul 48
19. Articolul 16 ¹	54. Articolul 49
20. Articolul 17	55. Articolul 50
21. Articolul 18	56. Articolul 51
22. Articolul 19	57. Articolul 52
23. Articolul 20	58. Articolul 53
24. Articolul 21	59. Articolul 54
25. Articolul 22	60. Articolul 55
26. Articolul 23	61. Articolul 56
27. Articolul 24	62. Articolul 57
28. Articolul 25	63. Articolul 58
29. Articolul 26	64. Articolul 59
30. Articolul 27	65. Articolul 60
31. Articolul 28	66. Articolul 61
32. Articolul 28 ¹	67. Articolul 61 ¹
33. Articolul 28 ²	68. Articolul 62
34. Articolul 29	69. Articolul 63
35. Articolul 30	70. Articolul 64

71. Articolul 65
72. Articolul 66
73. Articolul 67
74. Articolul 68
75. Articolul 68^1
76. Articolul 69
77. Articolul 70
78. Articolul 71
79. Articolul 71^1
80. Articolul 72
81. Articolul 73
82. Articolul 74
83. Articolul 75
84. Articolul 76
85. Articolul 77
86. Articolul 77^1
87. Articolul 78
88. Articolul 79
89. Articolul 80
90. Articolul 81
91. Articolul 82
92. Articolul 83
93. Articolul 84
94. Articolul 85
95. Articolul 86
96. Articolul 86^1
97. Articolul 86^2
98. Articolul 86^3
99. Articolul 86^4
100. Articolul 86^5
101. Articolul 87
102. Articolul 88
103. Articolul 89
104. Articolul 89^1
105. Articolul 90
106. Articolul 91
107. Articolul 91^1
108. Articolul 91^2
109. Articolul 91^3
110. Articolul 91^4
111. Articolul 91^5
112. Articolul 91^6
113. Articolul 92
114. Articolul 93
115. Articolul 94
116. Articolul 95
117. Articolul 96
118. Articolul 97
119. Articolul 98
120. Articolul 99
121. Articolul 100
122. Articolul 101
123. Articolul 102
124. Articolul 103
125. Articolul 104
126. Articolul 105
127. Articolul 106
128. Articolul 107
129. Articolul 108
130. Articolul 109
131. Articolul 110
132. Articolul 111
133. Articolul 112
134. Articolul 113
135. Articolul 114
136. Articolul 115
137. Articolul 116
138. Articolul 117
139. Articolul 118
140. Articolul 119
141. Articolul 120
142. Articolul 121
143. Articolul 122
144. Articolul 123
145. Articolul 124
146. Articolul 125

147. Articolul 126
148. Articolul 127
149. Articolul 127¹
150. Articolul 128
151. Articolul 129
152. Articolul 130
153. Articolul 131
154. Articolul 132
155. Articolul 133
156. Articolul 134
157. Articolul 135
158. Articolul 136
159. Articolul 137
160. Articolul 137¹
161. Articolul 138
162. Articolul 139
163. Articolul 139¹
164. Articolul 140
165. Articolul 140¹
166. Articolul 140²
167. Articolul 140³
168. Articolul 141
169. Articolul 142
170. Articolul 143
171. Articolul 144
172. Articolul 145
173. Articolul 145¹
174. Articolul 146
175. Articolul 147
176. Articolul 148
177. Articolul 149
178. Articolul 149¹
179. Articolul 150
180. Articolul 151
181. Articolul 152
182. Articolul 153
183. Articolul 154
184. Articolul 155
185. Articolul 156
186. Articolul 157
187. Articolul 158
188. Articolul 159
189. Articolul 160
190. Articolul 160¹
191. Articolul 160²
192. Articolul 160³
193. Articolul 160⁴
194. Articolul 160⁵
195. Articolul 160⁶
196. Articolul 160⁷
197. Articolul 160⁸
198. Articolul 160⁹
199. Articolul 160¹⁰
200. Articolul 161
201. Articolul 162
202. Articolul 163
203. Articolul 164
204. Articolul 165
205. Articolul 166
206. Articolul 167
207. Articolul 168
208. Articolul 168¹
209. Articolul 168²
210. Articolul 168³
211. Articolul 168⁴
212. Articolul 169
213. Articolul 170
214. Articolul 171
215. Articolul 172
216. Articolul 173
217. Articolul 174
218. Articolul 175
219. Articolul 176
220. Articolul 177
221. Articolul 178
222. Articolul 179

223. Articolul 180
224. Articolul 181
225. Articolul 182
226. Articolul 183
227. Articolul 184
228. Articolul 184¹
229. Articolul 185
230. Articolul 186
231. Articolul 187
232. Articolul 188
233. Articolul 189
234. Articolul 190
235. Articolul 191
236. Articolul 192
237. Articolul 193
238. Articolul 194
239. Articolul 195
240. Articolul 196
241. Articolul 197
242. Articolul 198
243. Articolul 199
244. Articolul 200
245. Articolul 201
246. Articolul 202
247. Articolul 203
248. Articolul 203¹
249. Articolul 204
250. Articolul 205

Articole

Capitolul I - SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Articolul 1

- (1) Procesul penal are ca scop constatarea la timp și în mod complet a faptelor care constituie infracțiuni, astfel ca orice persoană care a savîrsit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală.
 - (2) Procesul penal trebuie să contribuie la apărarea ordinii de drept, la apărarea persoanei, a drepturilor și libertăților acesteia, la prevenirea infracțiunilor, precum și la educarea cetățenilor în spiritul respectării legilor. Legalitatea și oficialitatea procesului penal
-

Capitolul I - SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Articolul 2

- (1) Procesul penal se desfășoară atât în cursul urmăririi penale cit și în cursul judecării, potrivit dispozițiilor prevăzute de lege.
 - (2) Actele necesare desfășurării procesului penal se îndeplinesc din oficiu, afară de cazul când prin lege se dispune altfel. Aflarea adevărului
-

Capitolul I - SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Articolul 3

În desfășurarea procesului penal trebuie să se asigure aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana făptuitorului. Rolul activ

Capitolul I - SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Articolul 4

Organele de urmărire penală și instanțele de judecată sunt obligate să aibă rol activ în desfășurarea procesului penal. Garantarea libertății persoanei

Capitolul I - SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Articolul 5

- (1) În tot cursul procesului penal este garantata libertatea persoanei.
- (2) Nici o persoană nu poate fi retinuta, arestata sau privată de libertate în alt mod și nici nu poate fi supusă vreunei forme de restrangere a libertatii decat în cazurile și condițiile prevăzute de lege.
- (3) Dacă cel împotriva caruia s-a luat măsura arestarii preventive sau s-a dispus internarea medicală ori o măsura de restrangere a libertatii considera ca aceasta este ilegala, are dreptul, în tot cursul procesului penal, să se adreseze instanței competente, potrivit legii.
- (4) Orice persoană care a fost, în cursul procesului penal, privată de libertate sau careia i s-a restrans libertatea, ilegal sau pe nedrept, are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege.
- (5) În tot cursul procesului penal, invinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cautiune. ----- Alin. (2)-(4) ale art. 5 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Respectarea demnitatii umane

Capitolul I - SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Articolul 5¹

Orice persoană care se afla în curs de urmărire penala sau de judecată trebuie tratata cu respectarea demnitatii umane. Supunerea acesteia la tortura sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante este pedepsita prin lege. Prezumtia de nevinovatie

Capitolul I - SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Articolul 5²

Orice persoană este considerata nevinovata până la stabilirea vinovatiei sale printr-o hotărâre penala definitivă. --
----- Art. 5² a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Garantarea dreptului de aparare

Capitolul I - SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Articolul 6

- (1) Dreptul de apărare este garantat invinuitului, inculpatului și celorlalte părți în tot cursul procesului penal.
- (2) În cursul procesului penal, organele judiciare sunt obligate să asigure părților deplina exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prevăzute de lege și să administreze probele necesare în apărare.
- (3) Organele judiciare au obligația să-l încunostinteze, de îndată și mai înainte de a-l audia, pe invinuit sau pe inculpat despre fapta pentru care este cercetat, încadrarea juridică a acesteia și să-i asigure posibilitatea pregătirii și exercitării apărării.
- (4) Orice parte are dreptul să fie asistată de apărător în tot cursul procesului penal.
- (5) Organele judiciare au obligația să încunostiinteze pe invinuit sau inculpat, înainte de a i se lua prima declarație, despre dreptul de a fi asistat de un apărător, consemnându-se aceasta în procesul-verbal de ascultare. În condițiile și în cazurile prevăzute de lege, organele judiciare sunt obligate să ia măsuri pentru asigurarea asistenței juridice a invinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu are apărător ales. -----
Alin. (3) al art. 6 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Limba în care se desfășoară procesul penal

Capitolul I - SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Articolul 7

- (1) În procesul penal procedura judiciară se desfășoară în limba română.
- (2) În fața organelor judiciare se asigură părților și altor persoane chemate în proces folosirea limbii materne, actele procedurale întocmindu-se în limba română. ----- Art. 7 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Folosirea limbii oficiale prin interpret

Capitolul I - SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZA ALE PROCESULUI PENAL

Articolul 8

Părților care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoștința de piesele dosarului, dreptul de a vorbi, precum și dreptul de a pune concluzii în instanța, prin interpret. ----- Art. 8 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Obiectul și exercitarea acțiunii penale

Articolul 9

- (1) Actiunea penala are ca obiect tragerea la raspundere penala a persoanelor care au savirsit infractiuni.
- (2) Actiunea penala se pune în miscare prin actul de inculpare prevăzut de lege.
- (3) Actiunea penala se poate exercita în tot cursul procesului penal. Cazurile în care punerea în miscare sau exercitarea actiunii penale este împiedicată

Articolul 10

- (1) Actiunea penala nu poate fi pusa în miscare, iar când a fost pusa în miscare nu mai poate fi exercitata dacă:
 - a) fapta nu exista;
 - b) fapta nu este prevăzută de legea penala; b(1) fapta nu prezinta gradul de pericol social al unei infractiuni;
 - c) fapta nu a fost savirsita de invinuit sau de inculpat;
 - d) faptei îi lipseste unul din elementele constitutive ale infractiunii;
 - e) exista vreuna din cauzele care inlatura caracterul penal al faptei;
 - f) lipseste plingerea prealabila a persoanei vatamate, autorizarea sau sesizarea organului competent ori alta condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în miscare a actiunii penale;
 - g) a intervenit amnistia, prescriptia ori decesul făptuitorului sau, după caz, radierea persoanei juridice atunci când are calitatea de faptuitor;
 - h) a fost retrasă plângerea prealabilă ori părțile s-au împăcat ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii, în cazul infractiunilor pentru care retragerea plângerii sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală.
 - i) s-a dispus inlocuirea raspunderii penale; i¹) exista o cauza de nepedepsire prevăzută de lege;
 - j) exista autoritatea de lucru judecat. Impiedicarea produce efecte chiar dacă faptei definitiv judecate i s-ar da o alta încadrare juridica.
- (2) În cazul prevăzut la lit. f), actiunea poate fi pusa în miscarea ulterior în condiții legale. ----- Lit. i¹) a alin. (1) al art. 10 a fost introdusa de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. g) a alin. (1) al art. 10 a fost modificata de pct. 1 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. h) a alin. (1) al art. 10 a fost modificată de pct. 1 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Clasarea, scoaterea de sub urmărire, încetarea urmaririi penale, achitarea și încetarea procesului penal

Articolul 11

Când se constata existenta vreunui din cazurile prevăzute în art. 10: 1. În cursul urmaririi penale procurorul, la propunerea organului de cercetare penala sau din oficiu, dispune:

- a) clasarea, când nu exista invinuit în cauza;
- b) scoaterea de sub urmărire, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e), când exista invinuit sau inculpat în cauza;
- c) încetarea urmaririi penale, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. f)-h), i¹) și j), când exista invinuit sau inculpat în cauza. 2. În cursul judecatii instanța pronunță:
 - a) achitarea în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e);
 - b) încetarea procesului penal în cazurile prevăzute în art. 10 lit. f)-j). ----- Lit. c) a pct. 1 al art. 11 a fost modificata de pct. 2 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Sesizarea altor organe decit cele judiciare

Articolul 12

În cazurile aratate în art. 10 lit. b),

- d) și e), procurorul care dispune clasarea sau scoaterea de sub urmărire, ori instanța de judecată care pronunță achitarea, dacă apreciaza ca fapta ar putea atrage măsuri ori sancțiuni altele decit cele prevăzute de legea penala, sesizeaza organul competent. Continuarea procesului penal în caz de amnistie, prescriptie sau retragere a plangerii prealabile ori de existenta a unei cauze de nepedepsire

Articolul 13

- (1) În caz de amnistie, prescriptie sau retragere a plangerii prealabile, precum și în cazul existentei unei cauze de nepedepsire, invinuitul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal.
- (2) Dacă se constata vreunul din cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e), procurorul dispune scoaterea de sub urmărire, iar instanța de judecată pronunță achitarea.
- (3) Dacă nu se constata vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. a)-e), procurorul dispune încetarea urmaririi penale, cu excepția cazului prevăzut în art. 10 alin. 1 lit. i), iar instanța de judecată pronunță încetarea procesului penal. ----- Denumirea marginala și alin. (1) și (3) ale art. 13 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (3) al art. 13 a fost modificat de pct. 3 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Obiectul și exercitarea actiunii civile

Articolul 14

- (1) Actiunea civila are ca obiect tragerea la raspundere civila a inculpatului, precum și a părții responsabile civilmente.
- (2) Actiunea civila poate fi alaturata actiunii penale în cadrul procesului penal, prin constituirea persoanei vatamate ca parte civila.
- (3) Repararea pagubei se face potrivit dispozițiilor legii civile:
 - a) în natura, prin restituirea lucrului, prin restabilirea situației anterioare savirsirii infractiunii, prin desfiintarea totala ori parțială a unui înscris și prin orice alt mijloc de reparare;
 - b) prin plata unei despăgubiri banesti, în măsura în care repararea în natura nu este cu putinta.
- (4) De asemenea, se acordă despăgubiri banesti pentru folosul de care a fost lipsita partea civila.
- (5) Actiunea civila poate avea ca obiect și tragerea la raspundere civila pentru repararea daunelor morale, - potrivit legii civile. ----- Alin. (5) al art. 14 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Constituie ca parte civila

Articolul 15

- (1) Persoana vatamata se poate constitui parte civila în contra invinuitului sau inculpatului și persoanei responsabile civilmente.
- (2) Constituie ca parte civila se poate face în cursul urmaririi penale, precum și în fața instanței de judecată până la citirea actului de sesizare.
- (3) Calitatea de parte civila a persoanei care a suferit o vatamare prin infractiune nu inlatura dreptul acestei persoane de a participa în calitate de parte vatamata în aceeași cauza.
- (4) Actiunea civila este scutita de taxa de timbru. Partea responsabila civilmente

Articolul 16

- (1) Introducerea în procesul penal a persoanei responsabile civilmente poate avea loc, la cerere sau din oficiu, fie în cursul urmaririi penale, fie în fața instanței de judecată până la citirea actului de sesizare.
- (2) Persoana responsabila civilmente poate interveni în procesul penal până la terminarea cercetării judecătorești la prima instanța, luând procedura din stadiul în care se afla în momentul interventiei.
- (3) Partea responsabila civilmente are, în ce priveste actiunea civila, toate drepturile pe care legea le prevede pentru invinuit sau inculpat. Tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile

Articolul 16¹

În cursul procesului penal, cu privire la pretențiile civile, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacție sau un acord de mediere, potrivit legii. Inculpatul, cu acordul părții responsabile civilmente, poate recunoaște, în tot sau în parte, pretențiile părții civile. În cazul recunoașterii pretențiilor civile, instanța obligă la despăgubiri în măsura recunoașterii. Cu privire la pretențiile civile nerecunoscute, pot fi administrate probe. ----- Art. 16¹ a fost introdus de pct. 2 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Exercițarea din oficiu a acțiunii civile

Articolul 17

- (1) Actiunea civila se porneste și se exercită și din oficiu, când cel vatamat este o persoană lipsita de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa.
- (2) În acest scop, organul de urmărire penala sau instanța de judecată va cere persoanei vatamate ca, prin reprezentantul sau legal, ori, după caz, persoanei care îi incuviinteaza actele, să prezinte situația cu privire la intinderea pagubei materiale și a daunelor morale, precum și date cu privire la faptele prin care acestea au fost pricinuite.
- (3) Instanța este obligata să se pronunte din oficiu asupra repararii pagubei și a daunelor morale, chiar dacă persoana vatamata nu este constituita parte civila. ----- Art. 17 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. ----- A se vedea DECIZIA CURTII CONSTITUTIONALE nr. 80 din 20 mai 1999, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 333 din 14 iulie 1999. Susținerea acțiunii civile de către procuror

Articolul 18

- (1) Procurorul poate sustine în fața instanței actiunea civila pornita de persoana vatamata.
- (2) Când cel vatamat este o persoană lipsita de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa, procurorul, când participa la judecata, este obligat sa sustina interesele civile ale acesteia, chiar dacă nu este constituita parte civila. ----- Alin. (2) al art. 18 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. ----- A se vedea DECIZIA CURTII CONSTITUTIONALE nr. 80 din 20 mai 1999, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 333 din 14 iulie 1999. Actiunea adresata instanței civile

Articolul 19

- (1) Persoana vatamata care nu s-a constituit parte civila în procesul penal poate introduce la instanța civila actiune pentru repararea pagubei materiale și a daunelor morale pricinuite prin infractiune.
- (2) Judecata în fața instanței civile se suspenda până la rezolvarea definitivă a cauzei penale.
- (3) De asemenea, poate să porneasca actiune în fața instanței civile persoana vatamata care s-a constituit parte civila sau pentru care s-a pornit din oficiu actiunea civila în procesul penal, dar acesta a fost suspendat. În caz de reluare a procesului penal, actiunea introdusa la instanța civila se suspenda.
- (4) Persoana vatamata care a pornit actiunea în fața instanței civile poate să părăsească această instanță și să se adreseze organului de urmărire penala sau instanței de judecată, dacă punerea în miscare a actiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat după suspendare. Parasirea instanței civile nu poate avea loc dacă aceasta a pronuntat o hotărâre chiar nedefinitiva. ----- Alin. (1) al art. 19 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Cazuri speciale de rezolvare a actiunii civile

Articolul 20

- (1) Persoana vatamata constituita parte civila în procesul penal poate să porneasca actiune în fața instanței civile, dacă instanța penala, prin hotărârea rămasă definitivă, a lasat nesolutionata actiunea civila.
- (2) În cazurile în care actiunea civila a fost exercitata din oficiu, dacă se constata din probe noi ca paguba și daunele morale nu au fost integral reparate, diferența poate fi ceruta pe calea unei acțiuni la instanța civila.
- (3) De asemenea, persoana vatamata se poate adresa cu actiune la instanța civila pentru repararea pagubelor materiale și a daunelor morale care s-au nascut ori s-au descoperit după pronuntarea hotărârii penale de prima instanța. ----- Alin. (2) și (3) ale art. 20 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Exercitarea actiunii civile de către sau față de succesori

Articolul 21

- (1) Actiunea civila ramine în competența instanței penale în caz de deces al uneia din părți, introducându-se în cauza mostenitorii acesteia.
- (2) Dacă una dintre părți este o persoană juridica, în caz de reorganizare a acesteia se introduc în cauza succesorii în drepturi, iar în caz de desființare sau de dizolvare se introduc în cauza lichidatorii. ----- Alin. (2) al art. 21 a fost modificat de pct. 4 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Autoritatea hotărârii penale în civil și efectele hotărârii civile și penal

Articolul 22

- (1) Hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judeca actiunea civila, cu privire la existența faptei, a persoanei care a savîrsit-o și a vinovatiei acesteia.
- (2) Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost solutionata actiunea civila nu are autoritate de lucru judecat în fața organului de urmărire penală și a instanței penale, cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a savîrsit-o și a vinovatiei acesteia. Inculpatul

Articolul 23

Persoana împotriva careia s-a pus în mișcare actiunea penală este parte în procesul penal și se numește inculpat. Alte părți în procesul penal

Articolul 24

- (1) Persoana care a suferit prin fapta penală o vătămare fizică, morală sau materială, dacă participă în procesul penal, se numește parte vătămată.
- (2) Persoana vătămată care exercită actiunea civilă în cadrul procesului penal se numește parte civilă.
- (3) Persoana chemată în procesul penal să răspundă, potrivit legii civile, pentru pagubele provocate prin fapta învinutului sau inculpatului, se numește parte responsabilă civilmente. Titlul II COMPETENȚA Competența judecătorească

Articolul 25

- (1) Judecătoria judecă în prima instanță toate infracțiunile, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe.
- (2) Judecătoria soluționează și alte cazuri anume prevăzute de lege. ----- Alin. (2) al art. 25 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Competența tribunalului militar

Articolul 26

Tribunalul militar: 1. judeca în prima instanța:

- a) infracțiunile prevăzute în art. 331-352 din Codul penal, precum și alte infracțiuni savarsite în legătură cu indatoririle de serviciu, comise de militari până la gradul de colonel inclusiv, cu excepția celor date în competența altor instanțe;
- b) abrogata; 2. judeca și soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege. ----- Art. 26 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. b) a pct. 1 al art. 26 a fost abrogată de pct. 5 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Competența tribunalului

Articolul 27

Tribunalul: 1. judeca în prima instanța:

- a) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 174-177, art. 179, art. 189 alin. 3-5, art. 197 alin. 3, art. 211 alin. 3, art. 212 alin. 3, art. 215 alin. 5, art. 254, art. 255, art. 257, art. 266-270, art. 279¹, art. 312 și art. 317, precum și infracțiunea de contrabanda, dacă a avut ca obiect arme, munitii sau materii explozive ori radioactive;
- b) infracțiunile savarsite cu intentie, care au avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei;
- c) abrogata;
- d) infracțiunile privind traficul și consumul ilicit de droguri;
- e) infracțiunea de bancruta frauduloasa, dacă fapta privește sistemul bancar; e¹) infracțiunile de spălare a banilor și infracțiunile de evaziune fiscală prevăzute de art. 9 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu modificările ulterioare.
- f) alte infracțiuni date prin lege în competența sa; 2. abrogat; 3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva sentințelor pronunțate de judecătoria privind infracțiunile pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, precum și recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de judecătoria în materia măsurilor preventive, a liberării provizorii sau a măsurilor asigurătorii, a hotărârilor penale pronunțate de judecătoria în materia executării hotărârilor penale sau a reabilitării, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege; 4. soluționează conflictele de competență ivite între judecătoriile din circumscripția sa, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege. ----- Lit. a) și
- d) ale pct. 1 al art. 27 au fost modificate de ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 207/2000 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 22 noiembrie 2000. Lit. a) și
- d) ale pct. 1 al art. 27 au fost modificate de Legea nr. 456/2001 publicată în
- m) Of. 410/25.07.2001 pentru aprobarea cu modificari și completari a ORDONANTEI DE URGENTA. nr. 207/2000. Lit. a) a pct. 1 al art. 27 a fost modificata de ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 58 din 23 mai 2002 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 351 din 27 mai 2002.*) *) Art. II din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 58 din 23 mai 2002, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 351 din 27 mai 2002 care modifica art. 27, pct. 1, lit. a) din Codul de procedură penală a fost abrogat de LEGEA nr. 160 din 30 mai 2005, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 470 din 2 iunie 2005. Pct. 4 al art. 27 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. a) a pct. 1 al art. 27 a fost modificata prin articolul 1 punctul 1 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Lit. e¹) de la pct. 1 al art. 27 a fost introdusa de art. V din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 190 din 21 noiembrie 2005, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.179 din 28 decembrie 2005. Lit. a) și
- b) ale pct. 1 al art. 27 au fost modificate de pct. 6 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. c) a pct. 1 al art. 27 a fost abrogata de pct. 7 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Pct. 2 și 3 ale art. 27 au fost modificate de pct. 8 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. d) și e¹) ale pct. 1 al art. 27 au fost modificate de pct. 3 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Pct. 2 al art. 27 a fost abrogat de pct. 4 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Pct. 3 al art. 27 a fost modificat de pct. 5 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Competența tribunalului militar teritorial

Articolul 28

Tribunalul militar teritorial: 1. judeca în prima instanță:

- a) infracțiunile menționate în art. 27 pct. 1 lit. a)-e¹), savarsite în legătură cu indatoririle de serviciu, de militari până la gradul de colonel inclusiv;
- b) alte infracțiuni date prin lege în competența sa; 2. abrogat; 3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva sentințelor pronunțate de tribunalele militare privind infracțiunile pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, precum și recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de tribunalul militar în materia măsurilor preventive, a liberării provizorii sau a măsurilor asigurătorii, a hotărârilor penale pronunțate de tribunalul militar în materia executării hotărârilor penale sau a reabilitării, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege; 4. soluționează conflictele de competență ivite între tribunalele militare din circumscripția sa, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege. ----- Art. 28 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. a) a pct. 1 al art. 28 a fost modificata de pct. 9 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Pct. 2 și 3 ale art. 28 au fost modificate de pct. 10 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Pct. 2 al art. 28 a fost abrogat de pct. 6 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Pct. 3 al art. 28 a fost modificat de pct. 7 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Competența Curtii de Apel

Articolul 28¹

Curtea de Apel: 1. judeca în prima instanța:

- a) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 155-173 și infracțiunile privind siguranța națională a României prevăzute în legi speciale; a¹) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 253¹, art. 273-276 când s-a produs o catastrofa de cale ferată și art. 356-361;
- b) infracțiunile savarsite de judecătorii de la judecătorii și tribunale și de procurorii de la parchetele care funcționează pe lângă aceste instanțe, precum și de avocați, notari publici, executori judecătorești și de controlorii financiari ai Curtii de Conturi; b¹) infracțiunile săvârșite de șefii cultelor religioase organizate în condițiile legii și de ceilalți membri ai înaltului cler, care au cel puțin rangul de arhieru sau echivalent al acestuia; ----- Lit. b¹) a pct. 1 al art. 28¹ a fost introdusă de pct. 8 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. b²) infracțiunile săvârșite de magistrații asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, de judecătorii de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel, precum și de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe; ----- Lit. b²) a pct. 1 al art. 28¹ a fost introdusă de pct. 8 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. b³) infracțiunile săvârșite de membrii Curtii de Conturi, de președintele Consiliului Legislativ și de Avocatul Poporului. ----- Lit. b³) a pct. 1 al art. 28¹ a fost introdusă de pct. 8 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.
- c) abrogată;
- d) alte infracțiuni date prin lege în competența sa;
- e) abrogată;
- f) abrogată. 2. ca instanța de apel, judeca apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în prima instanța de tribunale; 3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de judecătorii în primă instanță, cu excepția celor date în competența tribunalului, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege; ----- Pct. 3 al art. 28¹ a fost modificat de pct. 9 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. 4. soluționează conflictele de competență ivite între tribunale sau între judecătorii și tribunale din circumscripția sa ori între judecătorii din circumscripția unor tribunale diferite aflate în circumscripția Curtii, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege. 5. soluționează cererile prin care s-a solicitat extradarea sau transferul persoanelor condamnate în străinătate. 6. soluționează cererile de strămutare, în cazurile prevăzute de lege. ----- Lit. e) a pct. 1 al articolului 28¹ a fost introdusă prin art. 55 din Legea nr. 296 din 7 iunie 2001 *), publicată în Monitorul Oficial nr. 326 din 18 iunie 2001. *) Legea nr. 296 din 7 iunie 2001 a fost abrogată de LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004. Lit. f) a pct. 1 al art. 28¹ a fost introdusă de LEGEA nr. 756 din 27 decembrie 2001 **) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 2 din 4 ianuarie 2002. **) LEGEA nr. 756 din 27 decembrie 2001 a fost abrogată de LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004. Lit. c) a pct. 1 al art. 28¹ a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. e) și

f) ale art. 28¹ au fost abrogate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Pct. 4 al art. 28¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Pct. 5 al art. 28¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. a) a pct. 1 al art. 28¹ a fost modificata de pct. 11 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. a¹) a pct. 1 al art. 28¹ a fost introdusa de pct. 12 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. b) a pct. 1 al art. 28¹ a fost modificata de pct. 13 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. c) a pct. 1 al art. 28¹ a fost abrogata de pct. 14 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. b) a pct. 1 al art. 28¹ a fost modificata de articolul unic din LEGEA nr. 79 din 26 martie 2007, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 225 din 2 aprilie 2007. Pct. 6 al art. 28¹ a fost introdus de pct. 1 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.

Capitolul I - FELURILE COMPETENȚEI · Secțiunea I - Competența după materie și după calitatea persoanei

Articolul 28²

Curtea Militara de Apel: 1. judeca în prima instanța:

- a) infractiunile prevăzute de Codul penal în art. 155-173 și art. 356-361, savarsite de militari;
- b) infractiunile savirsite de judecatorii tribunalelor militare și ai tribunalelor militare teritoriale, precum și de procurorii militari de la parchetele militare de pe lângă aceste instante;
- c) alte infractiuni date prin lege în competența sa; 2. ca instanța de apel, judeca apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în prima instanța de tribunalele militare teritoriale; 3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de tribunalul militar în primă instanță, cu excepția celor date în competența tribunalului militar teritorial, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege; 4. soluționeaza conflictele de competența ivite între tribunalele militare teritoriale sau între tribunalele militare și tribunalele militare teritoriale ori între tribunalele militare din raza de competența a unor tribunale militare teritoriale diferite, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege. 5. soluționează cererile de strămutare, în cazurile prevăzute de lege. ----- Lit. a) a pct. 1 al art. 28² a fost modificata de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Pct. 4 al art. 28² a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Pct. 3 al art. 28² a fost modificat de pct. 10 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Pct. 5 al art. 28² a fost introdus de pct. 2 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013. Competența Inaltei Curti de Casatie și Justiție

Articolul 29

Înaltă Curte de Casație și Justiție: 1. judecă în primă instanță:

- a) infracțiunile săvârșite de senatori, deputați și europarlamentari;
- b) infracțiunile săvârșite de membrii Guvernului;
- c) infracțiunile săvârșite de judecătorii Curții Constituționale;
- d) infracțiunile săvârșite de membrii Consiliului Superior al Magistraturii;
- e) infracțiunile săvârșite de judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- f) infracțiunile săvârșite de mareașali, amirali, generali și chestori;
- g) alte cauze date prin lege în competența sa; 2. ca instanța de recurs, judeca:
 - a) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în prima instanță, de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
 - b) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, ca instanțe de apel, de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
 - c) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în prima instanță, de secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și alte cazuri prevăzute de lege. 3. judeca recursurile în interesul legii; 4. abrogat; 5. soluționează:
 - a) conflictele de competență în cazurile în care Înalta Curte de Casație și Justiție este instanța superioară comună;
 - b) cazurile în care cursul justiției este intrerupt;
 - c) cererile de strămutare, în cazurile prevăzute de lege;
 - d) alte cazuri anume prevăzute de lege. ----- Lit. c),
 - d) și
 - f) ale pct. 1 al art. 29 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. c) a pct. 2 al art. 29 a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. d) a pct. 5 al art. 29 a fost introdusă de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Pct. 4 al art. 29 a fost abrogat de pct. 1 al art. I din LEGEA nr. 576 din 14 decembrie 2004, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1.223 din 20 decembrie 2004. Lit. c) a pct. 1 al art. 29 a fost modificată de pct. 15 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. e¹) a pct. 1 al art. 29 a fost introdusă de pct. 16 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Pct. 1 al art. 29 a fost modificat de pct. 11 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Lit. c) a pct. 5 al art. 29 a fost modificată de pct. 3 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013. Competența pentru infracțiunile savirsite în țara

Articolul 30

- (1) Competența după teritoriu este determinată de:
 - a) locul unde a fost săvârșită infracțiunea;
 - b) locul unde a fost prins făptuitorul;
 - c) locul unde locuiește făptuitorul;
 - d) locul unde locuiește persoana vătămată.
- (2) Judecarea cauzei revine aceleia dintre instanțele competente potrivit alin. 1, în a cărei circumscripție s-a efectuat urmărirea penală.
- (3) Când urmărirea penală se efectuează de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de către parchetele de pe lângă curțile de apel ori de pe lângă tribunale sau de către un organ de cercetare central ori județean, procurorul, prin rechizitoriu, stabilește careia dintre instanțele prevăzute în alin. 1 îi revine competența de a judeca, ținând seama ca, în raport cu împrejurările cauzei, să fie asigurată buna desfășurare a procesului penal.
- (4) Prin "locul săvârșirii infracțiunii" se înțelege locul unde s-a desfășurat activitatea infracțională, în totul sau în parte, ori locul unde s-a produs rezultatul acesteia. ----- Alin. (3) al art. 30 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Competența pentru infracțiunile săvârșite în străinătate

Articolul 31

- (1) Infracțiunile săvârșite în afara teritoriului țării se judecă, după caz, de către instanțele civile sau militare în a căror circumscripție își are domiciliul sau locuiește făptuitorul. Dacă acesta nu are domiciliul și nici nu locuiește în România, iar fapta este de competența judecătorei, se judecă de Judecătoria Sectorului 2, iar în celelalte cazuri, de instanța competentă după materie și calitatea persoanei, din municipiul București, afară de cazul când prin lege se dispune altfel.
- (2) Infracțiunea săvârșită pe o navă este de competența instanței în a cărei circumscripție se afla primul port român în care ancorează nava, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.
- (3) Infracțiunea săvârșită pe o aeronavă este de competența instanței în a cărei circumscripție se afla primul loc de aterizare pe teritoriul român.
- (4) Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, competența este cea prevăzută în alin. 1, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel. ----- Alin. (1) al art. 31 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Reunirea cauzelor

Articolul 32

În caz de indivizibilitate sau de conexitate, judecata în prima instanța, dacă are loc în același timp pentru toate faptele și pentru toți făptuitorii, se efectuează de aceeași instanța. Cazurile de indivizibilitate

Articolul 33

Este indivizibilitate:

- a) când la savîrsirea unei infracțiuni au participat mai multe persoane;
- b) când două sau mai multe infracțiuni au fost savîrsite prin același act;
- c) în cazul infracțiunii continuate sau în orice alte cazuri când două sau mai multe acte materiale alcătuiesc o singură infracțiune. Cazurile de conexitate

Articolul 34

Este conexitate:

- a) când două sau mai multe infracțiuni sunt savîrsite prin acte diferite, de una sau de mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc;
- b) când două sau mai multe infracțiuni sunt savîrsite în timp ori în loc diferit, după o prealabilă înțelegere între infractori;
- c) când o infracțiune este savîrsită pentru a pregăti, a înlesni sau a ascunde comiterea altei infracțiuni, ori este savîrsită pentru a înlesni sau a asigura sustragerea de la răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni;
- d) când între două sau mai multe infracțiuni există legătură și reunirea cauzelor se impune pentru o bună desfășurare a justiției. Competența în caz de indivizibilitate sau conexitate

Articolul 35

- (1) În caz de indivizibilitate sau conexitate, dacă competența în raport cu diferiții faptuitori ori diferitele fapte aparține, potrivit legii, mai multor instanțe de grad egal, competența de a judeca toate faptele și pe toți faptuitorii revine instanței mai întâi sesizate, iar dacă competența după natura faptelor sau după calitatea persoanelor aparține unor instanțe de grad diferit, competența de a judeca toate cauzele reunite revine instanței superioare în grad.
- (2) Dacă dintre instanțe una este civilă, iar alta militară, competența revine instanței civile.
- (3) Dacă instanța militară este superioară în grad, competența revine instanței civile echivalente în grad cu instanța militară.
- (4) Competența de a judeca cauzele reunite rămâne dobândită instanței, chiar dacă pentru fapta sau pentru faptuitorul care a determinat competența acestei instanțe s-a dispus disjungerea sau încetarea procesului penal ori s-a pronunțat achitarea.
- (5) Tainuirea, favorizarea infractorului și nedenunțarea unor infracțiuni sunt de competența instanței care judecă infracțiunea la care acestea se referă, iar dacă competența după calitatea persoanelor aparține unor instanțe de grad diferit, competența de a judeca toate cauzele reunite revine instanței superioare în grad. --
----- Alin. (3) al art. 35 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2), (3), (4) și (5) ale art. 35 au fost modificate de pct. 17 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Instanța competența a hotărî reunită cauzelor

Articolul 36

- (1) Reunirea cauzelor se hotărăște de instanța careia îi revine competența de judecată, potrivit dispozițiilor art. 35.
- (2) În cazul prevăzut în art. 35 alin. 3, reunirea cauzelor se hotărăște de instanța militară, care trimite dosarul instanței civile careia îi revine competența. ----- Alin. (2) al art. 36 a fost modificat de pct. 18 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Cazuri speciale

Articolul 37

- (1) În cazurile de indivizibilitate prevăzute în art. 33 lit. a) și b), precum și în cele de conexitate, cauzele sunt reunite dacă ele se afla în fața primei instanțe de judecată, chiar după desființarea hotărârii cu trimitere de către instanța de apel sau după casarea cu trimitere de către instanța de recurs.
- (2) Cauzele se reunesc și la instanțele de apel, precum și la cele de recurs, de același grad, dacă se afla în același stadiu de judecată.
- (3) În cazul de indivizibilitate prevăzut în art. 33 lit. c), cauzele trebuie să fie reunite întotdeauna. Disjungerea

Articolul 38

În cazul de indivizibilitate prevăzut în art. 33 lit. a), precum și în toate cazurile de conexitate, instanța poate dispune, în interesul unei bune judecări, disjungerea cauzei, astfel ca judecarea unora dintre infractori sau dintre infracțiuni să se facă separat. Excepții de necompetență

Articolul 39

- (1) Excepția de necompetență materială și cea de necompetență după calitatea persoanei pot fi ridicate în tot cursul procesului penal, până la pronunțarea hotărârii definitive.
- (2) Excepția de necompetență teritorială poate fi ridicată numai până la citirea actului de sesizare în fața primei instanțe de judecată.
- (3) Excepțiile de necompetență pot fi ridicate de procuror, de oricare dintre părți, sau puse în discuția părților din oficiu. Competența în caz de schimbare a calității inculpatului

Articolul 40

- (1) Când competența instanței este determinată de calitatea inculpatului, instanța rămâne competența sa judece chiar dacă inculpatul, după savarsirea infracțiunii, nu mai are acea calitate, în cazurile când:
 - a) fapta are legătură cu atribuțiile de serviciu ale făptuitorului;
 - b) s-a dat o hotărâre în prima instanță.
- (2) Dobândirea calității după savarsirea infracțiunii nu determină schimbarea competenței, cu excepția infracțiunilor savarsite de persoanele prevăzute în art. 29 pct. 1. ----- Alin. (1) al art. 40 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2) al art. 40 a fost modificat de articolul 1 punctul 2 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. ----- A se vedea și DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 67 din 13 februarie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 178 din 21 martie 2003. Competența în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării

Articolul 41

- (1) Instanța sesizată cu judecarea unei infracțiuni rămâne competența a o judeca chiar dacă constată, după efectuarea cercetării judecătorești, că infracțiunea este de competența instanței inferioare.
- (2) Schimbarea calificării faptei printr-o lege nouă, intervenită în cursul judecării cauzei, nu atrage incompetența instanței de judecată, afară de cazul când prin acea lege s-ar dispune altfel. Declinarea de competență

Articolul 42

- (1) Instanța de judecată care își declină competența trimite dosarul instanței de judecată arătate ca fiind competența prin hotărârea de declinare.
- (2) Dacă declinarea a fost determinată de competența materială sau după calitatea persoanei, instanța careia i s-a trimis cauza poate folosi actele indeplinite și poate menține măsurile dispuse de instanța desesizată.
- (3) În cazul declinării pentru necompetența teritorială, actele indeplinite ori măsurile dispuse se mențin.
- (4) Hotărârea de declinare a competenței nu este supusă apelului și nici recursului. Conflictul de competență

Articolul 43

- (1) Când două sau mai multe instanțe se recunosc competente a judeca aceeași cauză ori își declină competența, conflictul pozitiv sau negativ de competență se soluționează de instanța ierarhic superioară comună.
- (2) Când conflictul de competență se iveste între o instanță civilă și una militară, soluționarea conflictului este de competența Înaltei Curți de Casăție și Justiție.
- (3) Instanța ierarhic superioară comună este sesizată în caz de conflict pozitiv, de către instanța care s-a declarat cea din urmă competență, iar în caz de conflict negativ, de către instanța care și-a declinat cea din urmă competență.
- (4) În toate cazurile, sesizarea se poate face și de procuror sau de părți.
- (5) Până la soluționarea conflictului pozitiv de competență judecata se suspendă.
- (6) Instanța care și-a declinat competența ori s-a declarat competența cea din urmă ia măsurile și efectuează actele ce reclamă urgență.
- (7) Instanța ierarhic superioară comună hotărăște asupra conflictului de competență cu citarea părților.
- (8) Când instanța sesizată cu soluționarea conflictului de competență constată că aceeași cauză este de competența altei instanțe decât cele între care a intervenit conflictul și față de care nu este instanța superioară comună trimite dosarul instanței superioare comune.
- (9) Instanța careia i s-a trimis cauza prin hotărârea de stabilire a competenței nu se mai poate declara necompetentă, afară de cazul în care, în urma noii situații de fapt ce rezultă din completarea cercetării judecătorești, se constată că fapta constituie o infracțiune dată prin lege în competența altei instanțe.
- (10) Instanța careia i s-a trimis cauza aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 42 alin. 2. Chestiuni prealabile

Articolul 44

- (1) Instanța penală este competența să judece orice chestiune prealabilă de care depinde soluționarea cauzei, chiar dacă prin natura ei aceeași chestiune este de competența altei instanțe.
- (2) Chestiunea prealabilă se judecă de către instanța penală, potrivit regulilor și mijloacelor de probă privitoare la materia careia îi aparține aceeași chestiune.
- (3) Hotărârea definitivă a instanței civile, asupra unei împrejurări ce constituie o chestiune prealabilă în procesul penal, are autoritate de lucru judecat în fața instanței penale. Dispoziții care se aplică la urmărirea penală

Articolul 45

- (1) Dispozițiile cuprinse în art. 30-36, 38, 40, 42 și 44 se aplică în mod corespunzător și în cursul urmăririi penale.
- (1¹) Prevederile art. 35 alin. 4 nu se aplică în faza de urmărire penală.
- (1²) Declinarea de competență se dispune prin ordonanța.
- (2) Când nici unul din locurile arătate în art. 30 alin. 1 nu este cunoscut, competența revine organului de urmărire penală care a fost mai întâi sesizat.
- (3) În caz de sesizări simultane, precaderea se stabilește în ordinea enumerării de la art. 30 alin. 1.
- (4) Dacă în raport cu vreunul din criteriile arătate în art. 30 alin. 1 sunt competente mai multe organe de urmărire penală, competența revine organului care a fost mai întâi sesizat.
- (4¹) În caz de indivizibilitate sau conexitate între infracțiuni pentru care competența aparține Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, competența de a efectua urmărirea penală în cauza reunită aparține organului de urmărire penală specializat mai întâi sesizat. Dispoziția nu este aplicabilă în situația în care s-a dispus disjungerea cu privire la infracțiunea care atrage competența celeilalte structuri.
- (5) Urmărirea penală a infracțiunilor savirsite în condițiile prevăzute în art. 31 se efectuează de către organul de urmărire penală din circumscripția instanței competente să judece cauza.
- (6) Conflictul de competență între doi sau mai mulți procurori se rezolvă de către procurorul superior comun acestora. Când conflictul se ivede între două sau mai multe organe de cercetare penală, competența se stabilește de către procurorul care exercită supravegherea activității de cercetare penală a acestor organe. ----- Alin. (1¹) și (1²) ale art. 45 au fost introduse de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1¹) al art. 45 a fost modificat de pct. 19 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (4¹) al art. 45 a fost introdus de pct. 12 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Rudenia între judecatori

Articolul 46

Judecatorii care sunt soți, rude sau afini între ei, până la gradul al patrulea inclusiv, nu pot face parte din același complet de judecată. ----- Art. 46 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 20 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Judecator care s-a pronunțat anterior

Articolul 47

- (1) Judecătorul care a luat parte la soluționarea unei cauze nu mai poate participa la judecarea aceleiași cauze într-o cale de atac sau la judecarea cauzei după desființarea hotărârii cu trimitere în apel sau după casarea cu trimitere în recurs.
- (2) De asemenea, nu mai poate participa la judecarea cauzei judecătorul care și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluția care ar putea fi dată în acea cauză. ----- Alin. (1) al art. 47 a fost modificat de pct. 21 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.
Alte cauze de incompatibilitate

Articolul 48

- (1) Judecătorul este de asemenea incompatibil de a judeca, dacă în cauza respectiva:
- a) a pus în mișcare acțiunea penală sau a dispus trimiterea în judecată ori a pus concluzii în calitate de procuror la instanța de judecată, a soluționat propunerea de arestare preventivă ori de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale;
 - b) a fost reprezentant sau apărător al vreuneia din părți;
 - c) a fost expert sau martor;
 - d) există împrejurări din care rezultă că este interesat sub orice formă, el, sotul sau vreo rudă apropiată.
 - e) sotul, ruda sau afinul său, până la gradul al patrulea inclusiv, a efectuat acte de urmărire penală, a supravegheat urmărirea penală, a soluționat propunerea de arestare preventivă ori de prelungire a arestării preventive, în cursul urmăririi penale;
 - f) este sot, ruda sau afin, până la gradul al patrulea inclusiv, cu una dintre părți sau cu avocatul ori mandatarul acesteia;
 - g) există dușmanie între el, sotul sau una dintre rudele sale până la gradul al patrulea inclusiv și una dintre părți, sotul sau rudele acesteia până la gradul al treilea inclusiv;
 - h) este tutore sau curator al uneia dintre părți;
 - i) a primit liberalități de la una dintre părți, avocatul sau mandatarul acesteia.
- (2) Judecătorul este incompatibil de a participa la judecarea unei cauze în caile de atac, atunci când sotul, ruda ori afinul său până la gradul al patrulea inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiași cauze. ----- Lit. a) a art. 48 a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. a) a art. 48 a fost modificată prin art. 1, pct. 3 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Lit. a) a art. 48 a fost modificată de pct. 22 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. e)-i) ale art. 48 au fost introduse de pct. 23 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (2) al art. 48 a fost introdus de pct. 24 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Incompatibilitatea procurorului, a organului de cercetare penală, a magistratului-asistent și a greșierului

Articolul 49

- (1) Dispozițiile art. 46 se aplică procurorului și magistratului-asistent sau, după caz, greșierului de sedinta, când cauza de incompatibilitate exista între ei sau între vreunul dintre ei și unul dintre membrii completului de judecată.
- (2) Dispozițiile privind cazurile de incompatibilitate prevăzute în art. 48 alin. 1 lit. b)-i) și alin. 2 se aplică procurorului, persoanei care efectueaza cercetarea penala, magistratului-asistent și greșierului de sedinta.
- (3) Procurorul care a participat ca judecator la solutionarea cauzei în prima instanța nu poate pune concluzii la judecarea ei în caile de atac.
- (4) Persoana care a efectuat urmarirea penala este incompatibila sa procedeze la refacerea acesteia, când refacerea este dispusa de instanța. ----- Denumirea marginala a art. 49 a fost modificata de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) - (3) ale art. 49 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (3) al art. 49 a fost modificat de articolul 1 punctul 4 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (2) și (4) ale art. 49 au fost modificate de pct. 25 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Abținerea

Articolul 50

- (1) Persoana incompatibila este obligata sa declare, după caz, presedintelui instanței, procurorului care supraveghează cercetarea penala sau procurorului ierarhic superior, ca se abține de a participa la procesul penal, cu aratarea cazului de incompatibilitate ce constituie motivul abținerii.
- (2) Declaratia de abținere se face de îndată ce persoana obligata la aceasta a luat cunoștința de existenta cazului de incompatibilitate. Recuzarea

Articolul 51

- (1) În cazul în care persoana incompatibilă nu a făcut declarație de abținere, poate fi recuzată atât în cursul urmăririi penale cit și în cursul judecării, de oricare dintre părți, de îndată ce partea a aflat despre existența cazului de incompatibilitate.
- (2) Recuzarea se formulează oral sau în scris, cu arătarea pentru fiecare persoană în parte a cazului de incompatibilitate invocat și a tuturor temeiurilor de fapt cunoscute la momentul recuzării. Cererea de recuzare poate privi numai pe acei judecători care compun completul de judecată.
- (3) Nerespectarea condițiilor prevăzute în alin. 2 sau recuzarea aceleiași persoane pentru același caz de incompatibilitate și pentru temeiuri de fapt cunoscute la data formulării unei cereri anterioare de recuzare care a fost respinsă atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare, care se constată de completul în fața căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat.
- (4) Completul în fața căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat, se pronunță asupra măsurilor preventive. ----- Alin. (2) al art. 51 a fost modificat de pct. 26 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3) și (4) ale art. 51 au fost introduse de pct. 27 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Procedura de soluționare în cursul judecării

Articolul 52

- (1) Abținerea sau recuzarea judecătorului, procurorului, magistratului-asistent sau grefierului se soluționează de un alt complet, în ședința secretă, fără participarea celui ce declară că se abține sau care este recuzat.
- (2) Examinarea declarației de abținere sau a cererii de recuzare se face de îndată, ascultându-se procurorul când este prezent în instanța, iar dacă se găsește necesar, și părțile, precum și persoana care se abține sau a cărei recuzare se cere.
- (3) Când abținerea sau recuzarea privește cazul prevăzut în art. 46 și 49 alin. 1, instanța, admitând recuzarea, stabilește care dintre persoanele arătate în menționatele texte nu va lua parte la judecarea cauzei.
- (4) În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele indeplinite ori măsurile dispuse se mențin.
- (5) Când pentru soluționarea abținerii sau a recuzării nu se poate alcătui completul potrivit alin. 1, abținerea sau recuzarea se soluționează de instanța ierarhic superioară. În cazul în care găsește întemeiată abținerea sau recuzarea și, din cauza abținerii sau recuzării, nu se poate alcătui completul de judecată la instanța competentă să soluționeze cauza, instanța ierarhic superioară desemnează pentru judecarea cauzei o instanță egală în grad cu instanța în fața căreia s-a formulat abținerea sau recuzarea.
- (5¹) Este inadmisibilă recuzarea judecătorului chemat să decida asupra recuzării.
- (6) Încheierea prin care s-a admis sau s-a respins abținerea, ca și aceea prin care s-a admis recuzarea, nu sunt supuse nici unei căi de atac.
- (7) Abrogat. ----- Alin. (1) și (5) ale art. 52 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (5¹) al art. 52 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (7) al art. 52 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (7) al art. 52 a fost modificat de LEGEA nr. 159 din 14 mai 2004 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 451 din 20 mai 2004. Alin. (7) al art. 52 a fost abrogat de ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 55 din 25 iunie 2004 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 592 din 1 iulie 2004. Alin. (5) și (5¹) ale art. 52 au fost modificate de pct. 28 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.
Procedura de soluționare în cursul urmăririi penale

Articolul 53

- (1) În cursul urmăririi penale, asupra abținerii sau recuzării persoanei care efectuează cercetarea penală ori a procurorului se pronunță procurorul care supraveghează cercetarea penală sau procurorul ierarhic superior.
- (2) Cererea de recuzare privitoare la persoana care efectuează cercetarea penală se adresează fie acestei persoane, fie procurorului. În cazul în care cererea este adresată persoanei care efectuează cercetarea penală, aceasta este obligată să o înainteze împreună cu lamuririle necesare, în termen de 24 de ore, procurorului, fără a întrerupe cursul cercetării penale.
- (3) Procurorul este obligat să soluționeze cererea în cel mult 3 zile, printr-o ordonanță.
- (4) Cererea de recuzare care privește pe procuror se soluționează în același termen și în aceleași condiții de procurorul ierarhic superior.
- (5) Abținerea se soluționează potrivit dispozițiilor din alin. 3 și 4, care se aplică în mod corespunzător. -----
Alin. (1) al art. 53 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Incompatibilitatea expertului și interpretului

Articolul 54

- (1) Dispozițiile art. 48, 50, 51, 52 și 53 se aplică în mod corespunzător expertului și interpretului.
- (2) Calitatea de expert este incompatibilă cu aceea de martor în aceeași cauză. Calitatea de martor are întâietate.
- (3) Participarea ca expert sau ca interpret de mai multe ori în aceeași cauză nu constituie un motiv de recuzare. Temeiul stramutării

Articolul 55

- (1) Înalta Curte de Casație și Justiție strămută judecarea unei cauze de la curtea de apel competentă la o altă curte de apel, iar curtea de apel strămută judecarea unei cauze de la un tribunal sau, după caz, de la o judecătorie din circumscripția sa la o altă instanță de același grad din circumscripția sa, în cazul în care imparțialitatea judecătorilor ar putea fi știrbită datorită împrejurărilor cauzei, dușmăniilor locale sau calității părților, când există pericolul de tulburare a ordinii publice ori când una dintre părți are o rudă sau un afin până la gradul al patrulea inclusiv printre judecători ori procurori, asistenții judiciari sau grefierii instanței. Strămutarea judecării unei cauze de la o instanță militară competentă la o altă instanță militară de același grad se dispune de Curtea Militară de Apel, fiind aplicabile, în mod corespunzător, prevederile prezentei secțiuni privind strămutarea judecării cauzei de către curtea de apel.
- (2) În cursul judecării stramutarea poate fi cerută de partea interesată, de procuror sau de ministrul justiției. --
----- Alin. (1) și (2) ale art. 55 au fost modificate de pct. 29 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (1) al art. 55 a fost modificat de pct. 4 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013. Cererea și efectele ei

Articolul 56

- (1) Cererea de strămutare se adresează Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel competente și trebuie motivată. Înscrierile pe care se sprijină cererea se alătură la aceasta, când sunt deținute de partea care cere strămutarea.
- (2) În cerere se face mențiune dacă în cauza se găsesc arestați.
- (3) Suspendarea judecării cauzei poate fi dispusă numai de către completul de judecată investit cu judecarea cererii de stramutare.
- (4) Abrogat. ----- Alin. (4) al art. 56 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (3) al art. 56 a fost modificat de pct. 30 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (4) al art. 56 a fost abrogat de pct. 31 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (1) al art. 56 a fost modificat de pct. 5 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013. ----- A se vedea și DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 82 din 8 martie 2001, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 293 din 4 iunie 2001. Art. II, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013 prevede: "Art. II
- (1) Dispozițiile privind cazurile de casare prevăzute în Codul de procedură penală, republicat, cu modificările și completările ulterioare, în forma anterioară intrării în vigoare a prezentei legi, rămân aplicabile cauzelor penale aflate în curs de judecată în recurs, inclusiv celor aflate în termenul de declarare a recursului.
- (2) Dispozițiile referitoare la strămutare, respectiv cele privind desemnarea unei alte instanțe din Codul de procedură penală, republicat, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, se aplică numai cererilor de strămutare sau de desemnare a unei alte instanțe cu care instanțele au fost sesizate după intrarea în vigoare a prezentei legi." Procedura de informare

Articolul 57

- (1) Președintele curții de apel competente cere, pentru lămurirea instanței, informații de la președintele instanței ierarhic superioare celei la care se află cauza a cărei strămutare se cere, comunicându-i totodată termenul fixat pentru judecarea cererii de strămutare.
- (2) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă a soluționa cererea, când aceasta este instanța ierarhic superioară, solicită informații Ministerului Justiției.
- (3) În cazul introducerii unei noi cereri de stramutare cu privire la aceeași cauză, cererea de informații este facultativă. ----- Alin. (1) și (2) ale art. 57 au fost modificate de pct. 6 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013.
Instiintarea părților

Articolul 58

- (1) Președintele instanței ierarhic superioare celei la care se afla cauza ia măsuri pentru încunostintarea părților despre introducerea cererii de stramutare, despre termenul fixat pentru solutionarea acesteia, cu mențiunea ca părțile pot trimite memoriile și se pot prezenta la termenul fixat pentru solutionarea cererii.
- (2) În informațiile trimise Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel se face mențiune expresă despre efectuarea încunoștințării, atașându-se și dovezile de comunicare a acestora.
- (3) Când în cauza a carei stramutare se cere sunt arestați, președintele dispune desemnarea unui apărător din oficiu. ----- Alin. (2) al art. 58 a fost modificat de pct. 7 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013. Examinarea cererii

Articolul 59

- (1) Examinarea cererii de stramutare se face în ședința publică.
- (2) Când părțile se infatisează, se ascultă și concluziile acestora. ----- Alin. (1) al art. 59 a fost modificat de pct. 32 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Soluționarea cererii

Articolul 60

- (1) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă soluționează cererea de strămutare prin sentință motivată.
- (2) În cazul în care găsește cererea întemeiată, Înalta Curte de Casație și Justiție dispune strămutarea judecării cauzei la o curte de apel învecinată curții de la care se solicită strămutarea, iar curtea de apel dispune strămutarea judecării cauzei la una dintre instanțele din circumscripția sa de același grad cu instanța de la care se solicită strămutarea.
- (3) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite în fața instanței de la care s-a strămutat cauza.
- (4) Instanța de la care a fost strămutată cauza, precum și instanța la care s-a strămutat cauza vor fi înștiințate, de îndată, despre admiterea cererii de strămutare.
- (5) Dacă instanța de la care a fost strămutată cauza a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărârea pronunțată este desființată prin efectul aditerii cererii de strămutare.
- (6) Sentința prin care Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă dispune asupra strămutării nu este supusă niciunei căi de atac. ----- Alin. (1) al art. 60 a fost modificat de pct. 33 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (5) al art. 60 a fost introdus de pct. 34 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Art. 60 a fost modificat de pct. 13 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Alin. (1)-(3) și (6) ale art. 60 au fost modificate de pct. 8 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013. Repetarea cererii

Articolul 61

Strămutarea cauzei nu poate fi cerută din nou, afară de cazul când noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel competente la soluționarea cererii anterioare sau ivite după aceasta. ----- Art. 61 a fost modificat de pct. 9 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013. Desemnarea altei instanțe pentru judecarea cauzei

Articolul 61¹

- (1) Procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate cere Înaltei Curți de Casație și Justiție să desemneze o altă curte de apel decât cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.
- (2) Procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate cere curții de apel competente să desemneze un alt tribunal sau, după caz, o altă judecătorie decât cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizate în cazul în care se va emite rechizitoriul.
- (3) Dispozițiile art. 55 alin. 1, art. 56 alin. 1 și 2 și art. 61 se aplică în mod corespunzător.
- (4) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă soluționează cererea în camera de consiliu, în termen de 15 zile.
- (5) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă dispune, prin încheiere motivată, fie respingerea cererii, fie admiterea cererii și desemnarea, după caz, a unei instanțe egale în grad cu cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.
- (6) Încheierea prin care Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă soluționează cererea nu este supusă niciunei căi de atac. ----- Art. 61¹ a fost introdus de pct. 35 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Art. 61¹ a fost modificat de pct. 10 al art. I, Secțiunea 1, Cap. I din LEGEA nr. 2 din 1 februarie 2013, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 89 din 12 februarie 2013. Titlul III PROBELE ȘI MIJLOACELE DE PROBA Lamurirea cauzei prin probe

Articolul 62

În vederea aflării adevărului, organul de urmărire penală și instanța de judecată sunt obligate să lamurească cauza sub toate aspectele, pe bază de probe. Probele și aprecierea lor

Articolul 63

- (1) Constituie proba orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei.
- (2) Probele nu au valoare mai dinainte stabilită. Aprecierea fiecărei probe se face de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată în urma examinării tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului. ----- Alin. (2) al art. 63 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. ----- A se vedea și DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 171 din 23 mai 2001, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 387 din 16 iulie 2001. Mijloacele de proba

Articolul 64

- (1) Mijloacele de proba prin care se constata elementele de fapt ce pot servi ca proba sunt: declaratiile invinuitului sau ale inculpatului, declaratiile părții vatamate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente, declaratiile martorilor, inscrisurile, inregistrările audio sau video, fotografiile, mijloacele materiale de proba, constatarile tehnico-stiintifice, constatarile medico-legale și expertizele.
- (2) Mijloacele de proba obtinute în mod ilegal nu pot fi folosite în procesul penal. ----- Alin. (2) al art. 64 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Sarcina administrării probelor

Articolul 65

- (1) Sarcina administrării probelor în procesul penal revine organului de urmărire penală și instanței de judecată.
- (2) La cererea organului de urmărire penală ori a instanței de judecată, orice persoană care cunoaste vreo proba sau detine vreun mijloc de proba este obligata să le aduca la cunoștința sau să le infatiseze. Dreptul de a proba lipsa de temeinicie a probelor

Articolul 66

- (1) Invinuitul sau inculpatul beneficiaza de prezumtia de nevinovatie și nu este obligat să-și dovedeasca nevinovatia.
- (2) În cazul când exista probe de vinovatie, invinuitul sau inculpatul are dreptul sa probeze lipsa lor de temeinicie. ----- Denumirea marginala și alin. (1) ale art. 66 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Concludenta și utilitatea probei

Articolul 67

- (1) În cursul procesului penal părțile pot propune probe și cere administrarea lor.
- (2) Cererea pentru administrarea unei probe nu poate fi respinsa, dacă proba este concludenta și utila.
- (3) Admiterea sau respingerea cererii se face motivat. Interzicerea mijloacelor de constringere

Articolul 68

- (1) Este oprit a se întrebuința violente, amenințări ori alte mijloace de constrângere, precum și promisiuni sau indemnuri, în scopul de a se obține probe.
- (2) De asemenea, este oprit a determina o persoană să savirsească sau să continue savîrsirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe. Indicii temeinice

Articolul 68¹

Sunt indicii temeinice atunci când din datele existente în cauza rezultă presupunerea rezonabilă ca persoana față de care se efectuează acte premergătoare sau acte de urmărire penală a săvârșit fapta. ----- Art. 68¹ a fost introdus de pct. 36 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Declarațiile invinuitului sau ale inculpatului

Articolul 69

Declarațiile invinuitului sau ale inculpatului făcute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauza. Întrebări și lamuriri prealabile

Articolul 70

- (1) Invinuitul sau inculpatul, înainte de a fi ascultat, este întrebat cu privire la nume, prenume, porecla, data și locul nasterii, numele și prenumele parintilor, cetățenie, studii, situația militară, loc de muncă, ocupație, adresa la care locuiește efectiv, antecedente penale și alte date pentru stabilirea situației sale personale.
- (2) Invinuitului sau inculpatului i se aduc apoi la cunoștința fapta care formează obiectul cauzei, încadrarea juridică a acesteia, dreptul de a avea un apărător, precum și dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-i-se totodată atenția că ceea ce declară poate fi folosit și împotriva sa. Dacă invinuitul sau inculpatul da o declarație, i se pune în vedere să declare tot ce știe cu privire la fapta și la invinuirea ce i se aduce în legătură cu aceasta.
- (3) Dacă invinuitul sau inculpatul consimte să dea o declarație, organul de urmărire penală, înainte de a-l asculta, îi cere să dea o declarație, scrisă personal, cu privire la invinuirea ce i se aduce.
- (4) Invinuitului sau inculpatului i se aduce la cunoștința și obligația să anunțe în scris, în termen de 3 zile, orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal. ----- Alin. (2) și (3) ale art. 70 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) și (2) ale art. 70 au fost modificate de pct. 37 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (4) al art. 70 a fost introdus de pct. 38 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Modul de ascultare

Articolul 71

- (1) Fiecare invinuit sau inculpat este ascultat separat. În cursul urmăririi penale, dacă sunt mai mulți invinuiți sau inculpați, fiecare este ascultat fără să fie de față ceilalți.
- (2) Invinuitul sau inculpatul este mai întâi lăsat să declare tot ce știe în cauză.
- (3) Ascultarea invinuitului sau inculpatului nu poate începe cu citirea sau reamintirea declarațiilor pe care acesta le-a dat anterior în cauză.
- (4) Invinuitul sau inculpatul nu poate prezenta ori citi o declarație scrisă de mai înainte, însă se poate servi de însemnări asupra amănunțelor greu de reținut. Condiții ale ascultării invinuitului sau inculpatului

Articolul 71¹

Dacă, în timpul ascultării invinuitului sau inculpatului, acesta acuză simptomele unei boli care i-ar putea pune viața în pericol, ascultarea se întrerupe, iar organul judiciar ia măsuri pentru ca acesta să fie consultat de un medic. Ascultarea se reia imediat ce medicul decide că viața invinuitului sau inculpatului nu este în pericol. -----
---- Art. 71¹ a fost introdus de pct. 39 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Întrebări cu privire la fapta

Articolul 72

- (1) După ce invinuitul sau inculpatul a facut declaratia, i se pot pune intrebari cu privire la fapta care formeaza obiectul cauzei și la invinuirea ce i se aduce. De asemenea, este intrebat cu privire la probele pe care înțelege să le propuna.
- (2) În cursul judecatii dispozitiile art. 323 alin. 2 și 3 se aplică în mod corespunzător. ----- Alin. (2) al art. 72 a fost introdus de pct. 40 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Consemnarea declaratiilor

Articolul 73

- (1) Declarațiile invinuitului sau inculpatului se consemneaza în scris. În fiecare declaratie se vor consemna, totodata, ora începerii și ora incheierii ascultării invinuitului sau inculpatului. Declaratia scrisa se citește acestuia, iar dacă cere, i se da sa o citeasca. Când este de acord cu conținutul ei, o semneaza pe fiecare pagina și la sfârșit.
- (2) Când invinuitul sau inculpatul nu poate sau refuza să semneze, se face mențiune în declaratia scrisa.
- (3) Declaratia scrisa este semnata și de organul de urmărire penala care a procedat la ascultarea invinuitului sau inculpatului ori de președintele completului de judecată și de grefier, precum și de interpret când declaratia a fost luata printr-un interpret.
- (4) Dacă invinuitul sau inculpatul revine asupra vreuneia din declaratiile sale sau are de facut completari, rectificari sau precizări, acestea se consemneaza și se semneaza în condițiile aratate în prezentul articol. --- ----- Alin. (1) al art. 73 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Ascultarea invinuitului sau inculpatului la locul unde se afla

Articolul 74

Ori de cate ori invinuitul sau inculpatul se găsește în imposibilitate de a se prezenta pentru a fi ascultat, organul de urmărire penala sau instanța de judecată procedeaza la ascultarea acestuia la locul unde se afla, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel. ----- Art. 74 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Declarațiile celorlalte părți din proces

Articolul 75

Declarațiile părții vatamate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente facute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte sau împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauza. Explicații prealabile

Articolul 76

- (1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată are obligația să cheme, spre a fi ascultate, persoana care a suferit o vatamare prin infracțiune, precum și persoana civilmente responsabilă.
 - (2) Înainte de ascultare, persoanei vatamate i se pune în vedere că poate participa în proces ca parte vatamata, iar dacă a suferit o pagubă materială sau o daună morală, că se poate constitui parte civilă. De asemenea, i se atrage atenția că declarația de participare în proces ca parte vatamata sau de constituire ca parte civilă se poate face în tot cursul urmăririi penale, iar în fața primei instanțe de judecată, până la citirea actului de sesizare. ----- Alin. (2) al art. 76 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Modul de ascultare
-

Articolul 77

Ascultarea părții vatamate, a părții civile și a părții responsabile civilmente se face potrivit dispozițiilor privitoare la ascultarea învinutului sau inculpatului, care se aplică în mod corespunzător. Modalități speciale de ascultare a părții vatamate și a părții civile

Articolul 77¹

- (1) În cazul în care poate fi periclitată viața, integritatea corporală sau libertatea părții vătămate ori a părții civile sau a rudelor apropiate ale acesteia, procurorul ori, după caz, instanța de judecată poate încuviința ca aceasta să fie ascultată fără a fi prezentă fizic la locul unde se afla organul care efectuează urmărirea penală sau, după caz, în locul în care se desfășoară ședința de judecată, prin intermediul mijloacelor tehnice prevăzute în alineatele următoare.
- (2) La solicitarea organului judiciar sau a părții vătămate ori a părții civile ascultate în condițiile prevăzute în alin. 1, la luarea declarației poate participa un consilier de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor, care are obligația de a păstra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunoștința în timpul audierii. Organul judiciar are obligația să aducă la cunoștința părții vătămate sau a părții civile dreptul de a solicita audierea în prezența unui consilier de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor.
- (3) Partea vătămată sau partea civilă poate fi ascultată prin intermediul unei rețele video și audio.
- (4) În cursul judecării, părțile și apărătorii acestora pot adresa întrebări, în mod nemijlocit, părții vătămate sau părții civile ascultate în condițiile alin. 1-3. Întrebările se pun în ordinea prevăzută în art. 323 alin. 2. Președintele completului respinge întrebările care nu sunt utile și concludente judecării cauzei.
- (5) Declarația părții vătămate sau a părții civile, ascultată în condițiile arătate în alin. 1-3, se înregistrează prin mijloace tehnice video și audio și se redă integral în forma scrisă, fiind semnată de organul judiciar, de partea vătămată sau partea civilă ascultată, precum și de consilierul de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor prezent la ascultarea acesteia, depunându-se la dosarul cauzei.
- (6) Suportul pe care a fost înregistrată declarația părții vătămate sau a părții civile, în original, sigilat cu sigiliul parchetului ori, după caz, al instanței de judecată, se păstrează la sediul acestora.
- (7) Dispozițiile art. 75-77 și ale art. 86⁵ se aplică în mod corespunzător. ----- Art. 77¹ a fost introdus de pct. 41 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Martorul

Articolul 78

Persoana care are cunoștința despre vreo faptă sau despre vreo împrejurare de natură să servească la aflarea adevărului în procesul penal poate fi ascultată în calitate de martor. Ascultarea persoanei obligate a păstra secretul profesional

Articolul 79

- (1) Persoana obligată a păstra secretul profesional nu poate fi ascultată ca martor cu privire la faptele și împrejurările de care a luat cunoștința în exercitiul profesiei, fără încuviințarea persoanei sau a unității față de care este obligată a păstra secretul.
- (2) Calitatea de martor are întâietate față de calitatea de apărător, cu privire la faptele și împrejurările pe care acesta le-a cunoscut înainte de a fi devenit apărător sau reprezentant al vreuneia dintre părți. Ascultarea sotului și a rudelor apropiate

Articolul 80

- (1) Sotul și rudele apropiate ale invinuitului sau inculpatului nu sunt obligate să depună ca martori.
- (2) Organele judiciare vor aduce aceasta la cunoștința persoanelor arătate în alineatul precedent, de îndată ce au fost îndeplinite dispozițiile alin. 3 din art. 84. Martor minor

Articolul 81

Minorul poate fi ascultat ca martor. Până la vârsta de 14 ani ascultarea lui se face în prezența unuia dintre părinți ori a tutorelui sau a persoanei careia îi este încredințat minorul spre creștere și educare. Persoana vătămată

Articolul 82

Persoana vătămată poate fi ascultată ca martor, dacă nu este constituită parte civilă sau nu participă în proces ca parte vătămată. Obligația de prezentare

Articolul 83

Persoana chemată ca martor este obligată să se infatiseze la locul, ziua și ora arătate în citatie și are datoria să declare tot ce știe cu privire la faptele cauzei. Întrebări prealabile

Articolul 84

- (1) Martorul este întrebat mai întâi despre nume, prenume, etate, adresa și ocupație.
- (2) În caz de îndoială asupra identității martorului, aceasta se stabilește prin orice mijloc de probă.
- (3) Martorul va fi apoi întrebat dacă este sot sau ruda a vreunuia dintre părți și în ce raporturi se afla cu acestea, precum și dacă a suferit vreă pagubă de pe urma infracțiunii. Jurământul martorului

Articolul 85

- (1) Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurământ: "Jur ca voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!".
- (2) În timpul depunerii jurământului martorul ține mina pe cruce sau pe biblie.
- (3) Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinței religioase a martorului.
- (4) Martorului de altă religie decât cea creștină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. 2. Martorul fără confesiune va depune următorul jurământ: "Jur pe onoare și conștiința că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".
- (5) Martorii care din motive de conștiință sau confesiune nu depun jurământul vor rosti în fața instanței următoarea formulă: "Ma oblig că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".
- (6) Situațiile la care se referă alin. 3, 4 și 5 se retin de organul judiciar pe baza afirmațiilor făcute de martor.
- (7) După depunerea jurământului sau după rostirea formulei prevăzute în alin. 5, se va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârșește infracțiunea de marturie mincinoasă.
- (8) Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.
- (9) Minorul care nu a împlinit 14 ani nu depune jurământ; i se atrage însă atenția să spună adevărul. Modul și limitele ascultării martorului

Articolul 86

- (1) Martorului i se face cunoscut obiectul cauzei și i se arată care sunt faptele sau împrejurările pentru dovedirea cărora a fost propus ca martor, cerindu-i-se să declare tot ce știe cu privire la acestea.
- (2) După ce martorul a făcut declarații, i se pot pune întrebări cu privire la faptele și împrejurările care trebuie constatate în cauză, cu privire la persoana părților, precum și în ce mod a luat cunoștința despre cele declarate.
- (3) Dispozițiile art. 71-74 se aplică în mod corespunzător și la ascultarea martorului. Protecția datelor de identificare a martorului

Articolul 86¹

- (1) Dacă există probe sau indicii temeinice ca prin declararea identității reale a martorului sau a localității acestuia de domiciliu ori de reședință ar fi periclitată viața, integritatea corporală sau libertatea lui ori a altei persoane, martorului i se poate incuviința să nu declare aceste date, atribuindu-i-se o altă identitate sub care urmează să apară în fața organului judiciar.
- (2) Aceasta măsură poate fi dispusă de către procuror în cursul urmăririi penale, iar în cursul judecării de instanță, la cererea motivată a procurorului, a martorului sau a oricărei alte persoane îndreptățite.
- (3) Datele despre identitatea reală a martorului se consemnează într-un proces-verbal, care va fi păstrat, la sediul parchetului care a efectuat sau a supravegheat efectuarea urmăririi penale ori, după caz, la sediul instanței, într-un loc special, în plic sigilat, în condiții de maximă siguranță. Procesul-verbal va fi semnat de cel care a înaintat cererea, precum și de cel care a dispus măsura.
- (4) Documentele privind identitatea reală a martorului vor fi prezentate procurorului sau, după caz, completului de judecată, în condiții de strictă confidențialitate.
- (5) În toate cazurile, documentele privind identitatea reală a martorului vor fi introduse în dosarul penal numai după ce procurorul, prin ordonanța sau, după caz, instanța, prin încheiere, a constatat că a dispărut pericolul care a determinat luarea măsurilor de protecție a martorului.
- (6) Declarațiile martorilor cărora li s-a atribuit o altă identitate, redată în procesul-verbal al procurorului potrivit art. 86² alin. 5, precum și declarația martorului, consemnata în cursul judecării și semnată de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de președintele completului de judecată, potrivit art. 86² alin. 6, teza I, pot servi la aflarea adevărului numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.
- (7) Pot fi audiati ca martori cărora li s-a atribuit o altă identitate și investigatorii sub acoperire.
- (8) Dispozițiile prevăzute în alin. 1-6 se aplică și experților. ----- Art. 86¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Modalități speciale de ascultare a martorului

Articolul 86²

- (1) În situațiile prevăzute în art. 86¹, procurorul sau, după caz, instanța de judecată poate incuviința ca martorul să fie ascultat fără a fi prezent fizic la locul unde se afla organul de urmărire penală ori în sala în care se desfășoară ședința de judecată, prin intermediul mijloacelor tehnice prevăzute în alineatele următoare.
- (2) La solicitarea organului judiciar sau a martorului ascultat în condițiile alin. 1, la luarea declarației poate participa un consilier de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor, care are obligația de a păstra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunoștința în timpul audierii. Organul judiciar are obligația să aducă la cunoștința martorului dreptul de a solicita audierea în prezența unui consilier de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor.
- (3) Martorul poate fi ascultat prin intermediul unei rețele de televiziune cu imaginea și vocea distorsionate, astfel încât să nu poată fi recunoscut.
- (3¹) În cazul judecării, părțile și apărătorii acestora pot adresa întrebări, în mod nemijlocit, martorului ascultat în condițiile alin. 1-3. Întrebările se pun în ordinea prevăzută în art. 323 alin. 2. Președintele completului respinge întrebările care nu sunt utile și concludente judecării cauzei sau pot conduce la identificarea martorului.
- (4) Declarația martorului ascultat, în condițiile arătate în alin. 1-3¹, se înregistrează prin mijloace tehnice video și audio și se redă integral în forma scrisă.
- (5) În cursul urmăririi penale, se întocmește un proces-verbal în care se redă cu exactitate declarația martorului și acesta se semnează de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de organul de urmărire penală și se depune la dosarul cauzei. Declarația martorului, transcrisă, va fi semnată și de acesta și va fi păstrată în dosarul depus la parchet, într-un loc special, în plic sigilat, în condiții de maximă siguranță.
- (6) În cursul judecării, declarația martorului va fi semnată de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de președintele completului de judecată. Declarația martorului, transcrisă, va fi semnată și de martor, fiind păstrată în dosarul depus la instanță, în condițiile prevăzute în alin. 5.
- (7) Suportul pe care a fost înregistrată declarația martorului, în original, sigilat cu sigiliul parchetului sau, după caz, al instanței de judecată în fața căreia s-a făcut declarația, se păstrează în condițiile prevăzute în alin. 5. Suportul care conține înregistrările efectuate în cursul urmăririi penale va fi înaintat la terminarea urmăririi penale instanței competente, împreună cu dosarul cauzei, și va fi păstrat în aceleași condiții.
- (8) Dispozițiile art. 78, 85 și ale art. 86 alin. 1 și 2 se aplică în mod corespunzător. ----- Art. 86² a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) și (2) ale art. 86² au fost modificate de pct. 42 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3¹) al art. 86² a fost introdus de pct. 43 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (4) și (7) ale art. 86² au fost modificate de pct. 44 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Verificări privind mijloacele de ascultare a martorilor

Articolul 86³

Abrogat. ----- Art. 86³ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 86³ a fost abrogat de pct. 45 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Audierea martorilor sub 16 ani în anumite cauze

Articolul 86⁴

În cauzele privind infractiunile de violență între membrii aceleiași familii, instanța poate dispune ca martorul sub 16 ani să nu fie audiat în ședința de judecată, admitându-se prezentarea unei audieri efectuate în prealabil, prin înregistrări audio-video, în condițiile art. 86² alin. 2, 4, 5 și 7. ----- Art. 86⁴ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Protejarea deplasărilor martorului

Articolul 86⁵

- (1) Procurorul care efectuează sau supraveghează cercetarea penală ori, după caz, instanța de judecată poate dispune ca organele poliției să supravegheze domiciliul sau reședința martorului ori să-i asigure o reședință temporară supravegheată, precum și să-l însoțească la sediul parchetului sau al instanței și înapoi la domiciliu sau la reședință.
- (2) Măsurile prevăzute în alin. 1 vor fi ridicate de procuror sau, după caz, de instanța, când se constată că pericolul care a impus luarea lor a încetat. ----- Art. 86⁵ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Obiectul confruntării

Articolul 87

Când se constată că există contradicții între declarațiile persoanelor ascultate în aceeași cauză, se procedează la confruntarea acelor persoane, dacă aceasta este necesară pentru lamurirea cauzei. Procedura confruntării

Articolul 88

- (1) Persoanele confruntate sunt ascultate cu privire la faptele și împrejurările în privința cărora declarațiile date anterior se contrazic.
- (2) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate încuviința ca persoanele confruntate să-și puna reciproc întrebări.
- (3) Declarațiile date de persoanele confruntate se consemnează în proces-verbal. Mijloacele de proba scrise

Articolul 89

Inscrisurile pot servi ca mijloace de proba, dacă în conținutul lor se arată fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

Articolul 89¹

Formularele în care urmează să se consemneze orice declarație, în faza de urmărire penală, vor fi în prealabil înregistrate și inseriate, ca formulare cu regim special, iar după completare vor fi introduse în dosarul cauzei. -----
----- Art. 89¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Procesul-verbal ca mijloc de proba

Articolul 90

- (1) Procesele-verbale încheiate de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată sunt mijloace de proba.
- (2) De asemenea, sunt mijloace de proba procesele-verbale și actele de constatare, încheiate de alte organe, dacă legea prevede aceasta. Cuprinsul și forma procesului-verbal

Articolul 91

- (1) Procesul-verbal trebuie să cuprindă:
- a) data și locul unde este încheiat, ora la care a început și ora la care s-a terminat încheierea procesului-verbal;
 - b) numele, prenumele și calitatea celui îl încheie;
 - c) numele, prenumele, ocupația și adresa martorilor asistenți, când există;
 - d) descrierea amănunțită a celor constatate, precum și a măsurilor luate;
 - e) numele, prenumele, ocupația și adresa persoanelor la care se referă procesul-verbal, obiecțiile și explicațiile acestora;
 - f) mențiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.
- (2) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie, precum și de persoanele arătate la lit. c) și e). Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta. ----- Lit. a) a alin. (1) al art. 91 a fost modificată de pct. 46 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. ----- publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Condițiile și cazurile de interceptare și înregistrare a convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare

Articolul 91[^]1

- (1) Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon ori prin orice mijloc electronic de comunicare se realizează cu autorizarea motivată a judecătorului, la cererea procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în condițiile prevăzute de lege, dacă sunt date ori indicii temeinice privind pregătirea sau savarsirea unei infracțiuni pentru care urmărirea penală se efectuează din oficiu, iar interceptarea și înregistrarea se impun pentru stabilirea situației de fapt ori pentru ca identificarea sau localizarea participanților nu poate fi făcută prin alte mijloace ori cercetarea ar fi mult întârziată.
- (2) Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon ori prin orice mijloc electronic de comunicare pot fi autorizate în cazul infracțiunilor contra siguranței naționale prevăzute de Codul penal și de alte legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede sau alte valori, în cazul infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, în cazul unor alte infracțiuni grave ori al infracțiunilor care se savăresc prin mijloace de comunicare electronică. Dispozițiile alin. 1 se aplică în mod corespunzător.
- (3) Autorizația se da pentru durata necesară interceptării și înregistrării, dar nu pentru mai mult de 30 de zile, în camera de consiliu, de președintele instanței care i-ar reveni competența să judece cauza în prima instanță sau de la instanța corespunzătoare în gradul acesteia, în a cărei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală. În lipsa președintelui instanței autorizația se da de către judecătorul desemnat de acesta.
- (4) Autorizația poate fi reînnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleași condiții, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile.
- (5) Durata totală a interceptărilor și înregistrărilor autorizate, cu privire la aceeași persoană și aceeași faptă, nu poate depăși 120 de zile.
- (6) Înregistrarea convorbirilor dintre avocat și partea pe care o reprezintă sau o asistă în proces nu poate fi folosită ca mijloc de probă decât dacă din cuprinsul acesteia rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea sau savarsirea de către avocat a unei infracțiuni dintre cele prevăzute la alin. 1 și 2.
- (7) Procurorul dispune încetarea imediată a interceptărilor și înregistrărilor înainte de expirarea duratei autorizatiei dacă nu mai există motivele care le-au justificat, informând despre această instanță care a emis autorizația.
- (8) La cererea motivată a persoanei vătămate, procurorul poate solicita judecătorului autorizarea interceptării și înregistrării convorbirilor ori comunicărilor efectuate de aceasta prin telefon sau orice mijloc electronic de comunicare, indiferent de natura infracțiunii ce formează obiectul cercetării.

- (9) Autorizarea interceptării și a înregistrării convorbirilor sau comunicărilor se face prin încheiere motivată, care va cuprinde: indiciile concrete și faptele care justifică măsura; motivele pentru care stabilirea situației de fapt sau identificarea ori localizarea participanților nu poate fi făcută prin alte mijloace ori cercetarea ar fi mult întârziată; persoana, mijlocul de comunicare sau locul supus supravegherii; perioada pentru care sunt autorizate interceptarea și înregistrarea. ----- Art. 91¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 91¹ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 47 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3) al art. 91¹ a fost modificat de pct. 1 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. Organele care efectuează interceptarea și înregistrarea

Articolul 91²

- (1) Procurorul procedează personal la interceptările și înregistrările prevăzute în art. 91¹ sau poate dispune ca acestea să fie efectuate de organul de cercetare penală. Persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la interceptări și înregistrări sunt obligate să pastreze secretul operațiunii efectuate, încălcarea acestei obligații fiind pedepsită potrivit Codului penal.
- (2) În caz de urgență, când întârzierea obținerii autorizării prevăzute în art. 91¹ alin. 1, 2 și 8 ar aduce grave prejudicii activității de urmărire penală, procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate dispune, cu titlu provizoriu, prin ordonanța motivată, înscrisă în registrul special prevăzut în art. 228 alin. 1¹, interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor, pe o durată de cel mult 48 de ore.
- (3) În termen de 48 de ore de la expirarea termenului prevăzut în alin. 2, procurorul prezintă ordonanța, împreună cu suportul pe care sunt fixate interceptările și înregistrările efectuate și un proces-verbal de redare rezumativă a convorbirilor, judecătorului de la instanța care i-ar reveni competența să judece cauza în prima instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în vederea confirmării. Judecătorul se pronunță asupra legalității și temeiniciei ordonanței în cel mult 24 de ore, prin încheiere motivată data în camera de consiliu. În cazul în care ordonanța este confirmată, iar procurorul a solicitat prelungirea autorizării, judecătorul va dispune autorizarea pe mai departe a interceptării și înregistrării, în condițiile art. 91¹ alin. 1-3 și 8. Dacă judecătorul nu confirmă ordonanța procurorului, va dispune încetarea de îndată a interceptărilor și înregistrărilor, iar cele efectuate vor fi șterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal care se comunică în copie instanței.
- (4) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care nu privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau nu contribuie la identificarea ori localizarea participanților se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității, și pot fi transmise judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei, la solicitarea acestuia. La soluționarea definitivă a cauzei, acestea vor fi șterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.
- (5) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate pot fi folosite și în alta cauză penală dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea sau săvârșirea unei alte infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 91¹ alin. 1 și 2. ----- Art. 91² a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2), (3) și (4) ale art. 91² au fost modificate de pct. 48 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (5) al art. 91² a fost introdus de pct. 48 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Certificarea înregistrărilor

Articolul 91³

- (1) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea participanților sunt redată integral într-un proces-verbal de procuror sau de lucrătorul din cadrul poliției judiciare delegat de procuror, în care se menționează autorizația dată pentru efectuarea acestora, numărul ori numerele posturilor telefonice sau alte date de identificare a legăturilor între care s-au purtat convorbirile ori comunicările, numele persoanelor care le-au purtat, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri ori comunicări în parte și numărul de ordine al suportului pe care se face imprimarea.
- (2) Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală în cauză. Dacă savarsirea unor infracțiuni are loc prin convorbiri sau comunicări care conțin secrete de stat, consemnarea se face în procese-verbale separate, iar dispozițiile art. 97 alin. 3 se aplică în mod corespunzător. Corespondențele în alta limbă decât cea română sunt transcrise în limba română, prin intermediul unui interpret.
- (3) La procesul-verbal se atașează, în plic sigilat, o copie a suportului care conține înregistrarea convorbirii. Suportul original se păstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, și va fi pus la dispoziția instanței, la solicitarea acesteia. După sesizarea instanței, copia suportului care conține înregistrarea convorbirii și copii de pe procesele-verbale se păstrează la grefa instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziția exclusivă a judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei.
- (4) La prezentarea materialului de urmărire penală, procurorul este obligat să prezinte învinutului sau inculpatului procesele-verbale în care sunt redată convorbirile înregistrate și să asigure, la cerere, ascultarea acestora.
- (5) Dacă în cauză s-a dispus o soluție de netrimitere în judecată, procurorul este obligat să instiinteze despre această persoană ale cărei convorbiri sau comunicări au fost interceptate și înregistrate. Suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității, și se păstrează până la împlinirea termenului de prescripție a răspunderii penale pentru fapta ce a format obiectul cauzei, când se distruge, încheindu-se proces-verbal în acest sens.
- (6) După arhivare, suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate poate fi consultat sau copiat în cazul reluării cercetărilor sau în condițiile prevăzute în art. 91² alin. 5 și numai de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, iar în alte cazuri numai cu autorizarea judecătorului.
- (7) Dacă în cauză instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, rămasă definitivă, suportul original și copia acestuia se arhivează odată cu dosarul cauzei la sediul instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității. După arhivare, suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate poate fi consultat sau copiat numai în condițiile prevăzute în art. 91² alin. 5, cu incuviintarea prealabilă a președintelui instanței. ----- Art. 91³ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 91³ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 49 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alte înregistrări

Capitolul II - MIJLOACELE DE PROBA · Secțiunea 5¹ a capitolul 2 al titlului 3 a fost modificata de - LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003

Articolul 91⁴

Dispozitiile art. 91¹-91³ se aplică în mod corespunzător și în cazul înregistrărilor în mediul ambiental, localizării sau urmăririi prin GPS ori prin alte mijloace electronice de supraveghere. ----- Art. 91⁴ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 91⁴ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 50 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Inregistrările de imagini

Capitolul II - MIJLOACELE DE PROBA · Secțiunea 5¹ a capitolul 2 al titlului 3 a fost modificata de - LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003

Articolul 91⁵

Dispozitiile art. 91¹ și 91² se aplică în mod corespunzător și în cazul înregistrării de imagini, iar procedura de certificare a acestora este cea prevăzută în art. 91³, cu excepția redării în forma scrisa, după caz. ----- Art. 91⁵ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Verificarea mijloacelor de proba

Capitolul II - MIJLOACELE DE PROBA · Secțiunea 5¹ a capitolul 2 al titlului 3 a fost modificata de - LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003

Articolul 91⁶

- (1) Mijloacele de probă prevăzute în prezenta secțiune pot fi supuse expertizei la cererea procurorului, a părților sau din oficiu.
- (2) Inregistrările prevăzute în prezenta secțiune, efectuate de părți sau de alte persoane, constituie mijloace de proba când privesc propriile convorbiri sau comunicari pe care le-au purtat cu terții. Orice alte înregistrări pot constitui mijloace de proba dacă nu sunt interzise de lege. ----- Art. 91⁶ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 91⁶ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 51 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (1) al art. 91⁶ a fost modificat de pct. 14 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Prezenta martorilor asistenti

Capitolul II - MIJLOACELE DE PROBA · Secțiunea VI - Martorii asistenti

Articolul 92

- (1) Când legea prevede că la efectuarea unui act procedural este necesară prezenta unor martori asistenti, numărul acestora trebuie să fie de cel puțin doi.
- (2) Nu pot fi martori asistenti minorii sub 14 ani, persoanele interesate în cauza și cei ce fac parte din aceeași unitate cu organul care efectuează actul procedural. Stabilirea identității martorilor asistenti

Articolul 93

Organul care procedeaza la efectuarea unui act procedural în prezenta martorilor asistenti este obligat să constate și sa consemneze în procesul-verbal pe care îl incheie date privind identitatea martorilor asistenti, mentionind și observatiile pe care acestia au fost invitati să le faca cu privire la cele constatate și la desfășurarea operațiilor la care asista. Obiectele ca mijloc de proba

Articolul 94

Obiectele care conțin sau poarta o urma a faptei savirsite, precum și orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevarului, sunt mijloace materiale de proba. Corpuri delictive

Articolul 95

Sunt de asemenea mijloace materiale de proba obiectele care au fost folosite sau au fost destinate sa serveasca la savirsirea unei infractiuni, precum și obiectele care sunt produsul infractiunii. Ridicarea de obiecte și inscrisuri

Articolul 96

Organul de urmărire penala sau instanța de judecată are obligația sa ridice obiectele și inscrisurile ce pot servi ca mijloc de proba în procesul penal. Predarea obiectelor și inscrisurilor

Articolul 97

- (1) Orice persoană fizica sau persoana juridica, în posesia careia se afla un obiect sau un inscrist ce poate servi ca mijloc de proba, este obligata sa-l prezinte și sa-l predea, sub luare de dovada, organului de urmărire penala sau instanței de judecată, la cererea acestora.
- (2) Dacă organul de urmărire penala sau instanța de judecată apreciaza ca și o copie de pe un inscrist poate servi ca mijloc de proba, retine numai copia.
- (3) Dacă obiectul sau inscristul are caracter secret ori confidential, prezentarea sau predarea se face în condiții care să asigure pastrarea secretului ori a confidentialitatii. ----- Alin. (1) și (3) ale art. 97 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Retinerea și predarea corespondentei și a obiectelor

Articolul 98

- (1) Instanța de judecată, la propunerea procurorului, în cursul urmării penale, sau din oficiu, în cursul judecării, poate dispune ca orice unitate postală sau de transport să retina și să predea scrisorile, telegramele și oricare altă corespondență, ori obiectele trimise de învinuit sau inculpat, ori adresate acestuia, fie direct, fie indirect.
- (1¹) Măsura prevăzută în alin. 1 se dispune dacă sunt întrunite condițiile arătate în art. 91¹ alin. 1 și potrivit procedurii acolo prevăzute.
- (1²) Retinerea și predarea scrisorilor, telegramelor și a oricăror alte corespondențe ori obiecte la care se referă alin. 1 pot fi dispuse, în scris, în cazuri urgente și temeinic justificate și de procuror, care este obligat să informeze de îndată despre această instanță.
- (2) Corespondența și obiectele ridicate care nu au legătură cu cauza se restituie destinatarului. ----- Alin. (1) al art. 98 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1¹) și (1²) ale art. 98 au fost introduse de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Ridicarea silită de obiecte sau de inscrișuri

Articolul 99

- (1) Dacă obiectul sau inscrișul cerut nu este predat de bunăvoie, organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune ridicarea silită.
- (2) În cursul judecării dispoziția de ridicare silită a obiectelor sau inscrișurilor se comunică procurorului, care ia măsuri de aducere la îndeplinire prin organul de cercetare penală. Perchezitia

Articolul 100

- (1) Când persoana careia i s-a cerut să predea vreun obiect sau vreun înscris dintre cele arătate în art. 98 tagăduiește existența sau deținerea acestora, precum și ori de câte ori există indicii temeinice ca efectuarea unei perchezitii este necesară pentru descoperirea și strangerea probelor, se poate dispune efectuarea acesteia.
- (2) Perchezitia poate fi domiciliara sau corporala.
- (3) Perchezitia domiciliara poate fi dispusa numai de judecător, prin încheiere motivată, în cursul urmăririi penale, la cererea procurorului, sau în cursul judecării. În cursul urmăririi penale, perchezitia domiciliara se dispune de judecătorul de la instanța careia i-ar reveni competența să judece cauza în prima instanța sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.
- (4) Perchezitia domiciliara se dispune în cursul urmăririi penale în camera de consiliu, fără citarea părților. Participarea procurorului este obligatorie.
- (4¹) În baza încheierii, judecătorul emite de îndată autorizația de perchezitie, care trebuie să cuprindă:
 - a) denumirea instanței;
 - b) data, ora și locul emiterii;
 - c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis autorizația de perchezitie;
 - d) perioada pentru care s-a emis autorizația;
 - e) locul unde urmează să se efectueze perchezitia;
 - f) numele persoanei la domiciliul sau reședința careia se efectuează perchezitia;
 - g) numele invinuitului sau inculpatului.
- (4²) Autorizația poate fi folosită o singură dată.
- (5) Perchezitia corporală sau asupra vehiculelor poate fi dispusa, după caz, de organul de cercetare penală, de procuror sau de judecător.
- (6) Perchezitia domiciliara nu poate fi dispusa înainte de începerea urmăririi penale. ----- Art. 100 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 100 a fost modificat prin articolul 1 punctul 5 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (3) al art. 100 a fost modificat de pct. 52 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (4¹) și (4²) ale art. 100 au fost introduse de pct. 53 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (5) al art. 100 a fost modificat de pct. 54 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Perchezitia domiciliara în cursul urmăririi penale

Articolul 101

Perchezitia dispusa în cursul urmaririi penale, potrivit art. 100, se efectueaza de procuror sau de organul de cercetare penala, insotit, după caz, de lucrători operativi. ----- Art. 101 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Perchezitia domiciliara în cursul judecatii

Articolul 102

- (1) Instanța poate proceda la efectuarea perchezitiei cu ocazia unei cercetari locale.
- (2) În celelalte cazuri, dispoziția instanței de judecată de a se efectua o perchezitie se comunică procurorului, în vederea efectuării acesteia. Timpul de efectuare a perchezitiei

Articolul 103

Ridicarea de obiecte și înscrisuri, precum și perchezitia domiciliara se pot face între orele 6,00-20,00, iar în celelalte ore numai în caz de infractiune flagranta sau când perchezitia urmeaza să se efectueze într-un local public. Perchezitia inceputa între orele 6,00-20,00 poate continua și în timpul noptii. ----- Art. 103 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Procedura perchezitiei

Articolul 104

- (1) Organul judiciar care urmeaza a efectua perchezitia este obligat ca, în prealabil, să se legitimeze și, în cazurile prevăzute de lege, să prezinte autorizatia data de judecator.
- (2) Ridicarea de obiecte și inscrișuri precum și perchezitia domiciliara se fac în prezenta persoanei de la care se ridica obiecte ori inscrișuri, sau la care se efectueaza perchezitia, iar în lipsa acesteia, în prezenta unui reprezentant, a unui membru al familiei, sau a unui vecin, având capacitate de exercitiu.
- (3) Aceste operațiuni se efectueaza de organul judiciar în prezenta unor martori asistenti.
- (4) Când persoana la care se face perchezitia este retinuta ori arestata, va fi adusa la perchezitie. În cazul în care nu poate fi adusa, ridicarea de obiecte și inscrișuri, precum și perchezitia domiciliara se fac în prezenta unui reprezentant ori a unui membru de familie, iar în lipsa acestora, a unui vecin, având capacitate de exercitiu.
- (5) Este interzisa efectuarea în acelasi timp cu perchezitia a oricăror acte procedurale în aceeași cauza, care prin natura lor împiedica persoana la care se face perchezitia sa participe la perchezitie. ----- Alin. (1) și (3) ale art. 104 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) al art. 104 a fost modificat prin articolul 1 punctul 6 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (5) al art. 104 a fost introdus de pct. 55 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Efectuarea perchezitiei domiciliare

Articolul 105

- (1) Organul judiciar care efectueaza perchezitia are dreptul sa deschidă incaperile sau alte mijloace de pastrare în care s-ar putea gasi obiectele sau inscrișurile cautate, dacă cel în măsura să le deschidă refuza aceasta.
- (2) Organul judiciar este obligat să se limiteze la ridicarea numai a obiectelor și inscrișurilor care au legătură cu fapta savirsita; obiectele sau inscrișurile a caror circulatie sau detinere este interzisa se ridica totdeauna.
- (3) Organul judiciar trebuie să ia măsuri ca faptele și imprejurarile din viața personala a celui la care se efectueaza perchezitia și care nu au legătură cu cauza, sa nu devina publice. Efectuarea perchezitiei corporale

Articolul 106

- (1) Perchezitia corporala se efectueaza de organul judiciar care a dispus-o, cu respectarea dispozitiilor art. 104 alin. 1, sau de persoana desemnata de acest organ.
- (2) Perchezitia corporala se face numai de o persoana de acelasi sex cu cea perchezitionata. Identificarea și pastrarea obiectelor

Articolul 107

- (1) Obiectele sau inscrișurile se prezinta persoanei de la care sunt ridicate și celor care asista, pentru a fi recunoscute și a fi insemnate de către acestea spre neschimbare, după care se eticheteaza și se sigileaza.
- (2) Obiectele care nu pot fi insemnate ori pe care nu se pot aplica etichete și sigilii se impacheteaza sau se inchid, pe cit posibil laolalta, după care se aplică sigilii.
- (3) Obiectele care nu pot fi ridicate se sechestreaza și se lasă în pastrare fie celui la care se afla, fie unui custode.
- (4) Probele pentru analiza se iau cel puțin în dublu și se sigileaza. Una din probe se lasă celui de la care se ridica, iar lipsa acestuia, uneia din persoanele aratate în art. 108 alin. final. Procesul-verbal de perchezitie și de ridicare a obiectelor și inscrișurilor

Articolul 108

- (1) Despre efectuarea perchezitiei și ridicarea de obiecte și inscrișuri se întocmește proces-verbal.
- (2) Procesul-verbal trebuie să cuprindă, în afară de mențiunile prevăzute în art. 91, și urmatoarele mențiuni: locul, timpul și condițiile în care inscrișurile și obiectele au fost descoperite și ridicate, enumerarea și descrierea lor amanuntita, pentru a putea fi recunoscute.
- (3) În procesul-verbal se face mențiune și despre obiectele care nu au fost ridicate, precum și de acelea care au fost lasate în pastrare.
- (4) Copie de pe procesul-verbal se lasă persoanei la care s-a facut perchezitia sau de la care s-au ridicat obiectele și inscrișurile, ori reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar în lipsa, celor cu care locuieste sau unui vecin și, dacă este cazul, custodelui. Mășuri privind obiectele ridicate

Articolul 109

- (1) Organul de urmărire penala sau instanța de judecată dispune ca obiectele ori inscrișurile ridicate care constituie mijloace de proba să fie, după caz, atasate la dosar sau pastrate în alt mod.
- (2) Obiectele și inscrișurile ridicate, care nu sunt atasate la dosar, pot fi fotografiate. În acest caz fotografiile se vizează și se atasează la dosar.
- (3) Până la soluționarea definitivă a cauzei, mijloacele materiale de proba se păstrează de organul de urmărire penala sau de instanța de judecată la care se găsește dosarul.
- (4) Obiectele și inscrișurile predate sau ridicate în urma perchezitiei și care nu au legătură cu cauza se restituie persoanei careia îi aparțin. Obiectele supuse confiscării nu se restituie.
- (5) Obiectele ce servesc ca mijloc de proba, dacă nu sunt supuse confiscării, pot fi restituite persoanei careia îi aparțin, chiar înainte de soluționarea definitivă a procesului, afară de cazul când prin aceasta restituire s-ar putea stinjeni aflarea adevărului. Organul de urmărire penala sau instanța de judecată pune în vedere persoanei careia i-au fost restituite obiectele, ca este obligată să le pastreze până la soluționarea definitivă a cauzei. Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate

Articolul 110

Obiectele ce servesc ca mijloc de proba, dacă sunt dintre acelea arătate în art. 165 alin. 2 și dacă nu este cazul a fi restituite, se conserva sau se valorifica potrivit dispozițiilor aceluși articol. Dispoziții speciale privind unitățile publice și alte persoane juridice

Articolul 111

Dispozițiile din prezenta secțiune se aplică în mod corespunzător și atunci când actele procedurale se efectuează la o unitate dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal sau la o altă persoană juridică, dispoziții care se completează după cum urmează:

- a) organul judiciar se legitimează și, după caz, infatisează reprezentantului unității publice sau al altei persoane juridice autorizația dată;
- b) ridicarea de obiecte și inscrișuri precum și perchezitia se efectuează în prezenta reprezentantului unității;
- c) atunci când este obligatorie prezenta martorilor asistenți, aceștia pot face parte din personalul unității;
- d) copie de pe procesul-verbal se lasă reprezentantului unității. ----- Denumirea marginală, partea introductivă și litera a) ale art. 111 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Folosirea unor specialiști

Articolul 112

- (1) Când exista pericol de disparitie a unor mijloace de proba sau de schimbare a unor situații de fapt și este necesară lamurirea urgenta a unor fapte sau împrejurări ale cauzei, organul de urmărire penala poate folosi cunoștințele unui specialist sau tehnician, dispunind, din oficiu sau la cerere, efectuarea unei constatarari tehnico-stiintifice.
- (2) Constatarea tehnico-stiintifica se efectueaza, de regula, de către specialiști sau tehnicieni care funcționează în cadrul ori pe lina institutia de care aparține organul de urmărire penala. Ea poate fi efectuata și de către specialiști sau tehnicieni care funcționează în cadrul altor organe. Obiectul și materialul constatarii tehnico-stiintifice

Articolul 113

- (1) Organul de urmărire penala care dispune efectuarea constatarii tehnico-stiintifice stabileste obiectul acesteia, formuleaza intrebarile la care trebuie să se răspundă și termenul în care urmeaza a fi efectuata lucrarea.
- (2) Constatarea tehnico-stiintifica se efectueaza asupra materialelor și datelor puse la dispoziție sau indicate de către organul de urmărire penala. Celui insarcinat cu efectuarea constatarii nu i se pot delega și nici acesta nu-și poate insusi atribuții de organ de urmărire penala sau de organ de control.
- (3) Specialistul sau tehnicianul insarcinat cu efectuarea lucrării, dacă socoteste ca materialele puse la dispoziție ori datele indicate sunt insuficiente, comunica aceasta organului de urmărire penala, în vederea completarii lor. Constatarea medico-legala

Articolul 114

- (1) În caz de moarte violenta, de moarte a carei cauza nu se cunoaste ori este suspecta, sau când este necesară o examinare corporala asupra invinuitului ori persoanei vatamate pentru a constata pe corpul acestora existenta urmelor infractiunii, organul de urmărire penala dispune efectuarea unei constatarari medico-legala și cere organului medico-legal, caruia îi revine competența potrivit legii, să efectueze aceasta constatare.
- (2) Exhumarea în vederea constatarii cauzelor mortii se face numai cu incuviintarea procurorului. Raportul de constatare tehnico-stiintifica sau medico-legala

Articolul 115

- (1) Operațiile și concluziile constatarii tehnico-stiintifice sau medico-legale se consemneaza într-un raport.
- (2) Organul de urmărire penala sau instanța de judecată, din oficiu sau la cererea oricareia dintre părți, dacă apreciaza ca raportul tehnico-știintific ori medico-legal nu este complet sau concluziile acestuia nu sunt precise, dispune refacerea sau completarea constatarii tehnico-stiintifice ori medico-legale, sau efectuarea unei expertize.
- (3) Când refacerea sau completarea constatarii tehnico-stiintifice ori medico-legale este dispusa de instanța de judecată, raportul se trimite procurorului, pentru ca acesta sa ia măsuri în vederea completarii sau refacerii lui. Ordonarea efectuării expertizei

Articolul 116

Când pentru lamurirea unor fapte sau împrejurări ale cauzei, în vederea aflarii adevarului, sunt necesare cunoștințele unui expert, organul de urmărire penala ori instanța de judecată dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei expertize. Expertiza obligatorie

Articolul 117

- (1) Efectuarea unei expertize psihiatrice este obligatorie în cazul infractiunii de omor deosebit de grav, precum și atunci când organul de urmărire penala sau instanța de judecată are indoiala asupra stării psihice a invinuitului sau inculpatului.
- (2) Expertiza în aceste cazuri se efectueaza în institutii sanitare de specialitate. În vederea efectuării expertizei, organul de cercetare penala cu aprobarea procurorului sau instanței de judecată dispune internarea invinuitului ori inculpatului pe timpul necesar. Aceasta măsura este executorie și se aduce la indeplinire, în caz de opunere, de organele de politie.
- (3) De asemenea, efectuarea unei expertize este obligatorie pentru a se stabili cauzele mortii, dacă nu s-a întocmit un raport medico-legal. Procedura expertizei

Articolul 118

- (1) Expertiza se efectueaza potrivit dispozițiilor din prezentul cod, afară de cazul când prin lege se dispune altfel. Dispozițiile art. 113 se aplică în mod corespunzător.
- (2) Expertul este numit de organul de urmărire penala sau de instanța de judecată, cu excepția expertizei prevăzute în art. 119 alin. 2.
- (3) Fiecare dintre părți are dreptul sa ceara ca un expert recomandat de ea sa participe la efectuarea expertizei. Experti oficiali

Articolul 119

- (1) Dacă exista experti medico-legali sau experti oficiali în specialitatea respectiva, nu poate fi numit expert o altă persoană, decit dacă împrejurări deosebite ar cere aceasta.
- (2) Când expertiza urmeaza să fie efectuata de un serviciu medico-legal, de un laborator de expertiza criminalistica sau de orice institut de specialitate, organul de urmărire penala ori instanța de judecată se adreseaza acestora pentru efectuarea expertizei.
- (3) Când serviciul medico-legal ori laboratorul de expertiza criminalistica sau institutul de specialitate considera necesar ca la efectuarea expertizei sa participe sau să-și dea parerea și specialiști de la alte institutii, poate folosi asistența sau avizul acestora. Lamuriri date expertului și părților

Articolul 120

- (1) Organul de urmărire penala sau instanța de judecată, când dispune efectuarea unei expertize, fixeaza un termen la care sunt chemate părțile, precum și expertul, dacă acesta a fost desemnat de organul de urmărire penala sau de instanța.
- (2) La termenul fixat se aduce la cunoștința părților și expertului obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să răspundă și li se pune în vedere ca au dreptul sa faca observatii cu privire la aceste întrebări și ca pot cere modificarea sau completarea lor.
- (3) Părțile mai sunt încunoștințate ca au dreptul sa ceara numirea și a cite unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei.
- (4) După examinarea obiectiilor și cererilor facute de părți și expert, organul de urmărire penala sau instanța de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmeaza a fi efectuata expertiza, incunostintindu-l totodata dacă la efectuarea acesteia urmeaza sa participe părțile.
- (5) Abrogat. ----- Alin. (5) al art. 120 a fost abrogat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Drepturile expertului

Articolul 121

- (1) Expertul are dreptul sa ia cunoștința de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei. În cursul urmaririi penale cercetarea dosarului se face cu incuviintarea organului de urmărire.
- (2) Expertul poate cere lamuriri organului de urmărire penala sau instanței de judecată cu privire la anumite fapte ori împrejurări ale cauzei.
- (3) Părțile, cu incuviintarea și în condițiile stabilite de organul de urmărire penala sau de instanța de judecată, pot da expertului explicatiile necesare. Raportul de expertiza

Articolul 122

- (1) După efectuarea expertizei, expertul întocmește un raport scris.
- (2) Când sunt mai mulți experti se întocmește un singur raport de expertiza. Dacă sunt deosebiri de pareri, opiniile separate sunt consemnate în cuprinsul raportului sau într-o anexa.
- (3) Raportul de expertiza se depune la organul de urmărire penala sau la instanța de judecată care a dispus efectuarea expertizei. Conținutul raportului

Articolul 123

Raportul de expertiza cuprinde:

- a) partea introductiva, în care se arata organul de urmărire penala sau instanța de judecată care a dispus efectuarea expertizei, data când s-a dispus efectuarea acesteia, numele și prenumele expertului, data și locul unde a fost efectuata, data întocmirii raportului de expertiza, obiectul acesteia și întrebările la care expertul urma sa răspundă, materialul pe baza caruia expertiza a fost efectuata și dacă părțile care au participat la aceasta au dat explicatii în cursul expertizei;
- b) descrierea în amanunt a operațiilor de efectuare a expertizei, obiectiile sau explicatiile părților, precum și analiza acestor obiectii ori explicatii în lumina celor constatate de expert;
- c) concluziile, care cuprind raspunsurile la întrebările puse și parerea expertului asupra obiectului expertizei. Suplimentul de expertiza

Articolul 124

- (1) Când organul de urmărire penală sau instanța de judecată constată, la cerere sau din oficiu, ca expertiza nu este completă, dispune efectuarea unui supliment de expertiza fie de către același expert, fie de către altul.
- (2) De asemenea, când se socoteste necesar, se cere expertului lamuriri suplimentare în scris, ori se dispune chemarea lui spre a da explicații verbale asupra raportului de expertiza. În acest caz, ascultarea expertului se face potrivit dispozițiilor privitoare la ascultarea martorilor.
- (3) Lamuririle suplimentare în scris pot fi cerute și serviciului medico-legal, laboratorului de expertiza criminalistica ori institutului de specialitate care a efectuat expertiza. Efectuarea unei noi expertize

Articolul 125

Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată are îndoieli cu privire la exercitarea concluziilor raportului de expertiza, dispune efectuarea unei noi expertize. Lamuriri cerute la institutul de emisiune

Articolul 126

În cazurile privitoare la infracțiunea de falsificare de monedă sau de alte valori, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate cere lamuriri institutului de emisiune. Prezentarea scriptelor de comparație

Articolul 127

- (1) În cauzele privind infracțiuni de fals în înscrisuri, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate ordona să fie prezentate scripte de comparație.
- (2) Dacă scriptele se găsesc în depozite publice, autoritățile în drept sunt obligate a le elibera.
- (3) Dacă scriptele se găsesc la un particular care nu este sot sau ruda apropiată cu invinuitul sau inculpatul, organul de urmărire penală ori instanța de judecată îi pune în vedere să le prezinte.
- (4) Scriptele de comparație trebuie vizate de organul de urmărire penală sau de președintele completului de judecată și semnate de acela care le prezintă.
- (5) Organul de urmărire penală ori instanța de judecată poate dispune ca invinuitul sau inculpatul să prezinte o piesă scrisă cu mână sa, ori să scrie după dictarea ce i s-ar face.
- (6) Dacă invinuitul sau inculpatul refuză, se face mențiune în procesul-verbal. Ancheta socială în cazul expertizei psihiatrice a minorului

Articolul 127¹

În vederea întocmirii expertizei psihiatrice a minorului, autoritatea tutelară în a cărei rază teritorială domiciliază minorul are obligația să efectueze ancheta socială la cererea unității sanitare de specialitate care efectuează expertiza. ----- Art. 127¹ a fost introdus de pct. 15 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Cazurile și procedura de folosire a interpreților

Articolul 128

- (1) Când una dintre părți sau o altă persoană care urmează să fie ascultată nu cunoaște limba română ori nu se poate exprima, organul de urmărire penală sau instanța de judecată îi asigură în mod gratuit folosirea unui interpret. Interpretul poate fi desemnat sau ales de părți; în acest din urmă caz, el trebuie să fie un interpret autorizat, potrivit legii.
 - (2) Dispozițiile alineatului precedent se aplică în mod corespunzător și în cazul când unele dintre înscrisurile aflate în dosarul cauzei sau prezentate în instanța sunt redactate într-o altă limbă decît cea română.
 - (3) Dispozițiile art. 83, 84 și 85 se aplică în mod corespunzător și interpretului. ----- Alin. (1) al art. 128 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Cercetarea la fața locului
-

Articolul 129

- (1) Cercetarea la fața locului se efectuează atunci când este necesar să se facă constatări cu privire la situația locului savîrsirii infracțiunii, să se descopere și să se fixeze urmele infracțiunii, să se stabilească poziția și starea mijloacelor materiale de probă și împrejurările în care infracțiunea a fost savîrsită.
- (2) Organul de urmărire penală efectuează cercetarea la fața locului în prezența martorilor asistenți, afară de cazul când aceasta nu este posibil. Cercetarea la fața locului se face în prezența părților, atunci când este necesar. Neprezentarea părților încunoștințate nu împiedică efectuarea cercetării.
- (3) Când invinuitul sau inculpatul este reținut ori arestat, dacă nu poate fi adus la cercetare, organul de urmărire penală îi pune în vedere că are dreptul să fie reprezentat și îi asigură, la cerere, reprezentarea.
- (4) Instanța de judecată efectuează cercetarea la fața locului cu citarea părților și în prezența procurorului, când participarea acestuia la judecata este obligatorie.
- (5) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate interzice persoanelor care se afla ori vin la locul unde se efectuează cercetarea, să comunice între ele sau cu alte persoane, ori să plece înainte de terminarea cercetării. Reconstituirea

Articolul 130

- (1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, dacă găsește necesar pentru verificarea și precizarea unor date, poate să procedeze la reconstituirea la fața locului, în întregime sau în parte, a modului și a condițiilor în care a fost săvârșită fapta.
- (2) Reconstituirea se face în prezența învinutului sau inculpatului. Dispozițiile art. 129 alin. 2 se aplică în mod corespunzător. Procesul-verbal de cercetare la fața locului

Articolul 131

- (1) Despre efectuarea cercetării la fața locului se încheie proces-verbal, care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor arătate în art. 91, descrierea amănunțită a situației locului, a urmelor găsite, a obiectelor examinate și a celor ridicate, a poziției și stării celorlalte mijloace materiale de probă, astfel încât acestea să fie redată cu precizie și pe cât posibil cu dimensiunile respective.
- (2) În caz de reconstituire a modului în care a fost săvârșită fapta, se consemnează amănunțit și desfășurarea reconstituirii.
- (3) În toate cazurile se pot face schițe, desene sau fotografii, ori alte asemenea lucrări, care se vizează și se anexează la procesul-verbal. Condiții pentru dispunerea comisiei rogatorii

Articolul 132

- (1) Când un organ de urmărire penală sau instanța de judecată nu are posibilitatea să asculte un martor, să facă o cercetare la fața locului, să procedeze la ridicarea unor obiecte sau să efectueze orice alt act procedural, se poate adresa unui alt organ de urmărire penală ori unei alte instanțe, care are posibilitatea să le efectueze.
- (2) Punerea în mișcare a acțiunii penale, luarea măsurilor preventive, încuviințarea de probatorii, precum și dispunerea celorlalte acte procesuale sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul comisiei rogatorii.
- (3) Comisia rogatorie se poate adresa numai unui organ sau unei instanțe egale în grad. Conținutul comisiei rogatorii

Articolul 133

- (1) Rezoluția sau încheierea prin care s-a dispus comisia rogatorie trebuie să conțină toate lamuririle referitoare la îndeplinirea actului care face obiectul acesteia, iar în cazul când urmează să fie ascultată o persoană, se vor arăta și întrebările ce trebuie să i se pună.
- (2) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată care efectuează comisia rogatorie poate pune și alte întrebări, dacă necesitatea acestora rezultă în cursul ascultării. Drepturile părților în cazul comisiei rogatorii

Articolul 134

- (1) Când comisia rogatorie s-a dispus de instanța de judecată, părțile pot formula în fața acesteia întrebări, care vor fi transmise instanței ce urmează a efectua comisia rogatorie.
- (2) Totodată, oricare dintre părți poate cere să fie citată la efectuarea comisiei rogatorii.
- (3) Când inculpatul este arestat, instanța care urmează a efectua comisia rogatorie dispune desemnarea unui apărător din oficiu, care îl va reprezenta. Delegarea

Articolul 135

- (1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune, în condițiile arătate în art. 132, efectuarea unui act de procedură și prin delegare. Delegarea poate fi dată numai unui organ sau unei instanțe de judecată ierarhic inferioare.
- (2) Dispozițiile privitoare la comisia rogatorie se aplică în mod corespunzător și în caz de delegare. Titlul IV
MASURILE PREVENTIVE ȘI ALTE MASURI PROCESUALE Scopul și categoriile măsurilor preventive

Articolul 136

- (1) În cauzele privitoare la infracțiuni pedepsite cu deteniune pe viața sau cu închisoare, pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal ori pentru a se împiedica sustragerea invinuitului sau inculpatului de la urmărirea penală, de la judecata ori de la executarea pedepsei, se poate lua față de acesta una dintre următoarele măsuri preventive:
 - a) reținerea;
 - b) obligarea de a nu părăsi localitatea;
 - c) obligarea de a nu părăsi țara;
 - d) arestarea preventivă.
- (2) Scopul măsurilor preventive poate fi realizat și prin liberarea provizorie sub control judiciar sau pe cautiune.
- (3) Măsura prevăzută în alin. 1 lit. a) poate fi luată de organul de cercetare penală sau de procuror.
- (4) Măsurile prevăzute în alin. 1 lit. b) și
 - c) se pot lua de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, și de instanța de judecată, în cursul judecării.
- (5) Măsura prevăzută în alin. 1 lit. d) poate fi luată de judecător.
- (6) Măsura arestării preventive nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede alternativ pedeapsa amenzii.
- (7) Liberarea provizorie se dispune de instanța de judecată.
- (8) Alegerea măsurii ce urmează a fi luată se face ținându-se seama de scopul acesteia, de gradul de pericol social al infracțiunii, de sănătatea, vârsta, antecedentele și alte situații privind persoana față de care se ia măsura. ----- Art. 136 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (5) al art. 136 a fost modificat de articolul 1 punctul 7 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (4) al art. 136 a fost modificat de pct. 56 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Cuprinsul actului prin care se ia măsura preventivă

Articolul 137

- (1) Actul prin care se ia măsura preventivă trebuie să arate fapta care face obiectul învinuirii sau inculparii, textul de lege în care aceasta se încadrează și pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită.
- (2) În cazul reținerii și arestării preventive, actul prin care se iau aceste măsuri trebuie să indice cazul prevăzut în art. 148, precum și temeiurile concrete din care rezultă existența acestuia.
- (3) În cazul obligării de a nu părăsi localitatea sau țara, actul prin care se ia această măsură trebuie să indice temeiurile concrete care au determinat luarea măsurii. ----- Art. 137 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 57 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Aducerea la cunoștința a motivelor luării măsurilor preventive și a învinuirii

Articolul 137¹

- (1) Persoanei reținute sau arestate i se aduc de îndată la cunoștința, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen. Învinuirea se aduce la cunoștința numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.
- (2) Când se dispune arestarea preventivă a învinuitului sau inculpatului, judecătorul încunostințează despre măsura luată, în termen de 24 de ore, un membru al familiei acestuia ori o altă persoană pe care o desemnează învinuitul sau inculpatul, consemnându-se aceasta într-un proces-verbal.
- (3) Cel reținut poate să ceară să fie încunostintat despre măsura luată un membru de familie sau una dintre persoanele arătate în alin. 2. Atât cererea celui reținut, cât și încunostintarea se consemnează într-un proces-verbal. În mod excepțional, dacă organul de cercetare penală apreciază ca acest lucru ar afecta urmărirea penală, îl informează pe procuror, care va decide cu privire la instiințarea solicitată de reținut. -- ----- Alin. (2) al art. 137¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (3) al art. 137¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2) al art. 137¹ a fost modificat de articolul 1 punctul 8 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (1) al art. 137¹ a fost modificat de pct. 58 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Sesizarea procurorului pentru luarea unor măsuri preventive

Articolul 138

- (1) Dacă organul de cercetare penala considera ca este cazul să se ia una dintre masurile prevăzute în art. 136 alin. 1 lit. b)-d), înainteaza în acest sens un referat motivat procurorului.
- (2) În cazul masurilor prevăzute în art. 136 alin. 1 lit. b) și c), procurorul este obligat să se pronunte în termen de 24 de ore.
- (3) În cazul masurii prevăzute în art. 136 alin. 1 lit. d), procurorul, dacă apreciaza ca sunt intrunite condițiile prevăzute de lege, procedeaza, după caz, potrivit art. 146 sau 149¹. ----- Art. 138 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Inlocuirea sau revocarea masurilor preventive

Articolul 139

- (1) Măsura preventiva luata se inlocuieste cu alta măsura preventiva, când s-au schimbat temeiurile care au determinat luarea masurii.
- (2) Când măsura preventiva a fost luata cu incalcarea prevederilor legale sau nu mai exista vreun temei care să justifice menținerea masurii preventive, aceasta trebuie revocata din oficiu sau la cerere, dispunandu-se, în cazul reținerii și arestării preventive, punerea în libertate a invinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu este arestat în alta cauza.
- (3) În cazul în care măsura preventiva a fost luata, în cursul urmaririi penale, de instanța sau de procuror, organul de cercetare penala are obligația sa-l informeze de îndată pe procuror despre schimbarea sau încetarea temeiurilor care au motivat luarea masurii preventive.
- (3¹) Când măsura preventiva a fost luata, în cursul urmaririi penale, de procuror sau de instanța, procurorul, dacă apreciaza ca informațiile primite de la organul de cercetare penala justifica inlocuirea sau revocarea masurii, dispune aceasta ori, după caz, sesizeaza instanța.
- (3²) Procurorul este obligat sa sesizeze și din oficiu instanța, pentru inlocuirea sau revocarea masurii preventive luate de către aceasta, când constata el insusi că nu mai exista temeiul care a justificat luarea masurii.
- (3³) Abrogat.
- (3⁴) Abrogat.
- (3⁵) Măsura arestării preventive poate fi inlocuita cu una dintre masurile prevăzute de art. 136 alin. 1 lit. b) și c).
- (4) Dispozitiile alineatelor precedente se aplică chiar dacă organul judiciar urmeaza să-și decline competența.
----- Alin. (3) al art. 139 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (3¹)-(3⁵) ale art. 139 au fost introduse de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (3⁴) al art. 139 a fost modificat de articolul 1 punctul 9 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (2) al art. 139 a fost modificat de pct. 59 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3³) al art. 139 a fost abrogat de pct. 60 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3⁴) al art. 139 a fost abrogat de pct. 2 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.
Tratamentul medical sub paza permanenta

Articolul 139^A1

În cazul în care, pe baza actelor medicale, se constată că cel arestat preventiv suferă de o boală care nu poate fi tratată în rețeaua medicală a Administrației Naționale a Penitenciarelor, administrația locului de detenție dispune efectuarea tratamentului sub paza permanentă în rețeaua medicală a Ministerului Sănătății Publice. Motivele care au determinat luarea acestei măsuri sunt comunicate de îndată procurorului, în cursul urmăririi penale, sau instanței de judecată, în cursul judecării. ----- Art. 139^A1 a fost introdus de pct. 3 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. Încetarea de drept a măsurilor preventive

Articolul 140

- (1) Măsurile preventive încetează de drept:
- a) la expirarea termenelor prevăzute de lege sau stabilite de organele judiciare ori la expirarea termenului prevăzut în art. 160 b alin. 1, dacă instanța nu a procedat la verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive în acest termen;
 - b) în caz de scoatere de sub urmărire, de încetare a urmăririi penale sau de încetare a procesului penal ori de achitare.
- (2) Măsura arestării preventive încetează de drept și atunci când, înainte de pronunțarea unei hotărâri de condamnare în prima instanță, durata arestării a atins jumătatea maximului pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea care face obiectul învinuirii, fără a se putea depăși, în cursul urmăririi penale, maximele prevăzute în art. 159 alin. 13, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege.
- (3) În cazurile prevăzute la alin. 1 și 2, instanța de judecată, din oficiu sau la sesizarea procurorului, ori procurorul, din oficiu sau în urma informării organului de cercetare penală, are obligația, potrivit competențelor prevăzute de lege, să constate încetarea de drept a măsurii preventive trimițând, în vederea punerii de îndată în libertate a celui reținut sau arestat, administrației locului de deținere o copie de pe dispozitiv sau ordonanță ori un extras cuprinzând următoarele mențiuni: datele necesare pentru identificarea învinuitului sau inculpatului, numărul mandatului de arestare, numărul și data ordonanței, ale încheierii sau hotărârii prin care s-a dispus liberarea, precum și temeiul legal al liberării. ----- Alin. (2) și (3) ale art. 140 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (3) al art. 140 a fost modificat de articolul 1 punctul 10 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Lit. a) a alin. (1) al art. 140 a fost modificată de pct. 61 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3) al art. 140 a fost modificat de pct. 16 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Plângerea împotriva ordonanței organului de cercetare penală sau a procurorului privind măsura reținerii

Articolul 140¹

- (1) Împotriva ordonantei organului de cercetare penala prin care s-a luat măsura preventiva a reinerii se poate face plangere, înainte de expirarea celor 24 de ore de la luarea masurii, la procurorul care supraveghează cercetarea penala, iar împotriva ordonantei procurorului prin care s-a luat această măsură se poate face plangere, înainte de expirarea a 24 de ore, la prim-procurorul parchetului sau, după caz, la procurorul ierarhic superior, în condițiile art. 278 alin. 1 și 2.
- (2) Procurorul se pronunță prin ordonanța înainte de expirarea celor 24 de ore de la luarea masurii reinerii.
- (3) Când considera ca măsura reinerii este ilegala sau nu este justificata, procurorul dispune revocarea ei. -----
----- Art. 140¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Plangerea împotriva ordonantei procurorului privind masurile preventive prevăzute în art. 136 lit. b) și c)

Articolul 140²

- (1) Împotriva ordonantei procurorului prin care se dispune luarea masurii obligarii de a nu părăsi localitatea ori a masurii obligarii de a nu părăsi țara, invinuitul sau inculpatul poate face plangere în termen de 3 zile de la luarea masurii, la instanța careia i-ar reveni competența sa judece cauza în prima instanța.
- (2) Plangerea se va solutiona în camera de consiliu.
- (3) Citarea invinuitului sau inculpatului este obligatorie. Neprezentarea acestuia nu împiedica judecarea plangerii.
- (4) Participarea procurorului la judecarea plangerii este obligatorie.
- (5) Dosarul va fi inaintat instanței în termen de 24 de ore, iar plangerea se solutioneaza în termen de 3 zile.
- (6) Instanța se pronunță în aceeași zi, prin încheiere.
- (7) Când considera ca măsura preventiva este ilegala sau nu este justificata, instanța dispune revocarea ei.
- (8) Plangerea invinuitului sau inculpatului împotriva ordonantei procurorului, prin care s-a dispus luarea masurii preventive, nu este suspensiva de executare.
- (9) Dosarul se restituie procurorului în termen de 24 de ore de la solutionarea plangerii. ----- Art. 140² a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Călea de atac împotriva incheierii pronuntate de judecator în cursul urmaririi penale privind masurile preventive

Articolul 140³

- (1) Împotriva încheierii prin care judecătorul dispune, în timpul urmăririi penale, luarea unei măsuri preventive, revocarea, înlocuirea, încetarea de drept sau prelungirea măsurii preventive, precum și împotriva încheierii de respingere a propunerii de arestare preventivă, invinuitul sau inculpatul și procurorul pot face recurs la instanța superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa. Încheierea prin care judecătorul respinge, în timpul urmăririi penale, revocarea, înlocuirea sau încetarea de drept a măsurii preventive nu este supusă niciunei cai de atac.
- (2) Abrogat.
- (3) Invinuitul sau inculpatul arestat va fi adus în fața instanței de recurs și va fi ascultat în prezența apărătorului său. În cazul în care invinuitul sau inculpatul se afla internat în spital și, din cauza stării sănătății, nu poate fi adus în fața judecătorului sau când, din cauza de forță majoră sau stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, recursul va fi examinat în lipsa acestuia, dar numai în prezența apărătorului său, caruia i se da cuvântul pentru a pune concluzii.
- (4) Participarea procurorului la judecarea recursului este obligatorie.
- (5) Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se soluționează în termen de 48 de ore, în cazul arestării invinuitului, și în 3 zile, în cazul arestării inculpatului.
- (6) Instanța se pronunță în aceeași zi, prin încheiere.
- (7) Când apreciază că măsura preventivă este nelegală sau nu este justificată, instanța de recurs o revocă, dispunând, în cazul arestării preventive, punerea de îndată în libertate a invinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu este arestat în alta cauză.
- (8) Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea măsurii preventive sau prin care s-a constatat încetarea de drept a acestei măsuri nu este suspensiv de executare.
- (9) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la soluționarea recursului. ----- Art. 140³ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) al art. 140³ a fost introdus de de articolul 1 punctul 11 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (2) al art. 140³ a fost abrogat de articolul 1 punctul 12 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (8) al art. 140³ a fost modificat de articolul 1 punctul 13 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Denumirea marginală a art. 140³ a fost modificată de pct. 62 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (1), (3), (7), (8) și (9) ale art. 140³ au fost modificate de pct. 63 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Călea de atac împotriva încheierii pronunțate de instanța în cursul judecării privind măsurile preventive

Articolul 141

- (1) Incheierea data în prima instanța și în apel, prin care se dispune luarea unei măsuri preventive, revocarea, înlocuirea sau încetarea de drept a măsurii preventive, precum și împotriva incheierii prin care se dispune menținerea arestării preventive, poate fi atacată separat, cu recurs, de procuror sau de inculpat, în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa. Incheierea prin care prima instanța sau instanța de apel respinge cererea de revocare, înlocuire sau încetare de drept a măsurii preventive nu este supusă niciunei cai de atac.
- (2) Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se judecă în 3 zile. Instanța de recurs va restitui dosarul primei instanțe în termen de 24 de ore de la soluționarea recursului.
- (3) Recursul declarat împotriva incheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a arestării preventive nu este suspensiv de executare. -----
Art. 141 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) al art. 141 a fost modificat de pct. 64 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Tinerea separată a unor categorii de infractori

Articolul 142

În timpul reținerii și arestării, minorii se țin separat de majori, iar femeile separat de bărbați. Condițiile reținerii

Articolul 143

- (1) Măsura reținerii poate fi luată de procuror ori de organul de cercetare penală față de învinuit sau inculpat, numai după ascultarea acestuia în prezența apărătorului, dacă sunt probe sau indicii temeinice ca a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală.
- (2) Organul de cercetare penală este obligat să îl încunostințeze, de îndată, pe procuror cu privire la luarea măsurii reținerii.
- (3) Procurorul sau organul de cercetare penală va aduce la cunoștința învinuitului sau inculpatului ca are dreptul să-și angajeze apărător. De asemenea, i se aduce la cunoștința ca are dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-i-se atenția ca ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa.
- (4) Măsura reținerii se ia în cazurile prevăzute în art. 148, precum și în caz de infracțiune flagrantă, oricare ar fi limitele de pedeapsă prevăzute de lege. ----- Alin. (1) al art. 143 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1¹) și (1²) ale art. 143 au fost introduse de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 143 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 65 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Durata reținerii

Articolul 144

- (1) Măsura reținerii poate dura cel mult 24 de ore. Din durata măsurii reținerii se deduce timpul cât persoana a fost privată de libertate ca urmare a măsurii administrative a conducerii la sediul poliției, prevăzută în art. 31 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române.
- (1¹) În situația în care reținerea se dispune după audierea învinuitului citat de către organul de urmărire penală, termenul de 24 de ore se calculează de la ora emiterii ordonanței.
- (2) În ordonanța prin care s-a dispus reținerea trebuie să se menționeze ziua și ora la care reținerea a început, iar în ordonanța de punere în libertate, ziua și ora la care reținerea a încetat.
- (3) Când organul de cercetare penală consideră ca este necesar a se lua măsura arestării preventive, înainte de procurorul, în primele 10 ore de la reținerea învinuitului, o dată cu încunostințarea la care se referă art. 143 alin. 1, un referat motivat. Procurorul, dacă apreciază ca sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive, procedează, în cadrul termenului prevăzut în alin. 1, potrivit art. 146.
- (4) Când măsura reținerii este luată de procuror, dacă acesta consideră ca este necesar a se lua măsura arestării preventive, procedează, în termen de 10 ore de la luarea măsurii reținerii, potrivit art. 146. -----
--- Alin. (1) și (3) ale art. 144 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (4) al art. 144 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1¹) al art. 144 a fost introdus de pct. 66 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.
Conținutul măsurii

Articolul 145

- (1) Măsura obligării de a nu părăsi localitatea consta în indatorirea impusa invinuitului sau inculpatului de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, ori de instanța de judecată, în cursul judecării, de a nu părăsi localitatea în care locuiește, fără incuviintarea organului care a dispus această măsură. Măsura poate fi luata numai dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 alin. 1.
- (1[^]1) Pe durata măsurii obligării de a nu părăsi localitatea, invinuitul sau inculpatul este obligat să respecte următoarele obligații:
- a) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;
 - b) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea de organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat;
 - c) să nu își schimbe locuința fără incuviintarea organului judiciar care a dispus măsura;
 - d) să nu dețină, să nu folosească și să nu poartă nicio categorie de arme.
- (1[^]2) Organul judiciar care a dispus măsura poate impune invinuitului sau inculpatului ca pe durata măsurii obligării de a nu părăsi localitatea să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:
- a) să poartă permanent un sistem electronic de supraveghere*);
 - b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite;
 - c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experți ori alte persoane, stabilite de organul judiciar, și să nu comunice cu acestea direct sau indirect;
 - d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;
 - e) să nu se afle în locuința persoanei vătămate;
 - f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta.
- (2) În cursul urmăririi penale, durata măsurii prevăzute în alin. 1 nu poate depăși 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condițiile legii. Măsura obligării de a nu părăsi localitatea poate fi prelungită în cursul urmăririi penale, în caz de necesitate și numai motivat. Prolungirea se dispune de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, fiecare prelungire neputând să depășească 30 de zile. Dispozițiile art. 140[^]2 se aplică în mod corespunzător. Durata maximă a măsurii prevăzute în alin. 1 în cursul urmăririi penale este de un an. În mod excepțional, când pedeapsa prevăzută de lege este detinerea pe viață sau închisoarea de 10 ani ori mai mare, durata maximă a obligării de a nu părăsi localitatea este de 2 ani.
- (2[^]1) Copia ordonanței procurorului sau, după caz, a încheierii judecătorului ori a instanței de judecată se comunică, în aceeași zi, invinuitului sau inculpatului, secției de poliție în a cărei rază teritorială locuiește acesta, jandarmeriei, poliției comunitare, organelor competente să elibereze pasaportul, organelor de frontieră, precum și altor instituții, în vederea asigurării respectării obligațiilor care îi revin. Organele în drept refuza eliberarea pasaportului sau, după caz, ridică provizoriu pasaportul pe durata măsurii.

- (2²) În cuprinsul ordonantei sau încheierii sunt menționate expres obligațiile pe care invinuitul sau inculpatul trebuie să le respecte și se atrage atenția acestuia ca, în caz de încălcare cu rea-credință a măsurii sau a obligațiilor care îi revin, se va lua față de acesta măsura arestării preventive.
- (2³) Dacă pe durata obligării de a nu părăsi localitatea au intervenit motive care justifică fie impunerea unor noi obligații, fie înlocuirea sau încetarea celor existente, procurorul sau instanța dispune aceasta prin ordonanța sau încheiere motivată. Dispozițiile alin. 2¹ și alin. 2² se aplică în mod corespunzător.
- (3) În caz de încălcare cu rea-credință a măsurii aplicate sau a obligațiilor, măsura obligării de a nu părăsi localitatea va fi înlocuită cu măsura arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege. Organul de poliție desemnat de organul judiciar care a dispus măsura verifică periodic respectarea măsurii și a obligațiilor de către invinuit sau inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, sau instanța, în cursul judecării. ----- Alin. (1) și (2) ale art. 145 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2¹) al art. 145 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2) al art. 145 a fost modificat de articolul 1 punctul 14 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (1) al art. 145 a fost modificat de pct. 67 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (1¹) al art. 145 a fost introdus de pct. 68 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (2) și (2¹) ale art. 145 au fost modificate de pct. 69 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (2²) și (2³) ale art. 145 au fost introduse de pct. 70 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3) al art. 145 a fost modificat de pct. 71 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (1¹) al art. 145 a fost modificat de pct. 4 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. Alin. (1²) al art. 145 a fost introdus de pct. 5 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. Alin. (2¹), (2²) și (3) ale art. 145 au fost modificate de pct. 6 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. *) Conform art. III din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006, dispozițiile din Codul de procedură penală privind obligația de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere intră în vigoare la 1 iulie 2007. ----- publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Obligarea de a nu părăsi țara

Articolul 145¹

- (1) Măsura obligării de a nu părăsi țara constă în indatorirea impusă învinuitului sau inculpatului de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, ori de instanța de judecată, în cursul judecării, de a nu părăsi țara fără încuviințarea organului care a dispus această măsură.
- (2) Dispozițiile art. 145 se aplică în mod corespunzător și în cazul obligării de a nu părăsi țara. ----- Art. 145¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 145¹ este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 72 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. 1. Arestarea învinuitului Arestarea învinuitului în cursul urmăririi penale

Articolul 146

- (1) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 148, procurorul, din oficiu sau la sesizarea organului de cercetare penală, când consideră că arestarea invinuitului este necesară în interesul urmăririi penale, numai după ascultarea acestuia în prezența apărătorului, întocmește propunerea motivată de luare a măsurii arestării preventive a invinuitului.
- (2) Dosarul, împreună cu propunerea de luare a măsurii arestării preventive, întocmită de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, se prezintă președintelui ori judecătorului delegat de acesta de la instanța care i-ar reveni competența să judece cauza în fond sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se afla locul de detenție, locul unde s-a constatat săvârșirea faptei prevăzute de legea penală ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.
- (3) La prezentarea dosarului de către procuror, președintele instanței sau judecătorul delegat de acesta fixează ziua și ora de soluționare a propunerii de arestare preventivă, până la expirarea celor 24 de ore de reținere, în cazul în care invinuitul este reținut. Ziua și ora se comunică atât apărătorului ales sau numit din oficiu, cât și procurorului, acesta din urmă fiind obligat să asigure prezența în fața judecătorului a invinuitului reținut.
- (4) Propunerea de arestare preventivă se soluționează în camera de consiliu de un singur judecător, indiferent de natura infracțiunii.
- (5) Invinuitul este adus în fața judecătorului și va fi asistat de apărător.
- (6) Dispozițiile art. 149¹ alin. 6 și ale art. 150 se aplică în mod corespunzător.
- (7) Participarea procurorului este obligatorie.
- (8) După ascultarea invinuitului, judecătorul, de îndată, admite sau respinge propunerea de arestare preventivă, prin încheiere motivată.
- (9) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. 1, judecătorul dispune, prin încheiere motivată, arestarea preventivă a invinuitului pe o durată ce nu poate depăși 10 zile.
- (10) Totodată, judecătorul, admitând propunerea, emite, de urgență, mandatul de arestare a invinuitului. Mandatul cuprinde în mod corespunzător mențiunile arătate în art. 151 alin. 3 lit. a)-c),
e) și j), precum și numele și prenumele invinuitului și durata pentru care este dispusă arestarea preventivă a acestuia.
- (11) Dispozițiile art. 152 alin. 1 se aplică în mod corespunzător.
- (11¹) În caz de respingere a propunerii de arestare preventivă, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul poate dispune măsura obligării de a nu părăsi localitatea sau aceea de a nu părăsi țara.

(12) Împotriva incheierii se poate face recurs în termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa. ----- Art. 146 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 146 a fost modificat de articolul 1 punctul 15 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (1), (2) și (9) ale art. 146 au fost modificate de pct. 73 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (11¹) al art. 146 a fost introdus de pct. 74 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Arestarea invinuitului la instanța de judecată

Capitolul I - MASURILE PREVENTIVE · Secțiunea IV - Arestarea preventivă

Articolul 147

Instanța de judecată, în situațiile arătate în partea specială, titlul II, poate dispune arestarea invinuitului în cazurile și condițiile prevăzute în art. 146. Când s-a dispus arestarea, președintele completului de judecată emite mandatul de arestare a invinuitului. Invinuitul arestat este trimis de îndată procurorului împreună cu mandatul de arestare. 2. Arestarea inculpatului Condițiile și cazurile în care se dispune arestarea inculpatului

Articolul 148

- (1) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre următoarele cazuri:
- a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărire sau de la judecata, ori există date ca va încerca să fugă sau să se sustragă în orice mod de la urmărirea penală, de la judecata ori de la executarea pedepsei; a¹) inculpatul a încălcat, cu rea-credință, măsura obligării de a nu părăsi localitatea sau țara ori obligațiile care îi revin pe durata acestor măsuri;
 - b) există date ca inculpatul încearcă să zadărnicească în mod direct sau indirect aflarea adevărului prin influențarea unei părți, a unui martor sau expert ori prin distrugerea, alterarea sau sustragerea mijloacelor materiale de probă;
 - c) există date ca inculpatul pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni;
 - d) inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune;
 - e) există date ca inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau ca încearcă o înțelegere frauduloasă cu aceasta;
 - f) inculpatul a săvârșit o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 4 ani și există probe că lășarea sa în libertate prezintă un pericol concret pentru ordinea publică.
- (2) În cazurile prevăzute în alin. 1 lit. a)-e), măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată numai dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață sau închisoarea mai mare de 4 ani. ----- Lit. b) și
- e) ale alin. (1) al art. 148 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. g) a alin. (1) al art. 148 a fost abrogată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. h) a alin. (1) al art. 148 a fost modificată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. i) a alin. (1) al art. 148 a fost introdusă de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2) al art. 148 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 148 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 75 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. a¹) a alin. (1) al art. 148 a fost introdusă de pct. 7 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. Durata arestării inculpatului

Articolul 149

- (1) Durata arestării inculpatului în cursul urmăririi penale nu poate depăși 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condițiile legii. Termenul curge de la data emiterii mandatului, când arestarea a fost dispusă după ascultarea inculpatului, iar în cazul când arestarea a fost dispusă în lipsa acestuia, termenul curge de la data punerii în executare a mandatului de arestare.
- (2) Când o cauză este trecută pentru continuarea urmăririi penale de la un organ de urmărire la altul, mandatul de arestare emis anterior rămâne valabil. Durata arestării se calculează potrivit dispozițiilor alineatului precedent.
- (3) Abrogat. ----- Alin. (1) al art. 149 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (3) al art. 149 a fost abrogat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) al art. 149 a fost modificat de articolul 1 punctul 16 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Arestarea inculpatului în cursul urmăririi penale

Articolul 149¹

- (1) Procurorul, din oficiu sau la sesizarea organului de cercetare penala, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 148, când considera ca în interesul urmăririi penale este necesară arestarea inculpatului, numai după ascultarea acestuia în prezența aparatorului, întocmește propunerea motivată de luare a măsurii arestării preventive a inculpatului.
- (2) Dosarul, împreună cu propunerea de luare a măsurii arestării preventive, întocmită de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, se prezintă președintelui ori judecătorului delegat de acesta de la instanța care i-ar reveni competența să judece cauza în fond sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se afla locul de detenție, locul unde s-a constatat săvârșirea faptei prevăzute de legea penală ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.
- (3) Cu ocazia prezentării dosarului de către procuror, președintele instanței sau judecătorul delegat de acesta fixează ziua și ora de soluționare a propunerii de arestare preventivă, până la expirarea mandatului de arestare preventivă a învinuitului devenit inculpat sau, dacă acesta este reținut, până la expirarea celor 24 de ore de reținere. Ziua și ora se comunică atât aparatorului ales sau numit din oficiu cât și procurorului, acesta din urmă fiind obligat să asigure prezența în fața judecătorului a inculpatului arestat sau reținut.
- (4) Propunerea de arestare preventivă se soluționează în camera de consiliu de un singur judecător, indiferent de natura infracțiunii.
- (5) Inculpatul este adus în fața judecătorului și va fi asistat de aparator.
- (6) În cazul în care inculpatul se afla în stare de reținere sau de arestare potrivit art. 146 și din cauza stării sănătății ori din cauza de forță majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în fața judecătorului, propunerea de arestare va fi examinată în lipsa inculpatului, în prezența aparatorului, caruia i se dă cuvântul pentru a formula concluzii.
- (7) Dispozițiile art. 150 se aplică în mod corespunzător.
- (8) Participarea procurorului este obligatorie.
- (9) Judecătorul admite sau respinge propunerea de arestare preventivă, prin încheiere motivată.
- (10) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. 1, judecătorul dispune, prin încheiere motivată, arestarea preventivă a inculpatului pe o durată care nu poate depăși 30 de zile.
- (11) Arestarea inculpatului nu poate fi dispusă decât pentru zilele care au rămas după scaderea din 30 de zile a perioadei în care acesta a fost anterior reținut sau arestat. Arestarea preventivă a inculpatului se dispune înainte de expirarea duratei arestării învinuitului.
- (12) Dispozițiile art. 146 alin. 10 și 11¹ și ale art. 152 alin. 1 se aplică în mod corespunzător.
- (13) Împotriva încheierii se poate face recurs, în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa.

- (14) Dispozițiile alineatelor precedente se aplică și în cazul în care procurorul pune în mișcare acțiunea penală înainte de expirarea duratei mandatului de arestare a invinuitului. Mandatul de arestare a invinuitului încetează la data emiterii mandatului de arestare a inculpatului. ----- Art. 149¹ a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 149¹ a fost modificat de de articolul 1 punctul 17 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (1), (2), (10) și (12) ale art. 149¹ au fost modificate de pct. 76 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Ascultarea inculpatului

Capitolul I - MASURILE PREVENTIVE · Secțiunea IV - Arestarea preventivă

Articolul 150

- (1) Măsura arestării inculpatului poate fi luată numai după ascultarea acestuia de către procuror și de către judecător, afară de cazul când inculpatul este dispărut, se afla în străinătate ori se sustrage de la urmărire sau de la judecata ori se afla în una dintre situațiile prevăzute în art. 149¹ alin. 6.
- (2) În cazul în care inculpatul este dispărut, se afla în străinătate ori se sustrage de la urmărire sau de la judecata, când mandatul a fost emis fără ascultarea inculpatului, acesta va fi ascultat imediat ce a fost prins ori s-a prezentat. ----- Art. 150 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) al art. 150 a fost modificat de de articolul 1 punctul 18 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Conținutul mandatului de arestare

Articolul 151

- (1) După întocmirea hotărârii prin care s-a dispus arestarea preventiva a inculpatului, judecătorul de la prima instanța sau, după caz, președintele completului de la instanța de recurs emite de îndată mandatul de arestare preventiva.
- (2) Dacă prin aceeași hotărâre s-a dispus arestarea mai multor inculpați, se emite mandat de arestare separat pentru fiecare dintre ei.
- (3) În mandatul de arestare trebuie să se arate:
 - a) instanța care a dispus luarea măsurii arestării inculpatului;
 - b) data și locul emiterii;
 - c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul de arestare;
 - d) datele privitoare la persoana inculpatului, prevăzute în art. 70, și codul numeric personal;
 - e) aratarea faptei ce formează obiectul inculparii și denumirea infractiunii;
 - f) încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege;
 - g) temeiurile concrete care determină arestarea;
 - h) ordinul de a fi arestat inculpatul;
 - i) indicarea locului unde urmează a fi detinut cel arestat;
 - j) semnatura judecătorului. ----- Art. 151 a fost modificat de de articolul 1 punctul 19 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (1) al art. 151 a fost modificat de pct. 77 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Executarea mandatului

Articolul 152

- (1) Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, judecătorul care a emis mandatul inmaneaza un exemplar al mandatului persoanei arestate, iar un alt exemplar îl trimite organului de politie pentru a fi predat la locul de detinere o dată cu arestatul.
- (2) Când măsura arestării a fost dispusa în lipsa inculpatului potrivit art. 150, mandatul emis se inainteaza în dublu exemplar organului de politie, pentru executare.
- (3) Organul de politie procedeaza la arestarea persoanei aratate în mandat, careia îi preda un exemplar al mandatului și o conduce la judecătorul care a emis mandatul.
- (3[^]1) În vederea executării mandatului de arestare preventiva, organul de politie poate patrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără invoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără invoirea reprezentantului legal al acesteia.
- (4) Judecătorul procedeaza la ascultarea inculpatului, iar dacă acesta ridica obiectii care necesita o rezolvare urgenta, fixeaza de îndată termen de judecată. ----- Alin. (4) al art. 152 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 152 a fost modificat de de articolul 1 punctul 20 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (3[^]1) al art. 152 a fost introdus de pct. 78 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Obiectii în ceea ce priveste identitatea

Articolul 153

- (1) Dacă cel arestat ridica obiectii în contra executării mandatului numai în ceea ce priveste identitatea, este condus în fața instanței locului unde a fost gasit, care, dacă este necesar, cere relatii judecătorului care a emis mandatul.
- (2) Până la rezolvarea obiectiilor, instanța, dacă apreciaza că nu exista pericol de disparitie, dispune punerea în libertate a persoanei împotriva careia s-a executat mandatul.
- (3) Dacă instanța constata ca persoana adusa nu este cea aratata în mandat, o pune imediat în libertate, iar dacă constata ca obiectiile sunt nefondate, dispune executarea mandatului, procedandu-se potrivit art. 152 alin. 3.
- (4) În cazurile prevăzute în alin. 1-3, instanța dispune prin încheiere, ce se trimite și judecătorului care a emis mandatul. ----- Art. 153 a fost modificat de de articolul 1 punctul 21 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Negasirea persoanei menționate în mandat

Articolul 154

Când persoana mentionata în mandat nu a fost gasita, organul insarcinat cu executarea incheie un proces-verbal prin care constata aceasta și instiinteaza organul judiciar care a emis mandatul, precum și organele competente pentru darea în urmărire și în consemn la punctele de trecere a frontierei. ----- Art. 154 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 79 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Prelungirea duratei arestarii în cursul urmaririi penale

Articolul 155

- (1) Arestarea inculpatului dispusa de instanța poate fi prelungita, în cursul urmaririi penale, motivat, dacă temeiurile care au determinat arestarea initiala impun în continuare privarea de libertate sau exista temeiuri noi care să justifice privarea de libertate.
- (2) În cazul prevăzut în alin. 1, prelungirea duratei arestarii preventive a inculpatului poate fi dispusa de instanța careia i-ar reveni competența sa judece cauza în fond sau de instanța corespunzătoare în grad acesteia în a carei circumscriptie se afla locul de detinere, locul unde s-a constatat savarsirea faptei prevăzute de legea penala ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supraveghează urmarirea penala. ----- Art. 155 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) al art. 155 a fost modificat de ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 66 din 10 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 502 din 11 iulie 2003. Alin. (2) al art. 155 a fost modificat de pct. 80 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Propunerea pentru prelungirea arestarii dispuse în cursul urmaririi penale

Articolul 156

- (1) Prelungirea duratei arestării preventive prevăzute în art. 155 se dispune pe baza propunerii motivate a procurorului care, după caz, efectuează sau supraveghează urmărirea penala.
- (2) În cazul în care procurorul supraveghează urmărirea penala, acesta va fi sesizat motivat de către organul de cercetare penala, în vederea formulării propunerii de prelungire, cu cel puțin 8 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive.
- (3) Dacă arestarea a fost dispusa de o instanța inferioara celei competente sa acorde prelungirea, propunerea se inainteaza instanței competente.
- (4) Abrogat.
- (5) Când în aceeași cauza se găsesc mai mulți inculpați arestați pentru care durata arestării preventive expira la date diferite, procurorul care sesizează instanța pentru unul dintre inculpați va sesiza, totodată, instanța și cu privire la ceilalți inculpați. ----- Art. 156 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) și (2) ale art. 156 au fost modificate de pct. 81 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (4) al art. 156 a fost abrogat de pct. 82 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006.

Articolul 157

Abrogat.

Articolul 158

Abrogat. Procedura prelungirii arestării preventive dispuse în cursul urmăririi penale

Articolul 159

- (1) Dosarul cauzei va fi depus la instanța, împreună cu propunerea de prelungire a arestării preventive, întocmită de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive, și va putea fi consultat de aparator.
- (2) Propunerea de prelungire a arestării se soluționează în camera de consiliu, de un singur judecător, indiferent de natura infracțiunii.
- (3) Inculpatul este adus în fața judecătorului și va fi asistat de aparator.
- (4) În cazul în care inculpatul arestat se afla internat în spital și din cauza stării sănătății nu poate fi adus în fața judecătorului sau când, din cauza de forta majoră sau stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, propunerea va fi examinată în lipsa inculpatului, dar numai în prezența aparatorului, caruia i se da cuvântul pentru a pune concluzii.
- (5) Participarea procurorului este obligatorie.
- (6) În cazul în care judecătorul acorda prelungirea, aceasta nu va putea depăși 30 de zile.
- (7) Judecătorul soluționează propunerea și se pronunță asupra prelungirii arestării preventive, în termen de 24 de ore de la primirea dosarului, și comunică încheierea celor lipsa de la judecata în același termen.
- (8) Încheierea prin care s-a hotărât asupra prelungirii arestării poate fi atacată cu recurs de procuror sau de inculpat în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, sau de la comunicare, pentru cei lipsa. Recursul se soluționează înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate.
- (9) Recursul, declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus prelungirea arestării preventive, nu este suspensiv de executare.
- (10) Dispozițiile art. 140³ alin. 3-7 și 9 se aplică în mod corespunzător la judecarea recursului.
- (11) Măsura dispusă de judecător se comunică administrației locului de detinere, care este obligată să o aducă la cunoștința inculpatului.
- (12) Dacă încheierea judecătorului de la prima instanță nu este atacată cu recurs, instanța este obligată să restituie dosarul organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de recurs.

(13) Judecatorul poate acorda și alte prelungiri, fiecare neputând depăși 30 de zile. Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător. Durata totală a arestării preventive în cursul urmăririi penale nu poate depăși un termen rezonabil, și nu mai mult de 180 de zile. ----- Art. 159 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2) al art. 159 a fost modificat de de articolul 1 punctul 22 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (13) al art. 159 a fost modificat de de articolul 1 punctul 23 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Denumirea marginală a art. 159 a fost modificată de pct. 83 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (1), (3), (4), (6)-(12) ale art. 159 au fost modificate de pct. 84 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Menținerea arestării inculpatului la primirea dosarului

Articolul 160

- (1) Când procurorul dispune, prin rechizitoriu, trimiterea în judecata a inculpatului aflat în stare de arest, dosarul se înaintează instanței competente cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea mandatului de arestare sau, după caz, a duratei pentru care a fost dispusă prelungirea arestării.
- (2) Instanța, în camera de consiliu, procedează potrivit art. 300¹. ----- Art. 160 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 160 a fost modificat de de articolul 1 punctul 24 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Arestarea inculpatului în cursul judecării Articolul 160^a
- (1) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă în cursul judecării, prin încheiere motivată, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre cazurile prevăzute de art. 148.
- (2) Încheierea poate fi atacată separat cu recurs. Termenul de recurs este de 24 de ore și curge de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa. Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se judecă în 3 zile. Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus arestarea nu este suspensiv de executare.
- (3) Dispozițiile art. 151 se aplică și în cazul arestării inculpatului în cursul judecării.
- (4) Fața de inculpatul care a mai fost anterior arestat în aceeași cauză, în cursul urmăririi penale sau al judecării, se poate dispune din nou această măsură, dacă au intervenit elemente noi care fac necesară privarea sa de libertate. ----- Art. 160^a a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 160^a a fost modificat de de articolul 1 punctul 24 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (4) al art. 160^a a fost rectificat prin RECTIFICAREA nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 756 din 29 octombrie 2003. Verificări privind arestarea inculpatului în cursul judecării Articolul 160^b
- (1) În cursul judecării, instanța verifică periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive.
- (2) Dacă instanța constată că arestarea preventivă este nelegală sau că temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau nu există temeiuri noi care să justifice privarea de libertate, dispune, prin încheiere motivată, revocarea arestării preventive și punerea de îndată în libertate a inculpatului.
- (3) Când instanța constată că temeiurile care au determinat arestarea impun în continuare privarea de libertate sau că există temeiuri noi care justifică privarea de libertate, instanța dispune, prin încheiere motivată, menținerea arestării preventive.

- (4) Incheierea poate fi atacata cu recurs, prevederile art. 160^a alin. 2 aplicandu-se în mod corespunzător. -----
----- Art. 160^b a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 160^b a fost modificat de de articolul 1 punctul 24 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (2) al art. 160^b a fost modificat de pct. 85 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Prelungirea arestării în cursul judecatii Articolul 160^c Abrogat. -----
Art. 160^c a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) al art. 160^c a fost modificat de ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 66 din 10 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 502 din 11 iulie 2003. Art. 160^c a fost abrogat de articolul 1 punctul 25 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Arestarea și prelungirea arestării inculpatului condamnat de instanța de fond Articolul 160^d Abrogat. -----
Art. 160^d a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 160^d a fost abrogat de articolul 1 punctul 26 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. ----- publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Dispozitii generale Articolul 160^e
- (1) Retinerea și arestarea preventivă a minorului se fac potrivit dispozițiilor prevăzute în secțiunile I, II și IV, cu derogările și completările din prezenta secțiune.
- (2) La stabilirea dispozițiilor aplicabile cu privire la măsura reținerii și arestării preventive se are în vedere vârsta invinuitului sau inculpatului de la data la care se dispune asupra luării, prelungirii sau menținerii măsurii preventive. -----
----- Art. 160^e a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 160^e a fost modificat de articolul 1 punctul 27 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Alin. (2) al art. 160^e a fost introdus de pct. 86 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Drepturile proprii și regimul special pentru minori Articolul 160^f
- (1) Minorilor reținuți sau arestați preventiv li se asigură, pe lângă drepturile prevăzute de lege pentru deținuții preventiv ce au depășit 18 ani, drepturi proprii și un regim special de detenție preventivă, în raport cu particularitățile vârstei lor, astfel încât măsurile privative de libertate, luate față de minori în scopul bunei desfășurări a procesului penal ori al împiedicării sustragerii lor de la urmărirea penală, judecata ori de la executarea pedepsei, să nu prejudicieze dezvoltarea fizică, psihică sau morală a minorului.
- (2) Invinuitorilor sau inculpaților minori, reținuți ori arestați preventiv, li se asigură în toate cazurile asistența juridică obligatorie, organele judiciare fiind obligate să ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu dacă minorul nu și-a ales unul și pentru ca acesta să poată lua contact direct cu minorul arestat și să comunice cu el.
- (3) Atunci când se dispune reținerea sau arestarea preventivă a unui invinuit ori inculpat minor se încunostințează despre aceasta imediat, în cazul reținerii, și în termen de 24 de ore, în cazul arestării, părinții, tutorele, persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află minorul, alte persoane pe care le desemnează acesta, iar în caz de arestare, și serviciul de reintegrare socială a infractorilor și de supraveghere a executării sancțiunilor neprivative de libertate de pe lângă instanța careia i-ar reveni să judece în prima instanță cauza, consemnându-se aceasta într-un proces-verbal.
- (4) În timpul reținerii sau arestării preventive, minorii se țin separat de majori, în locuri anume destinate minorilor arestați preventiv.

- (5) Respectarea drepturilor și a regimului special prevăzute de lege pentru minorii reținuți sau arestați preventiv este asigurată prin controlul unui judecător anume desemnat de președintele instanței, prin vizitarea locurilor de detenție preventivă de către procuror, precum și prin controlul altor organisme abilitate de lege să viziteze deținuții preventiv. ----- Art. 160^f a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Retinerea minorului la dispoziția organului de cercetare penală sau a procurorului Articolul 160^g
- (1) În mod cu totul excepțional, minorul între 14 și 16 ani, care răspunde penal, poate fi reținut la dispoziția procurorului sau a organului de cercetare penală, cu înștiințarea și sub controlul procurorului, pentru o durată ce nu poate depăși 10 ore, dacă există date certe ca minorul a comis o infracțiune pedepsită de lege cu detinerea pe viață sau închisoare de 10 ani ori mai mare.
- (2) Retinerea poate fi prelungită numai dacă se impune, prin ordonanța motivată, de procuror, pentru o durată de cel mult 10 ore. ----- Art. 160^g a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Arestarea preventivă a minorului Articolul 160^h
- (1) Minorul între 14 și 16 ani nu poate fi arestat preventiv decât dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta de care este învinuit este detinerea pe viață sau închisoarea de 10 ani ori mai mare și o altă măsură preventivă nu este suficientă.
- (2) Durata arestării inculpatului minor între 14 și 16 ani este, în cursul urmăririi penale, de cel mult 15 zile, iar verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive se efectuează în cursul judecării periodice, dar nu mai târziu de 30 de zile. Prolungirea acestei măsuri în cursul urmăririi penale sau menținerea ei în cursul judecării nu poate fi dispusă decât în mod excepțional. Arestarea preventivă a minorului în cursul urmăririi penale nu poate să depășească, în total, un termen rezonabil și nu mai mult de 60 de zile, fiecare prelungire neputând depăși 15 zile. În mod excepțional, când pedeapsa prevăzută de lege este detinerea pe viață sau închisoarea de 20 de ani sau mai mare, arestarea preventivă a inculpatului minor între 14 și 16 ani în cursul urmăririi penale poate fi prelungită până la 180 de zile.
- (3) Inculpatul minor mai mare de 16 ani poate fi arestat preventiv în cursul urmăririi penale pe o durată de cel mult 20 de zile. Durata măsurii preventive poate fi prelungită în cursul urmăririi penale, de fiecare dată cu 20 de zile. Arestarea preventivă a inculpatului minor în cursul urmăririi penale nu poate să depășească, în total, un termen rezonabil și nu mai mult de 90 de zile. În mod excepțional, când pedeapsa prevăzută de lege este detinerea pe viață sau închisoarea de 10 ani ori mai mare, arestarea preventivă a inculpatului minor în cursul urmăririi penale poate fi prelungită până la 180 de zile. Verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive a inculpatului minor mai mare de 16 ani în cursul judecării se efectuează periodic, dar nu mai târziu de 40 de zile.
- (4) Durata arestării învinuitului minor este de cel mult 3 zile. ----- Art. 160^h a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2) și (3) ale art. 160^h au fost modificate de articolul 1 punctul 28 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 24 octombrie 2003, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 748 din 26 octombrie 2003. Modalitățile liberării provizorii

Articolul 160¹

În tot cursul procesului penal, invinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cautiune. ----- Art. 160¹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. 1. Liberarea provizorie sub control judiciar

Condițiile liberării

Articolul 160²

- (1) Liberarea provizorie sub control judiciar se poate acorda în cazul infracțiunilor savarsite din culpa, precum și în cazul infracțiunilor intentionate pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii ce nu depășește 18 ani.
- (2) Liberarea provizorie sub control judiciar nu se acordă în cazul în care exista date din care rezultă necesitatea de a-l împiedica pe invinuit sau inculpat sa savarseasca alte infractiuni sau ca acesta va incerca sa zadarniceasca aflarea adevarului prin influentarea unor părți, martori sau experti, alterarea ori distrugerea mijloacelor de proba sau prin alte asemenea fapte.
- (3) Pe timpul liberării provizorii invinuitul sau inculpatul este obligat să respecte următoarele obligații:
- a) sa nu depășească limita teritoriala fixata decat în condițiile stabilite de instanța;
 - b) să se prezinte la organul de urmărire penala sau, după caz, la instanța de judecată ori de cate ori este chemat;
 - c) să se prezinte la organul de politie desemnat cu supravegherea de instanța, conform programului de supraveghere întocmit de organul de politie sau ori de cate ori este chemat;
 - d) sa nu își schimbe locuinta fără incuviintarea instanței care a dispus măsura;
 - e) sa nu detina, sa nu foloseasca și sa nu poarte nicio categorie de arme.
- (3¹) Organul judiciar care a dispus măsura poate impune invinuitului sau inculpatului ca pe timpul liberării provizorii să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:
- a) sa poarte permanent un sistem electronic de supraveghere*);
 - b) sa nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite;
 - c) sa nu se apropie de persoana vatamata, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experti ori alte persoane, stabilite de instanța, și sa nu comunice cu acestea direct sau indirect;
 - d) sa nu conduca niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;
 - e) sa nu se afle în locuinta persoanei vatamate;
 - f) sa nu exercite profesia, meseria sau sa nu desfasoare activitatea în exercitarea careia a savarsit fapta.
- (3²) În cuprinsul incheierii sunt menționate expres obligațiile pe care invinuitul sau inculpatul trebuie să le respecte și se atrage atenția acestuia ca, în caz de încălcare cu rea-credinta a obligațiilor care îi revin, se va lua față de acesta măsura arestării preventive.

- (4) Dispozițiile art. 145 alin. 2¹ se aplică în mod corespunzător. ----- Alin. (1) și (2) ale art. 160² au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) și (2) ale art. 160² au fost modificate de pct. 87 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. b) a alin. (3) al art. 160² a fost modificată de pct. 88 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. h) a alin. (3) al art. 160² a fost introdusă de pct. 89 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (4) al art. 160² a fost introdus de pct. 90 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3) al art. 160² a fost modificat de pct. 8 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. Alin. (3¹) și (3²) ale art. 160² au fost introduse de pct. 9 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. *) Conform art. III din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006, dispozițiile din Codul de procedură penală privind obligația de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere intră în vigoare la 1 iulie 2007. Organul care dispune liberarea provizorie Articolul 160^{2a} Liberarea provizorie sub control judiciar se dispune, atât în cursul urmăririi penale, cât și în cursul judecării, de instanța de judecată. ----- Art. 160^{2a} a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Organul care efectuează controlul respectării obligațiilor Articolul 160^{2b} Controlul modului în care invinuitul sau inculpatul respectă obligațiile stabilite de instanța revine judecătorului delegat cu executarea, precum și procurorului și organului de poliție. ----- Art. 160^{2b} a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Modificarea sau ridicarea controlului judiciar

Capitolul I - MASURILE PREVENTIVE · Secțiunea V - Liberarea provizorie sub control judiciar și liberarea provizorie pe cautiune

Articolul 160³

Controlul judiciar instituit de instanța poate fi oricând modificat sau ridicat de aceasta, în total sau în parte, pentru motive temeinice. ----- Art. 160³ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. 2. Liberarea provizorie pe cautiune Condițiile liberării

Articolul 160⁴

- (1) Liberarea provizorie pe cautiune se poate acorda de instanța de judecată, atât în cursul urmăririi penale, cât și al judecării, la cerere, când s-a depus cautiunea și sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 160² alin. 1 și 2.
- (2) Pe timpul liberării provizorii, invinuitul sau inculpatul este obligat să respecte obligațiile care îi revin potrivit art. 160² alin. 3 și 3¹. Dispozițiile art. 160² alin. 3² se aplică în mod corespunzător.
- (3) Dispozițiile art. 160² alin. 4 se aplică în mod corespunzător. ----- Art. 160⁴ a fost modificat de LEGEA nr. 169 din 10 aprilie 2002 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 261 din 18 aprilie 2002. Art. 160⁴ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2) al art. 160⁴ a fost modificat de pct. 91 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3) al art. 160⁴ a fost introdus de pct. 92 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (2) al art. 160⁴ a fost modificat de pct. 10 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. Cautiunea

Articolul 160⁵

- (1) Cautiunea garantează respectarea de către invinuit sau inculpat a obligațiilor care îi revin în timpul liberării provizorii.
- (2) Cuantumul cautiunii este de cel puțin 1.000 lei și consemnarea să se poate face fie prin depunerea sumei de bani stabilită de către instanța, fie prin constituirea unei garanții reale imobiliare la dispoziția instanței care a stabilit cautiunea.
- (3) Consemnarea cautiunii se face pe numele invinuitului sau inculpatului și la dispoziția instanței care a stabilit cuantumul cautiunii.
- (4) Cautiunea se restituie când:
 - a) se revocă liberarea provizorie pentru cazul prevăzut în art. 160¹⁰ alin. 1 lit. a);
 - b) se constată de instanța, prin încheiere, că nu mai există temeiurile care au justificat măsura arestării preventive;
 - c) se dispune scoaterea de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, achitarea sau încetarea procesului penal;
 - d) se pronunță pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării ori cu suspendarea executării sub supraveghere sau cu executarea la locul de muncă;
 - e) se dispune condamnarea la pedeapsa închisorii;
 - f) cererea de liberare provizorie a fost respinsă potrivit art. 160^{8a} alin. 6.
- (5) Cautiunea nu se restituie, în cazul prevăzut la lit. e), când liberarea provizorie s-a revocat potrivit dispozițiilor art. 160¹⁰ alin. 1 lit. b). Cautiunea se face venit la bugetul de stat, la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.
- (6) În cazurile prevăzute la lit. b)-e) se dispune și încetarea stării de liberare provizorie. ----- Alin. (2) al art. 160⁵ a fost modificat de LEGEA nr. 169 din 10 aprilie 2002 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 261 din 18 aprilie 2002. Alin. (1), (3) și lit. b) a alin. (4) ale art. 160⁵ au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. f) a alin. (4) al art. 160⁵ a fost introdusă de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) și (2) ale art. 160⁵ au fost modificate de pct. 93 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. 3. Dispoziții comune Cererea de liberare provizorie și organul competent să o rezolve

Articolul 160⁶

- (1) Cererea de liberare provizorie poate fi făcută, atât în cursul urmăririi penale, cât și în cursul judecării, de către invinuit sau inculpat, totuși ori de câte ori se prezintă împrejurări care să justifice.
- (2) Cererea trebuie să cuprindă numele, prenumele, domiciliul și calitatea persoanei care o face, precum și mențiunea cunoașterii dispozițiilor legii privitoare la cazurile de revocare a liberării provizorii.
- (3) În cazul liberării provizorii pe cautiune, cererea trebuie să cuprindă și obligația depunerii cautiunii și mențiunea cunoașterii dispozițiilor legii privind cazurile de nerestituire a cautiunii.
- (4) Rezolvarea cererii, în cursul urmăririi penale, revine instanței care i-a revocat competența să judece cauza în fond, iar în cursul judecării, instanței sesizate cu judecarea cauzei.
- (4¹) În cursul urmăririi penale, cererea de liberare provizorie se soluționează de un singur judecător, indiferent de natura cauzei.
- (5) Cererea depusă la organul de cercetare penală, la procuror ori la administrația locului de detenție se înaintea, în termen de 24 de ore, instanței competente. ----- Alin. (1) al art. 160⁶ a fost modificat de LEGEA nr. 169 din 10 aprilie 2002 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 261 din 18 aprilie 2002. Alin. (2) al art. 160⁶ a fost abrogat de LEGEA nr. 169 din 10 aprilie 2002 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 261 din 18 aprilie 2002. Art. 160⁶ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (4¹) al art. 160⁶ a fost introdus de pct. 17 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Măsurile premergătoare examinării cererii

Articolul 160⁷

- (1) Instanța verifică dacă cererea de liberare provizorie cuprinde mențiunile prevăzute în art. 160⁶ alin. 2 și 3 și, dacă este cazul, ia măsuri pentru completarea acesteia.
- (2) Când cererea este făcută de o altă persoană decât invinuitul sau inculpatul, din cele arătate în art. 160⁶ alin. 1, instanța îl întreabă pe invinuit sau pe inculpat dacă își însușește cererea, iar declarația acestuia se consemnează pe cerere. ----- Art. 160⁷ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Teza finală a alin. (1) al art. 106⁷ a fost abrogată de pct. 94 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Examinarea și admiterea în principiu a cererii

Articolul 160⁸

- (1) Instanța examinează, de urgență, cererea, verificând dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru admisibilitatea în principiu a acesteia.
- (2) În cazul cererii de liberare pe cautiune, dacă instanța constată ca sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, stabilește cuantumul cautiunii și termenul în care cautiunea trebuie depusă, încunoscând despre aceasta persoana care a făcut cererea. După depunerea dovezii de consemnare a cautiunii, instanța admite în principiu cererea și fixează termenul pentru soluționarea ei.
- (3) Dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege și dovada de consemnare a cautiunii nu a fost depusă, cererea se respinge. ----- Art. 160⁸ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Soluționarea cererii Articolul 160^{8a}
- (1) Soluționarea cererii se face după ascultarea invinuitului sau a inculpatului, a concluziilor apărătorului, precum și ale procurorului.
- (2) În cazul în care se constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege și cererea este întemeiată, instanța admite cererea și dispune punerea în libertate provizorie a invinuitului sau inculpatului.
- (3) Instanța, în cazul admiterii cererii de liberare provizorie, stabilește și obligațiile ce urmează a fi respectate de invinuit sau inculpat.
- (4) Copia dispozitivului încheierii rămase definitive ori un extras al acesteia se trimite administrației locului de detenere și organului de poliție în a cărui circumscripție locuiește invinuitul sau inculpatul. Persoanele interesate se încunoscintea.
- (5) Administrația locului de detenere este obligată să ia măsuri pentru punerea de îndată în libertate a invinuitului sau inculpatului.
- (6) În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, când cererea este neîntemeiată sau când aceasta a fost făcută de către o altă persoană și nu a fost însușită de invinuit sau de inculpat, instanța respinge cererea. ----- Art. 160^{8a} a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Recursul împotriva încheierilor privind liberarea provizorie

Articolul 160⁹

- (1) Împotriva incheierii prin care s-a admis ori s-a respins cererea de liberare provizorie se poate face recurs de către invinuit sau inculpat ori de către procuror, la instanța superioară.
- (2) Termenul de recurs este de 24 de ore și curge de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsa.
- (3) Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore.
- (4) Recursul se judecă în termen de două zile.
- (5) Abrogat.
- (6) Invinuitul sau inculpatul este adus la judecarea recursului. Participarea procurorului este obligatorie.
- (7) Instanța se pronunță în aceeași zi asupra admiterii sau respingerii recursului.
- (8) Recursul împotriva incheierii prin care s-a respins cererea de liberare provizorie nu este suspensiv de executare.
- (9) Dosarul se restituie în termen de 24 de ore de la soluționarea recursului.
- (10) Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător și în cazul modificării sau ridicării controlului judiciar: ----- Art. 160⁹ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (5) al art. 160⁹ a fost abrogat de pct. 95 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Revocarea liberării

Articolul 160¹⁰

- (1) Liberarea provizorie poate fi revocata dacă:
- a) se descopera fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la data admitterii cererii de liberare provizorie și care justifica arestarea invinuitului sau inculpatului;
 - b) invinuitul sau inculpatul nu respecta, cu rea-credinta, obligațiile ce-i revin potrivit art. 160² alin. 3 și 3¹ și art. 160⁴ alin. 2 sau încearca sa zadarniceasca aflarea adevarului ori savarseste din nou, cu intentie, o infractiune pentru care este urmarit sau judecat.
- (2) Revocarea liberării provizorii se dispune de instanța, prin încheiere, cu ascultarea invinuitului sau inculpatului asistat de aparator. Revocarea se dispune și în lipsa invinuitului sau inculpatului, când acesta, fără motive temeinice, nu se prezinta la chemarea facuta.
- (3) În caz de revocare a liberării provizorii, instanța dispune arestarea preventiva a invinuitului sau inculpatului și emite un nou mandat de arestare.
- (4) Împotriva incheierii instanței prin care s-a dispus revocarea liberării provizorii se poate face recurs.
- (5) Dispozitiile art. 160⁹ se aplică în mod corespunzător. ----- Art. 160¹⁰ a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. b) a alin. (1) al art. 160¹⁰ a fost modificata de pct. 11 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. Masurile de ocrotire în caz de retinere sau de arestare preventiva

Articolul 161

Când măsura reinerii sau a arestării preventive a fost luata față de un invinuit sau inculpat în a cărui ocrotire se afla un minor, o persoană pusa sub interdicție, o persoană careia i s-a instituit curatela, ori o persoană care datorita virstei, bolii sau altei cauze are nevoie de ajutor, trebuie să fie instiintata autoritatea competentă în vederea luării masurilor de ocrotire. Obligația de incunostintare revine organului judiciar care a luat măsura reinerii ori a arestării preventive. Luarea masurilor de siguranță

Articolul 162

- (1) Dacă procurorul care efectueaza sau supraveghează urmarirea penala constata, în cursul urmaririi penale, ca invinuitul sau inculpatul se afla în vreuna dintre situațiile aratate în art. 113 sau 114 din Codul penal, sesizeaza instanța care, dacă este cazul, dispune luarea, în mod provizoriu, a masurii de siguranță corespunzătoare. În cursul urmaririi penale, măsura de siguranță poate fi dispusa pe o durată ce nu poate depăși 180 de zile. În cursul judecatii, măsura de siguranță corespunzătoare este dispusa, de asemenea, în mod provizoriu de instanța de judecată.
- (1[^]1) Instanța dispune luarea masurilor de siguranță prevăzute în alin. 1 numai după ascultarea invinuitului ori inculpatului și în prezenta aparatorului și a procurorului.
- (2) Instanța ia măsuri pentru aducerea la indeplinire a internarii medicale provizorii și, totodata, sesizeaza comisia medicală competența sa avizeze internarea bolnavilor mintali și a toxicomanilor periculosi.
- (3) Măsura internarii provizorii dureaza până la confirmarea acesteia de către instanța de judecată.
- (4) Confirmarea se face pe baza avizului comisiei medicale, care trebuie comunicat instanței în termen de 45 de zile de la sesizarea comisiei. Nerespectarea acestui termen constituie abatere judiciara și se sancționează conform art. 198 alin. 3.
- (5) În cazul în care s-a dispus internarea medicală, se vor lua și masurile prevăzute în art. 161.
- (6) Hotărârea instanței de judecată prin care s-a confirmat măsura internarii poate fi atacata separat cu recurs. Recursul nu suspenda executarea. ----- Alin. (1) al art. 162 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1[^]1) al art. 162 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2) al art. 162 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) și (4) ale art. 162 au fost modificate de pct. 96 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Masurile asiguratorii

Articolul 163

- (1) Masurile asiguratorii se iau în cursul procesului penal de procuror sau de instanța de judecată și constau în indisponibilizarea, prin instituirea unui sechestr, a bunurilor mobile și imobile, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infractiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.
- (2) Masurile asiguratorii în vederea reparării pagubei se pot lua asupra bunurilor invinuitului sau inculpatului și ale persoanei responsabile civilmente, până la concurența valorii probabile a pagubei.
- (3) Masurile asiguratorii pentru garantarea executării pedepsei amenzii se iau numai asupra bunurilor invinuitului sau inculpatului.
- (4) Nu pot fi sechestrate bunuri care aparțin unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal, precum și cele exceptate de lege.
- (5) Masurile asiguratorii în vederea reparării pagubei se pot lua la cererea părții civile sau din oficiu.
- (6) Luarea măsurilor asiguratorii este obligatorie:
 - a) abrogată;
 - b) în cazul în care cel vatămat este o persoană lipsită de capacitate de exercitiu sau cu capacitatea de exercitiu restrinsă. ----- Alin. (1) al art. 163 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. a) alin. (6) al art. 163 a fost abrogată de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) al art. 163 a fost modificat de pct. 97 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. ----- A se vedea și DECIZIA nr. 191 din 12 octombrie 2000, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 665 din 16 decembrie 2000. Organele care aduc la îndeplinire măsurile asiguratorii

Articolul 164

- (1) Ordonanța de luare a măsurii asiguratorii se aduce la îndeplinire de către organul de urmărire penală care a luat măsura.
- (2) Încheierea instanței judecătorești prin care s-a dispus luarea măsurii asiguratorii se aduce la îndeplinire prin executorul judecătoresc.
- (3) Masurile asiguratorii dispuse de procuror sau de instanța de judecată pot fi aduse la îndeplinire și prin organele proprii de executare ale unității pagubite, în cazul în care aceasta este una dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal.
- (4) În cazurile în care urmărirea penală se efectuează de către procuror, acesta poate dispune ca măsura asiguratorie luată să fie adusă la îndeplinire de către secretarul parchetului. ----- Alin. (3) al art. 164 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Procedura sechestrului

Articolul 165

- (1) Organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice și să evalueze bunurile sechestrate, putînd recurge în caz de necesitate și la experți.
- (2) Bunurile perisabile, obiectele din metale sau pietre pretioase, mijloacele de plată straine, titlurile de valoare interne, obiectele de artă și de muzeu, colecțiile de valoare, precum și sumele de bani care fac obiectul sechestrului, vor fi ridicate în mod obligatoriu.
- (3) Bunurile perisabile se predau unităților comerciale cu capital majoritar de stat, potrivit profilului activității, care sunt obligate să le primească și să le valorifice de îndată.
- (4) Metalele sau pietrele pretioase ori obiectele confecționate cu acestea și mijloacele de plată straine se depun la cea mai apropiată instituție bancară competența.
- (5) Titlurile de valoare interne, obiectele de artă sau de muzeu și colecțiile de valoare se predau spre păstrare instituțiilor de specialitate.
- (6) Obiectele prevăzute în alin. 4 și 5 se predau în termen de 48 de ore de la ridicare. Dacă obiectele sunt strict necesare urmăririi penale, depunerea se face ulterior, dar nu mai tîrziu de 48 de ore de la rezolvarea cauzei de către procuror, după terminarea urmăririi penale.
- (7) Obiectele sechestrate se păstrează pînă la ridicarea sechestrului.
- (8) Sumele de bani rezultate din valorificarea făcută potrivit alin. 3 și 7, precum și sumele de bani ridicate potrivit alin. 2, se consemnează, după caz, pe numele invinuitului, inculpatului sau persoanei responsabile civilmente, la dispoziția organului care a dispus instituirea sechestrului, caruia i se preda recipisa de consemnare a sumei, în termen de cel mult trei zile de la ridicarea banilor ori de la valorificarea bunurilor.
- (9) Dacă există pericol de instrainare, celelalte bunuri mobile sechestrate vor fi puse sub sigiliu sau ridicate, putîndu-se numi un custode. ----- Alin. (7) al art. 165 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Procesul-verbal de sechestru și inscripția ipotecara

Articolul 166

- (1) Organul care aplica sechestrul încheie proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art. 165, descriind amanuntit bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. În procesul-verbal se arată bunurile exceptate de lege de la urmărire, găsite la persoana careia i s-a aplicat sechestrul. De asemenea, se consemnează obiectiile părților sau ale altor persoane interesate.
- (1¹) În procesul-verbal prevăzut la alin. 1 se menționează și faptul că părțile au fost încunoscute că:
- a) pot solicita valorificarea bunului sau bunurilor sechestrate, în temeiul art. 168¹ alin. 1;
 - b) în cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri judecătorești, bunurile mobile asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurator pot fi valorificate de către organul judiciar, chiar și fără consimțământul proprietarului, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 168¹ alin. 2. -----
Alin. (1¹) al art. 166 a fost introdus de pct. 1 al art. II din LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 22 martie 2012.
- (2) Un exemplar de pe procesul-verbal se lasă persoanei careia i s-a aplicat sechestrul, iar în lipsa, celor cu care locuiește, administratorului, portarului, ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește sau unui vecin. În cazul când parte din bunuri ori totalitatea lor au fost predate unui custode, se lasă acestuia o copie de pe procesul-verbal. Un exemplar se înaintea și organului care a dispus luarea măsurii asiguratorii, în termen de 24 de ore de la încheierea procesului-verbal.
- (3) Pentru bunurile imobile sechestrate, organul care a dispus instituirea sechestrului cere organului competent luarea înscrisului de ipotecare asupra bunurilor sechestrate, anexind copii de pe actul prin care s-a dispus sechestrul și un exemplar al procesului-verbal de sechestrul. Poprirea

Articolul 167

Sumele de bani datorate cu orice titlu învinuitului, inculpatului sau părții responsabile civilmente de către o a treia persoană, ori de către cel pagubit, sunt poprite în miinile acestora și în limitele prevăzute de lege, de la data primirii actului prin care se înființează sechestrul. Aceste sume vor fi consemnate de debitori, după caz, la dispoziția organului care a dispus poprirea sau a organului de executare, în termen de cinci zile de la scadenta, recipisele urmînd a fi predate aceluiași organ în 24 de ore de la consemnare. Contestarea măsurii asiguratorii

Articolul 168

- (1) În contra măsurii asigurătorii luate și a modului de aducere la îndeplinire a acesteia, invinuitul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, precum și orice altă persoană interesată se pot plange procurorului sau instanței de judecată, în orice fază a procesului penal.
- (2) Hotărârea instanței de judecată poate fi atacată separat cu recurs. Recursul nu suspendă executarea.
- (3) După soluționarea definitivă a procesului penal, dacă nu s-a făcut plingere împotriva aducerii la îndeplinire a măsurii asigurătorii, se poate face contestație potrivit legii civile. ----- Alin. (1) al art. 168 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Cazuri speciale de valorificare a bunurilor mobile sechestrate

Articolul 168¹

În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, organul de urmărire penală sau instanța de judecată care a instituit sechestrul poate dispune de îndată valorificarea bunurilor mobile sechestrate, la cererea proprietarului bunurilor sau atunci când există acordul acestuia. În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, atunci când nu există acordul proprietarului, bunurile mobile asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate, în mod excepțional, în următoarele situații:

- a) atunci când, în termen de un an de la data instituirii sechestrului, valoarea bunurilor sechestrate s-a diminuat în mod semnificativ, respectiv cu cel puțin 40% în raport cu valoarea din momentul dispunerii măsurii asigurătorii. Dispozițiile art. 165 alin. 1 se aplică în mod corespunzător și în acest caz;
- b) atunci când există riscul expirării termenului de garanție sau când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unor animale sau păsări vii;
- c) atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra produselor inflamabile sau petroliere;
- d) atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unor bunuri a căror depozitare sau întreținere necesită cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea bunului. În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: proprietarul nu a putut fi identificat și valorificarea nu se poate face potrivit alin. 2, autovehiculele ori mijloacele de transport asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate în următoarele situații:
 - a) atunci când acestea au fost folosite, în orice mod, la săvârșirea unei infracțiuni;
 - b) dacă de la data instituirii măsurii asigurătorii asupra acestor bunuri a trecut o perioadă de un an sau mai mare. Sumele de bani rezultate din valorificarea bunurilor mobile făcute potrivit alin. 1 și 2 se consemnează pe numele învinuitului, inculpatului sau al persoanei responsabile civilmente, la dispoziția organului judiciar care a dispus sechestrul. Prevederile art. 165 alin. 8 se aplică în mod corespunzător. Sumele de bani rezultate din valorificarea bunurilor mobile făcute potrivit alin. 3 se consemnează pe numele făptuitorului, învinuitului, inculpatului sau al persoanei responsabile civilmente ori, după caz, într-un cont special constituit în acest sens, potrivit dispozițiilor legale în vigoare, la dispoziția organului judiciar care a dispus sechestrul. Prevederile art. 165 alin. 8 se aplică în mod corespunzător. ----- Art. 168¹ a fost introdus de pct. 2 al art. II din LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 22 martie 2012. Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul urmăririi penale

Articolul 168²

În cursul urmăririi penale, atunci când nu există acordul proprietarului, dacă procurorul care a instituit sechestrul apreciază că se impune valorificarea bunurilor mobile sechestrate, se fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt chemate părțile, precum și custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul. La termenul fixat se aduce la cunoștința părților și a custodelui faptul că se intenționează valorificarea bunurilor mobile sechestrate și li se pune în vedere că au dreptul de a face observații sau cereri legate de bunurile ce urmează a fi valorificate. După examinarea obiecțiilor și cererilor făcute de părți sau custode, procurorul dispune prin ordonanță asupra valorificării bunurilor mobile prevăzute la art. 168¹ alin. 2. Lipsa părților legal citate nu împiedică desfășurarea procedurii. Împotriva ordonanței prin care s-a dispus valorificarea bunurilor mobile sechestrate părțile, custodele, precum și orice altă persoană interesată pot face plângere la instanța competentă să soluționeze cauza în primă instanță, în termen de 10 zile. Termenul prevăzut la alin. 3 curge de la comunicare, în cazul părților și al custodelui, sau de la data când au luat la cunoștință, în cazul altor persoane. Plângerea împotriva ordonanței suspendă executarea. Judecarea cauzei se face de urgență și cu precădere, iar hotărârea instanței prin care s-a soluționat contestația este definitivă. ----- Art. 168² a fost introdus de pct. 2 al art. II din LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 22 martie 2012. Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul judecății

Articolul 168³

În cursul judecății, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea procurorului, a uneia dintre părți sau a custodelui, poate dispune asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate. În acest scop, instanța de judecată fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt citate părțile, precum și custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul. La termenul fixat se pune în discuția părților, în ședință publică, valorificarea bunurilor mobile sechestrate și li se pune în vedere faptul că au dreptul de a face observații sau cereri legate de acestea. Lipsa părților legal citate nu împiedică desfășurarea procedurii. Asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate, precum și cu privire la cererile prevăzute la alin. 2, instanța de judecată dispune prin încheiere. Încheierea instanței este definitivă. ----- Art. 168³ a fost introdus de pct. 2 al art. II din LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 22 martie 2012. Contestarea modului de valorificare a bunurilor mobile sechestrate

Articolul 168⁴

Împotriva modului de ducere la îndeplinire a ordonanței sau, după caz, a încheierii de valorificare a bunurilor mobile sechestrare învinuitul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, custodele, precum și orice altă persoană interesată pot formula, în cursul procesului penal, plângere la instanța competentă să soluționeze cauza în primă instanță. Plângerea prevăzută la alin. 1 se face în termen de 15 zile de la îndeplinirea actului contestat. Instanța soluționează plângerea de urgență și cu precădere, în ședință publică, cu citarea părților, prin încheiere definitivă. După soluționarea definitivă a procesului penal, dacă nu s-a făcut plângere împotriva modului de ducere la îndeplinire a ordonanței sau, după caz, a încheierii de valorificare a bunurilor mobile sechestrare, se poate face contestație potrivit legii civile. ----- Art. 168⁴ a fost introdus de pct. 2 al art. II din LEGEA nr. 28 din 16 martie 2012, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 189 din 22 martie 2012. Restituirea lucrurilor

Articolul 169

- (1) Dacă procurorul sau instanța de judecată constata ca lucrurile ridicate de la invinuit ori inculpat, sau de la orice persoană care le-a primit spre a le pastra, sunt proprietatea persoanei vatamate ori au fost luate pe nedrept din posesia sau detinerea sa, dispune restituirea acestor lucruri persoanei vatamate. Orice altă persoană care pretinde un drept asupra lucrurilor ridicate poate cere, potrivit dispozițiilor art. 168, stabilirea acestui drept și restituirea.
- (2) Restituirea lucrurilor ridicate are loc numai dacă prin aceasta nu se stinghereste aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei și cu obligația pentru cel caruia îi sunt restituite să le pastreze până la rămânerea definitivă a hotărârii. ----- Alin. (1) al art. 169 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Restabilirea situației anterioare

Articolul 170

Procurorul sau instanța de judecată poate lua măsuri de restabilire a situației anterioare savirsirii infractiunii, când schimbarea acelei situații a rezultat în mod vedit din comiterea infractiunii, iar restabilirea este posibilă. ----- Art. 170 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Titlul V ACTE PROCESUALE ȘI PROCEDURALE COMUNE Asistența învinuitului sau a inculpatului

Articolul 171

- (1) Invinuitul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de apărător în tot cursul urmăririi penale și al judecării, iar organele judiciare sunt obligate să-i aducă la cunoștință acest drept.
- (2) Asistența juridică este obligatorie când invinuitul sau inculpatul este minor, internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical educativ, când este reținut sau arestat chiar în alta cauză, când față de acesta a fost dispusă măsura de siguranță a internării medicale sau obligarea la tratament medical chiar în alta cauză ori când organul de urmărire penală sau instanța apreciază ca invinuitul ori inculpatul nu și-ar putea face singur apărarea, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.
- (3) În cursul judecării, asistența juridică este obligatorie și în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare.
- (4) Când asistența juridică este obligatorie, dacă invinuitul sau inculpatul nu și-a ales un apărător, se iau măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu.
- (4¹) Când asistența juridică este obligatorie, dacă apărătorul ales nu se prezintă nejustificat la data stabilită pentru efectuarea unui act de urmărire penală sau la termenul de judecată fixat și nici nu asigură substituția, pleacă sau refuză să efectueze apărarea, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu care să-l înlocuiască, acordându-i timpul necesar pentru pregătirea apărării. În cursul judecării, după începerea dezbaterilor, când asistența juridică este obligatorie, dacă apărătorul ales lipsește, nejustificat, la termenul de judecată și nu asigură substituția, instanța ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu care să-l înlocuiască, acordând un termen de minimum 3 zile pentru pregătirea apărării.
- (5) Delegația apărătorului desemnat din oficiu încetează la prezentarea apărătorului ales.
- (6) Dacă la judecarea cauzei apărătorul lipsește și nu poate fi înlocuit în condițiile alin. 4¹, cauza se amână. ---
----- Alin. (2) și (3) ale art. 171 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (4¹) al art. 171 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (6) al art. 171 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2) și (4¹) ale art. 171 au fost modificate de pct. 98 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Drepturile apărătorului

Articolul 172

- (1) În cursul urmăririi penale, apărătorul învinuitului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală și poate formula cereri și depune memorii. Lipsa apărătorului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală, dacă există dovada că apărătorul a fost încunoștințat de data și ora efectuării actului. Încunoștințarea se face prin notificare telefonică, fax, internet sau prin alte asemenea mijloace, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.
- (2) Când asistența juridică este obligatorie, organul de urmărire penală va asigura prezenta apărătorului la ascultarea învinuitului sau inculpatului.
- (3) În cazul în care apărătorul învinuitului sau inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face mențiune despre aceasta, iar actul este semnat și de apărător.
- (4) Persoana reținută sau arestată are dreptul să ia contact cu apărătorul, asigurându-i-se confidențialitatea convorbirilor.
- (5) Abrogat.
- (6) Apărătorul are dreptul de a se plange, potrivit art. 275, dacă cererile sale nu au fost acceptate; în situațiile prevăzute în alin. 2 și 4, procurorul este obligat să rezolve plângerea în cel mult 48 de ore.
- (7) În cursul judecării, apărătorul are dreptul să asiste pe inculpat, să exercite drepturile procesuale ale acestuia, iar în cazul când inculpatul este arestat, să ia contact cu acesta.
- (8) Apărătorul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistența juridică a învinuitului sau inculpatului. Pentru nerespectarea acestei obligații, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate sesiza conducerea baroului de avocați, spre a lua măsuri. ----- Alin. (4) al art. 172 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1), (2) și (6) ale art. 172 au fost modificate de pct. 99 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (5) ale art. 172 a fost abrogat de pct. 100 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (1) al art. 172 a fost modificat de articolul unic din LEGEA nr. 57 din 19 martie 2008, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 228 din 25 martie 2008. ----- *) NOTA C.T.C.E. S.A. Piatra-Neamț: Prin DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 1.086 din 20 noiembrie 2007, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 866 din 18 decembrie 2007 a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 172 alin. 1 teza întâi din Codul de procedură penală, constatându-se că prevederea "care implică audierea sau prezența învinuitului sau inculpatului cărui îi asigură apărarea" este neconstituțională. Art. 147 din CONSTITUȚIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003 prevede că dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept. În consecință, prevederile de mai sus din cuprinsul art. 172 alin. 1 teza întâi din Codul de procedură penală, au fost suspendate în perioada 18 decembrie 2007-31 ianuarie 2008, iar începând cu data de 1 februarie 2008 acestea și-au încetat efectele juridice. Asistența celorlalte părți

Articolul 173

- (1) Aparatorul părții vătămate, al părții civile și al părții responsabile civilmente are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală care implică audierea sau prezența părții careia îi asigură apărarea*) și poate formula cereri și depune memorii.
- (2) În cursul judecării, apărătorul exercită drepturile părții pe care o asistă.
- (3) Când organul judiciar apreciază că din anumite motive partea vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente nu și-ar putea face singură apărarea, dispune din oficiu sau la cerere luarea măsurilor pentru desemnarea unui apărător. ----- Alin. (1) al art. 173 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) și (3) ale art. 173 au fost modificate pct. 101 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. ----- *) NOTA C.T.C.E. S.A. Piatra-Neamț: Prin DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 1.086 din 20 noiembrie 2007, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 866 din 18 decembrie 2007 a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 173 alin. 1 din Codul de procedură penală, constatându-se că prevederea "care implică audierea sau prezența părții careia îi asigură apărarea" este neconstituțională. Art. 147 din CONSTITUȚIA ROMÂNIEI republicată în MONITORUL OFICIAL nr. 767 din 31 octombrie 2003 prevede că dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept. În consecință, prevederile de mai sus din cuprinsul art. 173 alin. 1 din Codul de procedură penală, au fost suspendate în perioada 18 decembrie 2007-31 ianuarie 2008, iar începând cu data de 1 februarie 2008 acestea și-au încetat efectele juridice. Reprezentarea

Articolul 174

- (1) În cursul judecării invinuitul și inculpatul, precum și celelalte părți pot fi reprezentați, cu excepția cazurilor în care prezenta invinuitului sau inculpatului este obligatorie.
- (2) În cazurile în care legea admite reprezentarea invinuitului sau inculpatului, instanța de judecată, când apreciază necesară prezenta invinuitului sau inculpatului, dispune aducerea lui.
- (3) În cazul în care un număr mare de persoane care nu au interese contrarii s-au constituit parte civilă, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părțile civile nu și-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfășurare a procesului penal, procurorul sau instanța de judecată poate desemna, prin rezoluție, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Încheierea sau rezoluția va fi comunicată părților civile, care trebuie să încunoștințeze procurorul sau instanța de refuzul lor de a fi reprezentați prin avocatul desemnat din oficiu.
- (4) În cazul în care prin fapta penală s-au adus vătămări unui număr mare de părți vătămate, constituite sau nu părți civile, care nu au interese contrarii, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părțile vătămate nu și-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfășurare a procesului penal, procurorul sau instanța de judecată poate desemna, prin rezoluție, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele.
- (5) Dovada mandatului se va face în condițiile legii.
- (6) În cazurile prevăzute la alin. 3 și 4, toate actele de procedură comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunoștință sunt prezumate a fi cunoscute de persoanele reprezentate." ----- Art. 174 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. ----- A se vedea și DECIZIA CURȚII CONSTITUȚIONALE nr. 145 din 14 iulie 2000, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 665 din 16 decembrie 2000. Alin. (3)-(6) ale art. 174 au fost introduse de pct. 18 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Modul de citare

Articolul 175

Chemarea unei persoane în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată se face prin citatie scrisă. Citarea se poate face și prin nota telefonică sau telegrafică. Citițiile se înminează de agenți anume însărcinați cu îndeplinirea acestei atribuții sau prin mijlocirea serviciului postal. Conținutul citatiei

Articolul 176

- (1) Citatia este individuala și trebuie să cuprindă următoarele mențiuni:
- a) denumirea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată care emite citatia, sediul sau, data emiterii și numărul dosarului;
 - b) numele, prenumele celui citat, calitatea în care este citat și indicarea obiectului cauzei;
 - c) adresa celui citat, care trebuie să cuprindă în orașe și municipii: localitatea, județul, strada, numărul și apartamentul unde locuiește, iar în comune: județul, comuna și satul. În citatie se menționează, când este cazul, orice alte date necesare pentru stabilirea adresei celui citat;
 - d) ora, ziua, luna și anul, locul de infatisare, precum și invitarea celui citat să se prezinte la data și locul indicate, cu aratarea consecințelor legale în caz de neprezentare.
 - e) ca partea citată are dreptul la un apărător cu care să se prezinte la termenul fixat;
 - f) ca potrivit art. 171 alin. 2 și 3 apărarea este obligatorie, iar în cazul în care partea nu își alege un apărător, cu care să se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un apărător din oficiu;
 - g) ca partea citată poate, în vederea exercitării dreptului la apărare, să consulte dosarul aflat la arhiva instanței.
- (2) Citatia se semnează de cel care o emite. ----- Lit. e),
- f) și
 - g) ale alin. (1) al art. 176 au fost introduse de pct. 102 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Locul de citare

Articolul 177

- (1) Invinuitul sau inculpatul se citeaza la adresa unde locuieste, iar dacă aceasta nu este cunoscuta, la adresa locului sau de muncă, prin serviciul de personal al unității la care lucreaza.
- (2) Dacă printr-o declaratie data în cursul procesului penal invinuitul sau inculpatul a indicat un alt loc pentru a fi citat, el este citat la locul indicat.
- (3) În caz de schimbare a adresei aratate în declaratia invinuitului sau inculpatului, acesta este citat la noua sa adresa, numai dacă a incunostintat organul de urmărire penala ori instanța de judecată de schimbarea intervenita, sau dacă organul judiciar apreciaza pe baza datelor obtinute potrivit art. 180 ca s-a produs o schimbare de adresa.
- (4) Dacă nu se cunoaste adresa unde locuieste invinuitul sau inculpatul și nici locul sau de muncă, citatia se afișează la sediul consiliului local în a cărui circumscriptie s-a savîrsit infracțiunea. Când activitatea infraccionala s-a desfășurat în mai multe locuri, citatia se afișează la sediul consiliului local în a cărui circumscriptie se afla organul care efectueaza urmarirea penala.
- (5) Bolnavii aflatii în spital într-o casa de sănătate se citeaza prin administratia acestora.
- (6) Detinutii se citeaza la locul de detinere, prin administratia acestuia.
- (7) Militarii se citeaza la unitatea din care fac parte, prin comandantul acesteia.
- (8) Dacă invinuitul sau inculpatul locuieste în strainatate, citarea se face potrivit normelor de drept international penal aplicabile în relația cu statul solicitat, în condițiile legii. În absenta unei asemenea norme sau în cazul în care instrumentul juridic international aplicabil o permite, citarea se face prin scrisoare recomandata. În acest caz, avizul de primire a scrisorii recomandate, semnat de destinatar, sau refuzul de primire a acesteia tine loc de dovada a indeplinirii procedurii de citare.
- (8¹) La stabilirea termenului pentru infatisarea invinuitului sau inculpatului aflat în strainatate, se tine seama de normele internationale aplicabile în relația cu statul pe teritoriul caruia se afla invinuitul sau inculpatul, iar în lipsa unor asemenea norme, de necesitatea ca citatia în vederea infatisarii să fie primita cel mai tarziu cu 40 de zile înainte de ziua stabilita pentru infatisare.
- (9) Citarea altor persoane decat invinuitul sau inculpatul se face potrivit dispozițiilor din prezentul articol. Unitatile la care se referă art. 145 din Codul penal și alte persoane juridice se citeaza la sediul acestora, iar în cazul neidentificarii sediului, citatia se afișează la sediul consiliului local în a cărui circumscriptie s-a savarsit infracțiunea. ----- Alin. (8) al art. 177 a fost modificat de LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001 *) publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 17 decembrie 2001. *) LEGEA nr. 704 din 3 decembrie 2001 a fost abrogata de LEGEA nr. 302 din 28 iunie 2004 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 594 din 1 iulie 2004. Alin. (8) și (9) ale art. 177 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (7) și (8) ale art. 177 au fost modificate de pct. 103 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (8¹) al art. 177 a fost introdus de pct. 104 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Inminarea citatiei

Articolul 178

- (1) Citatia se inmineaza personal celui citat, care va semna dovada de primire.
- (2) Dacă persoana citata nu vrea sa primeasca citatia, sau primind-o nu voieste sau nu poate să semneze dovada de primire, agentul lasă citatia celui citat ori, în cazul refuzului de primire, o afișează pe usa locuinței acestuia, incheind despre aceasta proces-verbal.
- (2¹) În cazul în care scrisoarea recomandata prin care se citeaza un invinuit sau inculpat care locuieste în strainatate nu poate fi inmanata datorita refuzului primirii ei sau din orice alt motiv, precum și în cazul în care statul destinatarului nu permite citarea prin posta a cetatenilor săi, citatia se va afisa la sediul parchetului sau al instanței, după caz.
- (3) Când citarea se face potrivit art. 177 alin. 1 partea finala, alin. 5, 6 și 7, unitatile acolo aratate sunt obligate a inmina de îndată citatia persoanei citate sub luare de dovada, certificându-i semnatura sau aratind motivul pentru care nu s-a putut obtine semnatura acesteia. Dovada este predata agentului procedural, iar acesta o inainteaza organului de urmărire penala sau instanței de judecată care a emis citatia.
- (4) Citatia destinata unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal sau altei persoane juridice se preda la registratura sau functionarului insarcinat cu primirea corespondentei. Dispozitiile alin. 2 se aplică în mod corespunzător. ----- Alin. (2¹) al art. 178 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (4) al art. 178 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Inminarea citatiei altor persoane

Articolul 179

- (1) Dacă persoana citată nu se afla acasă, agentul înmânează cităția sotului, unei rude sau oricărei persoane care locuiește cu ea, ori care în mod obișnuit îi primește corespondența. Cităția nu poate fi înmînată unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de uzul rațiunii.
- (2) Dacă persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, în lipsa persoanelor arătate în alin. 1, cităția se predă administratorului, portarului ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește.
- (3) Persoana care primește cităția semnează dovada de primire, iar agentul, certificând identitatea și semnătura, încheie proces-verbal. Dacă aceasta nu vrea sau nu poate semna dovada de primire, agentul afișează cităția pe usa locuinței, încheind proces-verbal.
- (4) În lipsa persoanelor arătate în alin. 1 și 2, agentul este obligat să se intereseze când poate găsi persoana citată pentru a-i înmîna cităția. Când nici pe aceasta cale nu se poate ajunge la înmînare, agentul afișează cităția pe usa locuinței persoanei citate, încheind proces-verbal.
- (5) În cazul când persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, dacă în cităție nu s-a indicat apartamentul ori camera în care locuiește, agentul este obligat să facă investigații pentru a afla aceasta. Dacă investigațiile au rămas fără rezultat, agentul afișează cităția pe usa principală a clădirii, încheind proces-verbal și făcând mențiune despre împrejurările care au făcut imposibilă înmînarea cităției. Cercetări în vederea înmînării cităției

Articolul 180

Dacă persoana citată și-a schimbat adresa, agentul afișează cităția pe usa locuinței arătate în cităție și se informează pentru aflarea noii adrese, menționând în procesul-verbal datele obținute. Dovada de primire și procesul-verbal de predare a cităției

Articolul 181

- (1) Dovada de primire a cităției trebuie să cuprindă numărul dosarului, denumirea organului de urmărire penală sau a instanței care a emis cităția, numele, prenumele și calitatea persoanei citate, precum și data pentru care este citată. De asemenea, trebuie să cuprindă data înmînării cităției, numele, prenumele, calitatea și semnătura celui ce înmînează cităția, certificarea de către acesta a identității și semnăturii persoanei care i s-a înmînă cităția, precum și arătarea calității acesteia.
- (2) Ori de câte ori cu prilejul predării sau afisării unei cității se încheie un proces-verbal, acesta va cuprinde în mod corespunzător și mențiunile arătate în alineatul precedent. Comunicarea altor acte procedurale

Articolul 182

Comunicarea celorlalte acte de procedura se face potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol. Mandatul de aducere

Articolul 183

- (1) O persoană poate fi adusă în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată pe baza unui mandat de aducere, întocmit potrivit dispozițiilor art. 176, dacă fiind anterior citată nu s-a prezentat, iar ascultarea ori prezența ei este necesară.
- (2) Invinuitul sau inculpatul poate fi adus cu mandat chiar înainte de a fi fost chemat prin citatie, dacă organul de urmărire penală sau instanța constată motivat că în interesul rezolvării cauzei se impune această măsură.
- (3) Persoanele aduse cu mandat, potrivit alin. 1 și 2, nu pot rămâne la dispoziția organului judiciar decât timpul strict necesar pentru audierea lor, în afară de cazul când s-a dispus reținerea ori arestarea preventivă a acestora.
- (4) Persoana adusă cu mandat de aducere este ascultată de îndată de către organul judiciar. ----- Alin. (3) și (4) ale art. 183 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Executarea mandatului de aducere

Articolul 184

- (1) Mandatul de aducere se executa prin organele politiei, jandarmeriei sau politiei comunitare.
- (2) Dacă persoana aratata în mandatul de aducere nu poate fi adusa din motive de boala, cel insarcinat cu executarea mandatului constata aceasta printr-un proces-verbal, care se inainteaza de îndată organului de urmărire penala ori instanței de judecată.
- (2[^]1) Dispozitiile alin. 2 se aplică și în cazul în care persoana aratata în mandat, cu excepția invinuitului sau inculpatului, nu poate fi adusa din orice alta cauza.
- (3) Dacă cel insarcinat cu executarea mandatului de aducere nu găsește persoana prevăzută în mandat la adresa indicată, face cercetari și dacă acestea au ramas fără rezultat, incheie un proces-verbal care va cuprinde mențiuni despre cercetarile facute.
- (3[^]1) Dacă învinuitul, inculpatul sau martorul refuză să se supună mandatului de aducere sau încearcă să fugă, va fi adus prin constrângere în fața organelor de urmărire penală sau a instanței de judecată.
- (4) Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unității militare sau prin comandantul garnizoanei. ----- Alin. (2) al art. 184 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2[^]1) al art. 184 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (3[^]1) ale art. 184 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (1) al art. 184 a fost modificat de pct. 105 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3[^]1) ale art. 184 a fost modificat de pct. 19 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Accesul la bazele electronice de date

Articolul 184[^]1

În vederea realizării procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea procedurilor, procurorul sau instanța are drept de acces direct la bazele electronice de date deținute de organele administrației de stat. Organele administrației publice care dețin baze electronice de date sunt obligate să colaboreze cu procurorul sau cu instanța de judecată, în vederea asigurării accesului direct al acestora la informațiile existente în bazele electronice de date. ----- Art. 184[^]1 a fost introdus de pct. 20 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Consecintele nerespectării termenului

Articolul 185

- (1) Când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decaderea din exercitiul dreptului și nulitatea actului facut peste termen.
- (2) Când o măsura procesuala nu poate fi luata decit pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept încetarea efectului masurii.
- (3) Pentru celelalte termene procedurale se aplică, în caz de nerespectare, dispozitiile privitoare la nulitati. Calculul termenelor procedurale

Articolul 186

- (1) La calcularea termenelor procedurale se porneste de la ora, ziua, luna sau anul mentionat în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazul când legea dispune altfel.
- (2) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socoteste ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se implineste.
- (3) Termenele socotite pe luni sau pe ani expira, după caz, la sfirsitul zilei corespunzătoare a ultimei luni ori la sfirsitul zilei și lunii corespunzătoare din ultimul an. Dacă aceasta zi cade într-o luna ce nu are zi corespunzătoare, termenul expira în ultima zi a acelei luni.
- (4) Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucratoare, termenul expira la sfirsitul primei zile lucratoare care urmeaza. Acte considerate ca facute în termen

Articolul 187

- (1) Actul depus inaintea termenului prevăzut de lege la administratia locului de detinere ori la unitatea militara sau la oficiul postal prin scrisoare recomandata este considerat ca facut în termen. Inregistrarea sau atestarea facuta de către administratia locului de detinere pe actul depus, recipisa oficiului postal, precum și inregistrarea ori arestarea facuta de unitatea militara pe actul depus, servesc ca dovada a datei depunerii actului.
- (2) Cu excepția cailor de atac, actul efectuat de procuror este considerat ca facut în termen, dacă data la care a fost trecut în registrul de iesire al parchetului este inaintea termenului cerut de lege pentru efectuarea actului. Calcularea termenelor în cazul masurilor preventive

Articolul 188

În calcularea termenelor privind masurile preventive, ora sau ziua de la care începe și cea la care se sfârșește termenul intră în durata acestuia. ----- Art. 188 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Acoperirea cheltuielilor judiciare

Articolul 189

- (1) Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedura, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de proba, retribuirea aparatorilor, precum și orice alte cheltuieli ocazionate de desfășurarea procesului penal se acopera din sumele avansate de stat sau platite de părți.
- (2) Cheltuielile judiciare prevăzute în alin. 1, avansate de stat, sunt cuprinse distinct, după caz, în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției, Ministerului Public și Ministerului Administrației și Internelor. ----- Alin. (2) al art. 189 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (2) al art. 189 a fost modificat de pct. 106 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Sumele cuvenite martorului, expertului și interpretului

Articolul 190

- (1) Martorul, expertul și interpretul chemați de organul de urmărire penală ori de instanța de judecată au dreptul la restituirea cheltuielilor de transport, întreținere, locuința și altor cheltuieli necesare, prilejuite de chemarea lor.
- (2) Martorul, expertul și interpretul care sunt salariați au dreptul și la venitul de la locul de muncă, pe durata lipsei de la serviciu, pricinuită de chemarea la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată.
- (3) Martorul care nu este salariat, dar are venit din muncă, este îndreptățit să primească și o compensare.
- (4) Expertul și interpretul au dreptul și la o retribuție pentru îndeplinirea în sarcinilor date, în cazurile și condițiile prevăzute prin dispoziții legale.
- (5) Sumele acordate potrivit alin. 1, 3 și 4 se plătesc pe baza dispozițiilor luate de organul care a dispus chemarea și în fața căruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat. Aceste sume se plătesc martorului imediat după înfățișare, iar expertului și interpretului, după ce și-au îndeplinit în sarcinile.
- (6) Suma care reprezintă venitul arătat în alin. 2 se plătește de cel la care lucrează martorul, expertul sau interpretul. ----- Alin. (2), (3) și (6) ale art. 190 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de condamnare

Articolul 191

- (1) În caz de condamnare, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu excepția cheltuielilor privind interpretii desemnați de organele judiciare, potrivit legii, precum și în cazul în care s-a dispus acordarea de asistență gratuită, care rămân în sarcina statului.
- (2) Când sunt mai mulți inculpați condamnați, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părți se ține seama, pentru fiecare dintre inculpați, de măsura în care a provocat cheltuielile judiciare.
- (3) Partea responsabilă civilmente, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligată în mod solidar cu acesta și la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat. ----- Alin. (1) al art. 191 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri

Articolul 192

- (1) În caz de achitare sau de incetare a procesului penal în fața instanței de judecată, cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate după cum urmează: 1. În caz de achitare, de către:
- a) partea vătămată, în măsura în care cheltuielile au fost determinate de aceasta;
 - b) partea civilă careia i s-a respins în totul pretențiile civile, în măsura în care cheltuielile au fost determinate de această parte;
 - c) inculpat, în cazul când, deși achitat, a fost totuși obligat la repararea pagubei.
 - d) inculpat, în cazul când a fost achitat în temeiul art. 10 alin. 1 lit. b¹). 2. În caz de incetare a procesului penal, de către:
- a) inculpat, dacă s-a dispus înlocuirea răspunderii penale sau există o cauză de nepedepsire;
 - b) ambele părți, în caz de împacare;
 - c) partea vătămată, în caz de retragere a plângerii sau în cazul în care plângerea a fost tardiv introdusă. 3. În caz de amnistie, prescripție sau retragere a plângerii, precum și în cazul existenței unei cauze de nepedepsire, dacă inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de către:
- a) partea vătămată, atunci când în cauză se face aplicatia art. 13 alin. 2;
 - b) inculpat, atunci când în cauză se face aplicatia art. 13 alin. 3.
- (1¹) În cazul în care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, cheltuielile judiciare sunt suportate de persoana care a făcut sesizarea, în măsura în care se reține exercitarea abuzivă a acestui drept.
- (2) În cazul declarării apelului ori recursului sau al introducerii oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de către persoana careia i s-a respins ori care și-a retras apelul, recursul sau cererea.
- (3) În toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.
- (4) În cazul când mai multe părți sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.
- (5) Dispozițiile prevăzute în alin. 1 pct. 1 lit. a) și d), precum și la pct. 2 și 3, se aplică în mod corespunzător și în caz de clasare, de scoatere de sub urmărire sau de incetare a urmăririi penale.

- (6) Cheltuielile pentru plata interpreților desemnați de organele judiciare, potrivit legii, pentru asistarea părților rămân, în toate cazurile, în sarcina statului. ----- Lit. a) a pct. 2 al alin. 1 al art. 192 a fost modificata de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Partea introductivă a pct. 3 al alin. (1) al art. 192 a fost modificata de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (6) al art. 192 a fost introdus de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Lit. d) a pct. 1 al alin. (1) al art. 192 a fost introdusa de pct. 107 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. c) a pct. 2 al alin. (1) al art. 192 a fost modificata de pct. 108 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (5) al art. 192 a fost modificat de pct. 109 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (1¹) al art. 192 a fost introdus de pct. 21 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Plata cheltuielilor judiciare facute de părți

Capitolul IV - CHELTUIELILE JUDICIARE · Secțiunea II - Masurile asiguratorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare savîrsirii infracțiunii

Articolul 193

- (1) Inculpatul este obligat să plătească părții vătămate în caz de condamnare, precum și părții civile careia i s-a admis acțiunea civilă, cheltuielile judiciare facute de acestea.
- (2) Când acțiunea civilă este admisă numai în parte, instanța poate obliga pe inculpat la plata totală sau parțială a cheltuielilor judiciare.
- (3) În caz de renunțare la acțiunea civilă, instanța se pronunță asupra cheltuielilor la cererea părților.
- (4) În situațiile prevăzute în alin. 1 și 2, când sunt mai mulți condamnați, ori dacă există și parte responsabilă civilmente, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 191 alin. 2 și 3.
- (5) În caz de achitare, partea vătămată este obligată să plătească inculpatului și părții responsabile civilmente cheltuielile judiciare facute de acesta, în măsura în care au fost provocate de partea vătămată.
- (6) În celelalte cazuri privind restituirea cheltuielilor judiciare facute de părți în cursul procesului penal, instanța stabilește obligația de restituire potrivit legii civile. Modificări în acte procedurale

Capitolul V - MODIFICAREA ACTELOR PROCEDURALE, INDREPTAREA ERORILOR MATERIALE ȘI INLATURAREA UNOR OMISIUNI VADITE · Secțiunea II - Masurile asiguratorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare savirsirii infractiunii

Articolul 194

- (1) Orice adaugare, corectura ori suprimare facuta în cuprinsul unui act procedural este ținuta în seama, numai dacă aceste modificari sunt confirmate în scris, în cuprinsul sau la sfirsitul actului, de către cei care l-au semnat.
- (2) Modificările neconfirmate, dar care nu schimba înțelesul frazei, rămân valabile.
- (3) Locurile nescrise în cuprinsul unei declaratii trebuie barate, astfel incit sa nu se poate face adaugari. Indreptarea erorilor materiale

Capitolul V - MODIFICAREA ACTELOR PROCEDURALE, INDREPTAREA ERORILOR MATERIALE ȘI INLATURAREA UNOR OMISIUNI VADITE · Secțiunea II - Masurile asiguratorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare savirsirii infractiunii

Articolul 195

- (1) Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se indreapta de insusi organul de urmărire penala sau de instanța de judecată care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.
- (2) În vederea indreptarii erorii, părțile pot fi chemate spre a da lamuriri.
- (3) Despre indreptarea efectuata, organul de urmărire penala sau instanța de judecată, după caz, întocmește un proces-verbal sau o încheiere, facindu-se mențiune și la sfirsitul actului corectat. Înltaturarea unor omisiuni vadite

Capitolul V - MODIFICAREA ACTELOR PROCEDURALE, INDREPTAREA ERORILOR MATERIALE ȘI INLATURAREA UNOR OMISIUNI VADITE · Secțiunea II - Masurile asiguratorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare savirsirii infractiunii

Articolul 196

Dispozitiile art. 195 se aplică și în cazul când organul de urmărire penala sau instanța, ca urmare a unei omisiuni vadite, nu s-a pronuntat asupra sumelor pretinse de martori, experti, interpreți, aparatori, potrivit art. 189 sau 190, precum și cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea masurilor asiguratorii. Incalcarile care atrag nulitatea

Articolul 197

- (1) Incalcarile dispozițiilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrag nulitatea actului, numai atunci când s-a adus o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act.
- (2) Dispozițiile relative la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată sunt prevăzute sub sancțiunea nulității. De asemenea, sunt prevăzute sub sancțiunea nulității și dispozițiile relative la participarea procurorului, prezenta învinuitului sau a inculpatului și asistarea acestora de către apărător, când sunt obligatorii, potrivit legii, precum și la efectuarea referatului de evaluare în cauzele cu infractori minori.
- (3) Nulitatea prevăzută în alin. 2 nu poate fi înlăturată în nici un mod. Ea poate fi invocată în orice stare a procesului și se ia în considerare chiar din oficiu.
- (4) Incalcarea oricărei alte dispoziții legale decât cele prevăzute în alin. 2 atrage nulitatea actului în condițiile alin. 1, numai dacă a fost invocată în cursul efectuării actului când partea este prezentă sau la primul termen de judecată cu procedura completă când partea a lipsit la efectuarea actului. Instanța ia în considerare din oficiu incalcarile, în orice stare a procesului, dacă anularea actului este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.
- (5) În situațiile prevăzute în alin. 1 și 4, în cazul în care refacerea actului anulabil se poate face în fața instanței care a constatat, prin încheiere, incalcarea dispozițiilor legale, aceasta acordă un termen scurt pentru refacerea imediată a actului. ----- Alin. (2) al art. 197 a fost modificat de pct. 110 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (5) al art. 197 a fost introdus de pct. 111 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Abateri judiciare

Articolul 198

- (1) Urmatoarele abateri savarsite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:
- a) neindeplinirea sau indeplinirea gresita ori cu intarziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum și a oricăror alte lucrari, dacă prin acestea s-au provocat intarzieri în desfășurarea procesului penal;
 - b) neindeplinirea ori indeplinirea gresita a indatoririlor de inmanare ori de comunicare a citatiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum și neexecutarea mandatelor de aducere; b¹) lipsa nejustificată a apărătorului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituirea, în condițiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea;
- (2) Lipsa nejustificată a martorului, a părții vătămate sau a părții responsabile civilmente se sancționează cu amendă de la 250 lei la 3.000 lei.
- (3) Lipsa nejustificată a apărătorului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituirea, în condițiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea se sancționează cu amendă judiciară de la 250 lei la 3.000 lei.

- (4) Urmatoarele abateri savarsite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciara de la 500 lei la 5.000 lei:
- a) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor ce revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor, experților desemnați de organul judiciar în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanțelor și parchetelor;
 - b) lipsa nejustificată a expertului sau interpretului legal citat;
 - c) tergiversarea de către expert sau interpret a îndeplinirii în sarcinilor primite;
 - d) neîndeplinirea de către orice persoană a obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum și neîndeplinirea aceleiași obligații de către reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel în sarcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații;
 - e) nerespectarea obligației de păstrare, prevăzută în art. 109 alin. 5;
 - f) neluarea de către reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul careia urmează să se efectueze o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;
 - g) nerespectarea de către părți, apărătorii acestora, martori, experți, interpreți sau orice alte persoane a măsurilor luate de către președintele completului de judecată potrivit art. 298;
 - h) manifestările ireverentioase ale părților, apărătorilor acestora, martorilor, experților, interpreților sau ale oricăror alte persoane, față de judecător sau procuror;
 - i) nerespectarea de către învinuit sau inculpat a obligației de a încunostința în scris, în termen de 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal;
 - j) neîndeplinirea de către organul de cercetare penală a dispozițiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta;
 - k) abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanții legali ai acestora ori consilierii juridici.
- (5) Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzându-se distinct în bugetul Ministerului Public sau Ministerului Justiției, după caz, potrivit legii.
- (6) Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune. ---
----- Art. 198 a fost modificat de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Art. 198 este reprodus astfel cum a fost modificat de pct. 112 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Lit. b¹) a alin. (1) al art. 198 a fost introdusă de pct. 22 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Alin. (2) și (3) ale art. 198 au fost modificate de pct. 23 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Lit. k) a alin. (4) al art. 198 a fost introdusă de pct. 24 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010. Procedura privitoare la amenda judiciară

Articolul 199

- (1) Amenda se aplică de organul de urmărire penală, prin ordonanța, iar de instanța de judecată, prin încheiere.
- (2) Persoana amendată poate cere scutirea de amendă ori reducerea amenzii. Cererea de scutire sau de reducere se poate face în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanței ori a încheierii de amendare.
- (3) Dacă persoana amendată justifică de ce nu a putut îndeplini obligația sa, organul de urmărire penală sau instanța de judecată, apreciind, dispune scutirea sau reducerea amenzii. Partea SPECIALĂ Titlul I URMĂRIREA PENALĂ Obiectul urmăririi penale

Articolul 200

Urmărirea penală are ca obiect stringerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea faptuitorilor și la stabilirea răspunderii acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată. Organele de urmărire penală

Articolul 201

- (1) Urmărirea penală se efectuează de către procurori și de către organele de cercetare penală.
- (2) Organele de cercetare penală sunt:
 - a) organele de cercetare ale poliției judiciare;
 - b) organele de cercetare specială.
- (3) Ca organe de cercetare ale poliției judiciare funcționează lucrători specializați din Ministerul Administrației și Internelor, desemnați nominal de ministrul administrației și internelor, cu avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casție și Justiție, și își desfășoară activitatea sub autoritatea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casție și Justiție. Retragerea avizului conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casție și Justiție conduce la încetarea calității de lucrător în cadrul poliției judiciare. Când legea specială prevede o procedură diferită de desemnare și funcționare a organelor de poliție judiciară, se aplică dispozițiile legii speciale. ----- Lit. a) a alin. (2) și alin. (3) ale art. 201 au fost modificate de LEGEA nr. 281 din 24 iunie 2003 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 468 din 1 iulie 2003. Alin. (3) al art. 201 a fost modificat de pct. 113 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3) al art. 201 a fost modificat de pct. 12 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006. Rolul activ al organului de urmărire penală

Articolul 202

- (1) Organul de urmărire penală este obligat să stringă probele necesare pentru aflarea adevărului și pentru lamurirea cauzei sub toate aspectele, în vederea justei soluționări a acesteia. Organul de urmărire adună probele atât în favoarea, cit și în defavoarea invinuitului sau inculpatului.
- (2) Indatoririle prevăzute în alineatul precedent se îndeplinesc chiar dacă invinuitul sau inculpatul recunoaște fapta.
- (3) Organul de urmărire penală este obligat să explice invinuitului sau inculpatului, precum și celorlalte părți drepturile lor procesuale.
- (4) Organul de urmărire penală este de asemenea obligat să stringă date cu privire la împrejurările care au determinat, înlesnit sau favorizat savirsirea infractiunii, precum și orice alte date de natură să servească la soluționarea cauzei. Ordonanțele organului de urmărire penală

Articolul 203

- (1) În desfășurarea urmării penale, organul de urmărire dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale prin ordonanța, acolo unde legea prevede aceasta, iar în celelalte cazuri prin rezoluție motivată.
- (2) Ordonanța trebuie să fie motivată și să cuprindă totdeauna data și locul întocmirii, numele, prenumele și calitatea celui care o întocmește, cauza la care se referă, obiectul actului sau măsurii procesuale, temeiul legal al acesteia și semnatura celui care a întocmit-o. Ordonanța va cuprinde de asemenea mențiunile speciale prevăzute de lege pentru anumite acte sau măsuri.
- (3) Când organul de cercetare penală consideră ca este cazul să fie luate anumite măsuri, face propuneri motivate. Adresele și actele de procedură emise de organul de urmărire penală

Articolul 203¹

Abrogat. ----- Art. 203¹ a fost introdus de pct. 114 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Art. 203¹ a fost abrogat de pct. 13 al art. I din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 60 din 6 septembrie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 764 din 7 septembrie 2006.
Efectuarea unor acte de urmărire în incinta unor unități

Articolul 204

- (1) Orice act de urmărire penală în incinta unei unități din cele la care se referă art. 145 din Codul penal se poate efectua numai cu consimțământul conducerii acelei unități sau cu autorizația procurorului.
- (2) În caz de infractiuni flagrante, consimțământul sau autorizația nu este necesară. Pastrarea unor acte de urmărire penală

Articolul 205

- (1) Când legea prevede că un act sau o măsură procesuala trebuie să fie incuviintată, autorizată sau confirmată de procuror, un exemplar al ordonantei sau al actului procesual rămîne la procuror.
- (2) În cazurile în care procurorul înaintează dosarul cauzei instanței în vederea soluționării propunerilor ori cererilor formulate în cursul urmăririi penale, acesta sau organul de cercetare penală păstrează copii de pe toate actele dosarului, în vederea continuării urmăririi penale.
- (3) În cazurile în care, în cursul urmăririi penale, dosarul cauzei este solicitat în același timp de instanțe diferite, procurorul înaintează copii numerotate și certificate de greșă parchetului de pe toate actele dosarului. Organul de urmărire penală păstrează originalul actelor dosarului, în vederea continuării urmăririi penale. ----- Alin. (2) și (3) ale art. 205 au fost introduse de pct. 115 al art. I din LEGEA nr. 356 din 21 iulie 2006, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 677 din 7 august 2006. Alin. (3) al art. 205 a fost modificat de pct. 25 al art. XVIII din LEGEA nr. 202 din 25 octombrie 2010, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 714 din 26 octombrie 2010.